

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 1/11 Din 25.—
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Stališče ČSR v Stresi

Češkoslovaška ne zahteva industrijskih preferenc — Pomoč srednji in vzhodni Evropi z javnimi deli po načrtu mednarodnega urada za delo

Stresa, 16. septembra. g. Vaš dopisnik je vprašal češkoslovaškega delegata na konferenci v Stresi, poslanika Fieringerja, ali so resnične trditve, da je na konferenci izšlo veliko presenečenje, ker baže češkoslovaška delegacija ni zahtevala industrijskih preferenc za Češkoslovaško. Poslanik Fieringer je izjavil kategorično, da Češkoslovaška ni nikoli nameravala zahtevati na industrijskem polju preferencne carine ali druge koristi. Tako pričakovanja v novinarskih krogih izvirajo najbrže iz nespoznanih razlogov. Češkoslovaška je svoje namerave jasno in nedvoumno obrazložila že na prvem sestanku v Stresi. Češkoslovaška stremi po evropski rešitvi, dela lojalno skupno z vsemi delegacijami, z nemško, italijansko in avstrijsko, ter se udeležuje tudi posvetovanj agrarnega bloka, kjer skuša ščititi svoje posebne poljedelske interese. Češkoslovaška je že od vsega začetka zagovarjala preferenčni režim za žito v Evropi in je takoj spoznala, da se Culondreov načrt ne da izvesti, ker ne more sprejeti vsega presežka poljedelske proizvodnje v agrarnih državah in ker vztraja na industrijskem področju na tem, da se uporabljajo klavzule največjih ugodnosti. To stališče nima ničesar skupnega s tako zvanim Tardieujevim načrtom, ki je bil svoječasno formuliran v Ženevi in je popolnoma drugačnega značaja kakor pa predlogi, ki se o njih razpravljajo v Stresi. Za izvedbo Tardieujevega načrta je postavila Češkoslovaška jasne pogoje, da bi morale vse evropske velesile pristati na to akcijo.

Stresa, 16. septembra. d. V gospodarski

in agrarni komisiji so včeraj obširno razpravljali o odpravi trgovinskih ovir. Sprejeto je bilo poročilo francoskega zastopnika Elbla, ki se zavzema za postopno opuščanje kontingentiranja, kar naj bi dovelo do olajšanja gospodarskih razmer v Podunavju. Italijanski delegat De Michelis je zavzemal stališče, naj se komisija načelno izreče za odpravo vseh uvoznih omejitev, vendar pa njegova dalekosežna zahteva ni našla odobravanja. Komisija se je nato bavila s spomenico, ki so jo predložili zastopniki mednarodnega urada za delo, ki temelji na že lani obravnavanem načrtu o javnih delih v Evropi za pospeševanje gospodarskega življenja in zmanjšanje brezposelnosti. Spomenica vsebuje več predlogov, ki se nanašajo na javna dela v srednji in južnovzhodni Evropi. S pomočjo dveh milijard švicarskih frankov bi se lahko zgradilo v Avstriji tisoč kilometrov cest, v Bolgariji 400 km železnic, na Poljskem položilo 2000 km telefonskih kablov, dočim prihaja za Jugoslavijo v poštev zgraditev podunavskega pristanišča v Beogradu, železniški mostom preko Dunava. Sklenjeno je bilo, da se spomenica izroči evropskemu studijskemu odboru Društva narodov ter svetovni gospodarski konferenci v nadaljnjo proučitev. V spomenici se predlagajo tudi finančne modalitete glede na gospodarski položaj prizadetih držav. Komisija je nadalje sklenila predloge, ki se tičejo olajšanja železniških in rečnih transportov.

Na predlog predsednika Bonnetta so včeraj pričeli razpravljati tudi o protislužbah držav izvoznic na trgovsko-političnem področju. Delegati Nemčije, Anglije, Belgije, Francije, Italije in treh agrarnih držav so osnovali pododbor, da se sporazumejo o trgovsko-političnih kompenzacijah. Pri teh pogajanjih bodo sodelovali tudi Češkoslovaška, Bolgarija in Poljska.

NEMŠKA ABSTINENCA V ŽENEVI

Po sporočilu Hendersonu se Nemčija ne bo udeleževala razorožitvenih pogajanj, dokler se ji ne prizna popolna enakopravnost

Berlin, 16. sept. d. Zaradi bližnje seje urada razorožitvene konference je državna vlada poslala predsedniku Hendersonu pismo, ki vsebuje po trditvah dobro poučenih nemških krogov sporočilo, da nemška vlada ne bo poslala k tej seji svojega zastopnika. Nemška vlada je namreč že ponovno izjavila, da pri pogajanjih razorožitvene konference ne more več sodelovati, ti, ako se ji prej ne prizna enakopravnost. Ker zavzema francoski odgovor na nemško zahtevo po enakopravnosti odklonilno stališče, poslanik Nadolny, dosedanj nemški zastopnik na razorožitveni konferenci, za sedaj ne bo odstopoval v Ženevo. Nemška vlada zatrjuje, da bo Nemčija tudi poslej želela splošno razorožitev in da bo z največjim interesom spremljala delo ženevske razorožitvene konference za doseg razorožitve, toda Nemčiji je nemogoče sodelovati nadalje na konferenci, dokler se ji formalno ne zagotovi enakopravnost.

Deutsche Allgemeine Zeitung piše, da je to pismo direktna posledica negativne odgovora francoske vlade. Smatrati ga je treba tudi kot prvi odgovor na francoski odgovor. Nemška vlada namreč seveda prvič, da ima sodelovanje Nemčije svoje meje in da se moralo v Ženevi rešiti vsa vprašanja.

Pričetek pogajanj

Ženeva, 16. sept. g. V pismu, ki je naslovljen na predsednika razorožitvene konference Artura Hendersona in ga je danes nemški generalni konzul v Ženevi izročil ravnanju razorožitvenega oddelka v glavnem tajništvu Društva narodov, potrjuje nemški državni zunanji minister Neurath sklep državne vlade, da ne bo več sodelovala na razorožitveni konferenci, dokler se ne ustreže njeni zahtevi po enakopravnosti v razorožitvenem vprašanju. To pismo je v bistvu samo ponovitev že svoječasne izjave nemškega zastopnika Nadolnega.

V uradnihi ženevskih krogih smatrajo nenavadno zmerni ton te odpovedi kot ugoden znak za pogajanja, ki se bodo o tem vprašanju vršila v bližnji bodočnosti. Sporočilo nemškega državnega zunanjega ministra bo v ostalem tudi glavni predmet razgovorov, ki jih bo Henderson od nedelje dalje vodil z višjimi uradniki Društva naro-

dov. Od ponedeljka dalje se bo teh pogajanj udeleževal tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, od srede dalje pa se bo z zadevo bavil tudi urad razorožitvene konference.

Kakor je bilo že javljeno, bo Anglija predlagala odgoditev debate, dočim bo Francija zastopala tezo, da lahko konferenca tudi brez Nemčije nadaljuje svoje delo. Italija in Sovjetska Rusija bi utegnili v bistvu podpirati nemško zahtevo. Stališče italijanske delegacije bo vsekakor usmerjeno na zadnjih osebnih izjavah Mussolinija. Glede Rusije zatrjuje, da je Litvinov že dal v Ženevi razumeti, da se bo sicer udeležil zasedanja urada, vendar pa sovijska vlada za sedaj v tehnično komisijo ne bo poslala nobenega zastopnika. Iz tega obvestila je jasno razvidno, da bi Litvinov želel debato z zgoli političnim učinkom. V krogih Društva narodov smatrajo, da se bo izčrpana debata o tem problemu razvila šele v okviru Sveta Društva narodov.

Ženeva, 16. sept. s. Predsednik razorožitvene konference Arthur Henderson bo prišel v ponedeljek v Ženevo in prav tako tudi poročevalec, češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. V ponedeljek se bodo nato pričeli v majhnem krogu razgovori o potoku razorožitvenih pogajanj. Nameravano je, da bi se urad razorožitvene konference na kratkih pogajanjih odgodil do novembra, da bi potem še v istem mesecu — kakor bi pač potočila pogajanja o enakopravnosti — sprejel nove sklepe.

Ženeva, 16. septembra. AA. Tehnični odbor komisije za vojaške izdatke se je danes sestel na sejo in začel proučevati rumunsko poročilo. Zastopnik Nemčije ni prišel v Ženevo na sejo konference.

Izjava nemškega zunanjega ministra

Berlin, 16. septembra. AA. Zunanji minister Neurath je včeraj govoril pred mikrofonom za zvočni film in vnovič orisal nemško tezo o enakopravnosti. Deja je med drugim: Enostranska razorožitev, ki jo je Nemčija naložila versailleske mirovne pogodbe, je spravila državo v izjemno in brezčastno stanje ter silno ogrozila njeno varnost. Razorožitev Nemčije bi morala biti uvod v splošno razorožitev, toda re-

zultati ženevske konference so docela nezadostni in konferenca je doslej pustila ob strani rešitev vprašanja bodočega statuta nemške obožitve. Zato Nemčija, ki je mnenja, da je razorožitev brezpogojno potrebna za ohranitev miru na svetu, ne more več misliti na to, da se še nadalje udeležuje razorožitvene konference, dokler se ne razčisti vprašanje enakopravnosti, vsaj v načelu. Nemčija tudi ne more več prenašati radikalnih omejitev, ki jih ji je naložila versailleska mirovna pogodba na polju oboroževanja, dokler bodo druge države odklanjale razorožitev doma. Saj ima Nemčija prav tako kakor te države pravico braniti svojo zemljo.

Minister je sklenil svoj govor z zagotovilo, da bo ves nemški narod podpiral vlado v tem boju za enakopravnost. Berlin, 16. sept. d. Novo militaristično amer nemške vlade označuje tudi dejstvo, da je nemška vlada, sklicujoč se na nezadovoljiv uspeh ženevske razorožitvene konference, naročila ladjedelnici v Wilhelmshavnu, naj prične graditi tretjo oklopno križarko. Gradnja križarke C je preračunana na štiri leta.

Angleškega odgovora še ni

London, 16. septembra. AA. Dočim je Macdonald popoldne že odpotoval v Cherquer, angleška vlada še vedno ni objavila svojega odgovora glede na nemško zahtevo po enakopravnosti v oboroževanju. Zato se še nič ne ve, kako daleč je to vprašanje dozorelo. Znano je le to, da je po Reuterju nemški odpravnik poslov v Londonu Bernsdorff zaradi te stvari obiskal zunanjega ministra Simona.

Prihod Litvinova

Moška, 16. septembra. AA. Litvinov je odpotoval v Ženevo na razorožitveno konferenco.

Ženeva, 16. septembra. AA. Litvinov je obvestil predsednika razorožitvene konference, da se udeležil odbove seje dne 21. t. m. v spremstvu Borisa Steina, nasprotno pa se sovjetska Rusija do preklica ne bo udeleževala seji tehničnih komisij. Litvinov je tudi napovedal, da bo poslal komisiji za vojaške izdatke spomenico o sovjetskem vojnem proračunu.

Angleški vladi grozi resna kriza

Zaradi sklepov ottawske konference nezadovoljni liberalni ministri mislijo prihodnji teden podati ostavko

London, 16. septembra. Tik pred nadaljevanjem razorožitvene konference in sestranskom Društva narodov grozi angleški vladi resna kriza. Liberalni ministri so že dolgo nezadovoljni s trgovinsko in finančno politiko vlade. Zadnje dni so imeli več konferenc, na katerih so razpravljali o sklepih ottawske konference in o posledicah nove trgovinske politike, ki jo namerava uvesti vlada v izvajanju teh sklepov. Kakor se zatrjuje v dobro informiranih krogih, so liberalni ministri sklenili, da bodo že tekom prihodnjega tedna podali

ostavko, ker ne morejo soglašati s tako politiko. Zato računajo v političnih krogih z demisijsko celokupno vlado. Ostavko mislijo podati notranji minister Herbert Samuel, prosvetni minister Arthald Winkler, minister za rudarstvo Wood, državni podtajnik za Indijo Lotchien in vsi ostali liberalni podtajniki, dočim bi trgovski minister Runciman, zunanji minister Simon in prometni minister Pybus zaenkrat še ostali v vladi in počakali na nadaljnji razvoj dogodkov.

ostavko, ker ne morejo soglašati s tako politiko. Zato računajo v političnih krogih z demisijsko celokupno vlado. Ostavko mislijo podati notranji minister Herbert Samuel, prosvetni minister Arthald Winkler, minister za rudarstvo Wood, državni podtajnik za Indijo Lotchien in vsi ostali liberalni podtajniki, dočim bi trgovski minister Runciman, zunanji minister Simon in prometni minister Pybus zaenkrat še ostali v vladi in počakali na nadaljnji razvoj dogodkov.

Washington, 16. sept. d. Po informacijah iz ameriškega zunanjega ministrstva ne bodo Zedinjene države ničesar ukrenile zaradi priznanja mandžurske države po Japonski, dokler ne bo objavljeno Lyttonovo poročilo. Kakor poroča washingtonski dopisnik New York Timesa, bi bilo vse, kar bi mogle Zedinjene države sedaj storiti, samo morebitno posredovanje ameriškega generalnega konzula v Harbinu, ki naj bi zahteval od kraljevine oblasti boljše zaščito tujih državljanov pred razbojništvom, ki zavzemajo v Mandžuriji čedalje večji obseg. Ker bi bilo to posredovanje izvršeno pri kraljevini oblasti, bi nikakor ne pomenilo priznanja nove mandžurske države po Ameriki.

Pariz, 16. sept. AA. Današnji Journal se bavi s priznanjem Mandžurije po Japonski in pravi, da hoče japonska vlada na ta način zaščititi svoje državljane in svoje interese v Mandžuriji. Sedaj je v Mandžuriji 25.000 Japancev in nad milijon Korejcev. Razen tega je v Mandžuriji angažiranih okrog 4 milijarde zlatih frankov japonskega kapitala. Naposled pristavlja list, da je treba priznati, da so japonski interesi v Mandžuriji veliki, da pa so interesi eno, priznanje neodvisnosti Mandžurije pa drugo vprašanje.

vajo zadržanje, ki temelji izključno samo na sili. Bolivijska vlada se boji, da se ne bodo države, ki so sodelovale pri tej nepravilnosti, lepega dne še kesale, da so pomagale ustvariti ta nevarni precedent.

Ponesrečen ameriški polet v Rim

Rim, 16. septem. s. O usodi ameriškega letala »American Nurse« so v italijanskih letalskih krogih vedno bolj vznemirjeni, ker ne verjamejo, da bi letalo sploh še prislo na kopno. Aparat so nazadnje videli v četrtek ob pol 5. jutraj severozapadno ob Azorskih otokih. Letalo je zgrajeno tako, da se lahko vzdrži nad vodo in letalo so se preskrbeli za dva tedna z živili. Ker na krovu nima brežične oddajne postaje, je lahko samo slučaj, da bi letalo našla katerakoli ladja.

Zapletljaji v Nemčiji

Dr. Eckener eksponent Papenove vlade — Krščanski sindikati proti vladni politiki

Berlin, 16. septembra. AA. Kakor zatrjujejo, so v vladnih krogih opustili namero, da bi ustanovili novo stranko, ki bi pri bodočih volitvah nastopila kot vladna stranka. Zidaj si prizadevajo, da bi pridobili neko ugledno osebnost, ki naj bi v volilni kampanji zastopala politiko Papenove vlade. V tej zvezi se omenja tudi ime znanega zrakoplovca dr. Eckenerja, ki naj bi pri volitvah zastopal interese vlade.

Dočim se vlada bavi s temi idejami, pa hitreje nadaljuje svojo agitacijo proti nji. Člani parlamentarnega odbora za zaščito pravic parlamenta se sedaj ukvarjajo z mislijo, kako bi kancelarja Papera prisilili, da pride pred odbor. Predsednik razpuščenega državnega zbora Göring, ki še kar naprej napada Papenovo vlado, je na nekem hitlerjevskem zborovanju v Berlinu izjavil, da ne gre več za spor med državnim zborom in vlado, temveč za spor med nemškim narodom in znanim aristokratskim »Herrenklubom«.

Krščanski sindikati so izdali manifest, v katerem izjavljajo, da je nezaupnica, izrečena v državnem zboru, identična s formalno obsodo dosedanje politike zakonodajnih dekretov, ki nasprotujejo interesom ljudstva in privilegirajo nekatere plasi naroda. Nova volilna kampanja bo še povečala notranje razprtje v državi in onemogočila vsakršno zboljšanje gospodarskega položaja.

Glavno glasilo socialnodemokratske

stranke »Vorwärts« priobčuje govor, ki bi ga imel predsednik socialistične frakcije v državnem zboru Loebe v odgovor državnemu kancelarju, če bi med tem ne bil parlament razpuščen. Loebe nastopa proti metodam in načrtom kancelarjeve vlade in precizira stališče socialistov v vprašanjih zunanje politike. Svoj govor zaključuje z izjavo, da se po socialističnih načelih ne bi dosegla varnost Nemčije s povečanim oboroževanjem, nego s politiko sporazuma.

Centralna vlada bo jutri razpravljala na svoji seji o znižanju obrestne mere za zasebne dolgove. Znižanje naj bi se izvršilo v zvezi z znižanjem eskontne mere državnih banke, o čemer se bo sklepalo v ponedeljek. Vlada nima namena izvesti splošnega znižanja obrestne mere za zasebne dolgove, kar predvsem zahtevajo agrarci, pač pa misli znižati eskontno mero državnih banke od 5 na 4%. Kljub redukciji izdatkov v posameznih ministrstvih v višini 110 milijonov mark znaša primanjkljaj nemške države, njenih dežel in občin še zmeraj poldrugo milijardo mark.

Kancelar Papen odpotuje v oktobru v Monakovo, da stopi v stike z bavarsko vlado. V poučenih krogih izjavljajo, da nj to potovanje in nikoli zvezi z državnimi reformami, nego je čisto formalnega značaja. Kljub temu je večina listov prepričana, da pojde kancelar v Monakovo zato, da prouči položaj na Bavarskem in stališče njene vlade napram upravnim reformam.

Agrarna reforma v naši banovini

Imenovanječasne državne uprave, ki bo prevzela razlašene gozdove

Beograd, 16. septembra. v. V smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme je v območju dravske banovine načelno razlaščenih pri raznih veleposestvih okoli 40.000 hektarov gozdov, od katerih odpade samo na bivšega kneza Auersperga okrog 15.000 hektarov. Minister za kmetijstvo g. Juraj Demetrovič je v sporazumu z ministrom za šume in rude g. Viktorjem Pogačnikom in v soglasju z ministrskim svetom izdal rešenje, da se v Ljubljani osnuje časna državna uprava, ki bo prevzela razlašene gozdove in skrbela, da ne bo nastal zastoj v rednem gospodarstvu na posameznih kompleksih. Ta uprava ima tudi nalogo pripravi vse potrebno za končno likvidacijo tega vprašanja. Minister za kmetijstvo Juraj Demetrovič je imenoval v to upravno komisijo naslednje gg. narodne poslance: inž. Franca Pahernika, Milana Mravičeta, Rasta Pustoslemška, nadalje Matka Brnčiča, uradnika agrarnega urada pri banki upravi v Ljub-

ljani, dr. Janžeta Novaka, odvetnika v Ljubljani, inž. Zmaga Zierfelda, direktorja šumske šole v Mariboru, inž. Urbasa, šumarskega referenta v Mariboru, Valentina Babnika, župana v Št. Vidu nad Ljubljano in predsednika županske zveze za dravsko banovino in Frana Goričarja, kmetijskega svetnika v pokoju in župana v Višnji vasi pri Celju.

Ker so po zakonu v prvi vrsti interesi na razlašene gozdove občine, bo imela ta komisija pri končni ureditvi tega vprašanja v posameznih krajih dolžnost, da zaletski zainteresirane občine in uvažuje njihove želje, v kolikor so skladu z duhom zakona in z ureditvami o agrarni reformi ter z interesi ljudstva v dotičnih krajih. Član časne uprave za svoje delo ne dobi vajo nobene nagrade. Pravico imajo samo do povračila potnih stroškov, v kolikor niso državni uradniki, na hodo imeli skromne dnevnice, kadar se sestanejo na sejo.

Naša delegacija za skupščino Društva narodov

Beograd, 16. sept. M. Dne 26. t. m. se sestane v Ženevi 13. skupščina Društva narodov. Našo državo bo zastopala naslednja delegacija: predsednik in prvi delegat zunanji minister Bogoljub Jelič, drugi delegat senator in bivši minister dr. Marko Kostrenčić, tretji delegat senator dr. Miroslav Ploj; namestnik delegator: pomočnik zunanjega ministra dr. Konstantin Fotić in univ. prof. dr. Milan Todorič. Eksperti: šef oddelka zunanjega ministrstva dr. Ivan Perne, generalni tajnik odpravnih poslov naše stalne delegacije v Ženevi dr. Ivo Andrić, tajnik dr. Josip Macan, tajnik zunanjega ministrstva in dr. Miloš Radoković, konzularni pripravnik. Osebnitajnik dr. Nikodije Jovanović, tajnik zunanjega ministrstva.

Dne 23. septembra pa se sestane k svojem 68. zasedanju svet Društva narodov, na katerem bodo zastopali našo državo: zunanji minister dr. Bogoljub Jelič kot prvi delegat, kot njegov zastopnik dr. Konstantin Fotić. Eksperta sta univ. prof. dr. Milan Todorič in šef oddelka zunanjega ministrstva dr. Ivo Perne, generalni tajnik dr. Ivo Andrić in osebni tajnik dr. Nikodije Jovanović.

Novi nemški poslanik

Beograd, 16. sept. p. Iz Berlina poročajo, da bo sedanjí nemški poslanik v Beogradu von Hassel premeščen v Rim. Za novega poslanika bo imenovan sedanjí direktor oddelka zunanjega ministrstva za Nemce v inozemstvu dr. Karl Freytag.

Poizkušen atentat

na bolgarskega kralja. Sofia, 16. septembra. Generalna direkcija državnih železnic je izdala sledeči komunikat:

Včeraj jutraj okrog 4.20 so neznanci položili na železniško progo med postajama Levski in Kamensko brzjavni drog. Brzovlak št. 24 je zadel na to oviro, vendar pa ni bilo večje nesreče. Tako lokomotiva, kakor potniki so ostali nepoškodovani. Ker je malo pred tem pasiral to progo kraljev dvorni vlak, je bila uvedena stroga preiskava, da se ugotovi, ali je bil napad namenjen dvornemu vlaku, s katerim je potoval kralj Boris, ali pa brzovlaku, v katerem je potoval prometni minister Kosturkov.

Do sinoči preiskava ni rodila nobenega uspeha. Novinarjem je generalna direkcija državnih železnic odklonila vsako podrobnejšo informacijo.

Bolgari za odgoditev balkanske konference

Atene, 16. septembra. AA. Atenski listi izražajo svoje začudenje nad predlogom bolgarske nacionalne skupine, naj bi se prihodnja balkanska konferenca odložila. »Estia« upa, da bolgarski predlog ne bo uspel, in priporoča, da dejstvo, da nekateri sklepi prejšnjih balkanskih konferenc še niso izpolnjeni, ni treba pripisovati kakšni slabi volji. V interesu Bolgarov samih je, da se balkanske konference redno vrše.

Odgovor

Bolivije nevtralcem

London, 16. septembra. AA. Bolivijsko poslanstvo v Londonu objavlja bolivijski odgovor na noto ameriških nevtralcem, ki so jo poslali 3. avgusta in v kateri zahtevajo, naj se ukinejo sovražnosti.

Bolivija izjavlja, da vprašanje Chaca ne spada v področje nevtralnih držav. Njivo področje je samo v tem, da skušajo doseči pomirjenje, ne pa česa drugega, kar bi spominjalo na arbitražo. Bolivija smatra, da je nota nevtralcem v svojih temeljih neuvlačena, ter naglašajo, da pomeni taka intervencija kršitev neodvisnosti tujih držav. Bolivija izjavlja, da so predlogi, naj Bolivija zapusti utrdbe, ki jih je zasedla, ter sklene sporazum s Paragvayem, le besede, ki obojajo silo, pri tem pa zakri-

Nemški militarizem

Z brutalnostjo, ki je že od nekaj značilna za nemško politiko, je Berlin vrgel v svet bombo z zahtevu po neomejeni oborožitvi Nemčije ne glede na določbe mirovnih pogodb. Ni dvoma, da je dal spodbudo za to v največji meri uspeh, ki so ga zaradi francoske in angleške popustljivosti dosegli Nemci z brisanjem reparacij. Nemška revanšna in imperialistična politika gre tako korak za korakom po svoji poti, ki naj po nemških računih dovede do nove hegemonije nemstva nad ostalim svetom, ki pa v resnici ne more voditi drugam kakor v novo svetovno katastrofo.

V Nemčiji dobro vedo, da je bil izrecni cilj vojne na strani Francozov, Angležev in njihovih zaveznikov uničenje pruskega militarizma, ki je neprestano ogrožal mir v Evropi in ostalem svetu in ležal kakor mora nad vsemi miroljubnimi narodi. Zato je tudi Wilson v svojih odgovorih na nemške prošnje za premirje in mir jasno zahteval kot pogoj svojega posvetovanja odstranitev militaristične avtokracije.

Nemci so se takrat res vdali in kasneje podpisali versajski mir, ki v varstvo sveta prepoveduje Nemčiji oboroževanje. Toda storili so to brez dvoma z mentalno rezervacijo, da bodo mirovno pogodbo izvrševali le, dokler bodo v to primorani. Vse miselnje nemškega naroda je bilo že takrat usmerjeno v zopetno obnovitev vojaške moči. Reichweh, uradno dopuščena vojaška organizacija, ni zadoščala niti kot kader. Vse navidežno družabne skupine, vsa društva, celo vse šole, so nadomeščale nemško kasarno. Vsaka šolska eksekucija je imela značaj vojaške vaje.

Narod je živ organizem in ne more iz svoje kože. Prusija je še vedno vodilna državotvorna moč nemškega naroda, pruski duh je prodiral tudi vse drugo ljudstvo pesnikov in mislecev. Prusija se danes vlada tudi brez pruskega kralja in brez pruskega lajtnanta. Prusija, nekdanja skromna vladavina pešene marke, je vzrastle sam iz vojaško močjo, z drilom in disciplino. Poprusila je slovanske province na vzhodu, pridobivala na obsegu in moči na vse strani. Izrinila je končno avstrijskega cesarja iz nemške zveze in postala voditeljica celega sedemdesetmilijonskega naroda. Pod pruskim vodstvom se je Nemčija zedinila, izrgala Danski Schleswig in Holstein, Francijo pa nekaj let kasneje Alzacijo in Loreno. Postala je država, ki je spadala med najbogatejše in najmočnejše na svetu; postala je svetovna sila prvega reda.

Za vse to se je imela zahvaliti Nemčija pruskemu militarizmu in naravno je, da se mu je prilagodila ljudska duša. Cesar ni dal samo občutje, je prinesla smoterna šolska in vojaška vzgoja. Res priljubljenost Nemčije v svetu ni rasla, toda Nemec-Prus niti ni reflektiral na ljubezen; gradil je svoje načrte na železu in krvi, kakor ga je to naučil njegov največji državnik, Bismarck.

Pruski sistem sile je privedel do absurda Wilhelm II., ki je zanetil svetovni požar. Ob koncu vojne je zato triumfalno rzm.

Zdelo se je tako. Novembrska revolucija l. 1919., weimarska ustava, demokratizacija države, deželne in občinske uprave so kazale res na popoln pre-

okret v nemški politični miselnosti. Toda volk menja dlako, a ne menja čudi. Prusko vzgojeni narod ni pozabil na glorio svoje vojaške preteklosti. Nagajanje se je pokazalo v pojavih, ki smo jih že v začetku omenili. Hitler, o katerega državnih sposobnostih so sode zelo deljene, kateremu pa tudi največji nasprotnik ne more odreči rafiniranega čuta za ljudske instinke in prvostvornih demagoških darov, je organiziral svoje čete na vojaški podlagi, jim dal uniformo ter jim vcepil miselnost pruskega feldveblja, ki smatra vsako silo za dopustno v velikem delu je ta način njegove organizacije pripomogel k uspehu narodnih socialistov. Simpatije v širokih krogih naroda so bile drilu in disciplini naklonjene. Od ozadja pa jih je očetovsko tolerirala oficialna vlada s Hindenburgom vred.

Danes je Hitler brez dvoma razočaran in se je znašel naenkrat v zelo poslabšani poziciji. On, zakleti sovražnik parlamentarizma in demokratizma, se danes bori za ustavo in parlament. Kajti stopil je na plan resnični stari nemški militarizem, ki ne trpi diletantov v rjavih srajcah. Z vsa nedolžnostjo se je pojavil v Papen, najprej s prezidialno, parlamentu neodgovorno vlado, potem z zasilnimi odredbami, končno z izjemnimi sodišči. Mirno je dopustil, da se je Hitler diskreditiral s prevelikim ognjem za bytomske morilce. Današnja situacija kaže celo znake za to, da je toleriral tudi onih 6000 mrtvih glav, ki so padle v državljanskem boju. Treba je bilo pač pripraviti situacijo, ki dokazuje potrebo vzpostavitve reda, kakor jo razume Prusija.

Se vedno valovijo sem in tja boji parlamentarnih strank. Pogajajo se Brüning, Kaas, Hitler, Göring. Pripravljajo se nezaupnice in opozicijski zakonski predlogi. Seveda, saj se vse parlamentarne stranke zavedajo, da Papen v parlamentu nima večine.

Toda gospod Papen, ki ravno tako dobro ve, da nima večine v parlamentu, se smešlja. Govori in razvija programe, kakor da hoče ostati na vladi najmanj deset let, kaj šele ona štiri, ki jih je sam napovedal. Saj se dobro zaveda, da ravna v duhu ogromne večine nemškega naroda, prežetega pruske miselnosti. Da ima za seboj tudi brez stranke močno organizirano silo, ne zaostaja za hitlerjevsko, je pokazal nedavno s parado »jelenih čelade, ko so na zgodovinskem tempelhofskem polju v Berlinu pod vodstvom narodnega junaka Mackensena defilirali sto tisoč bivših vojakov. Papen in Schleicher sta bila formalna samo dva v velikem številu odličnih udeležencev, v resnici pa sta ves Berlin in vsa Nemčija je imela zavest, da se vrši revija za gospoda Papena in Schleicherja. Ne gre tu za Papenovo ali Schleicherjevo osebo, nego za oba kot zastopnika prusko-nemškega militarističnega sistema. Predvojna militaristična in imperialistična Nemčija, dosedaj skrita v ozadju, stopa vedno bolj drzno na plan.

Kaj poredi k temu Francija, kaj Anglija, Amerika? V gosposarskem oziru se je morala mirovna pogodba na korist Nemčiji že zelo okrniti. Ako se bo to zgodilo tudi v politično-militarističnem oziru, bo kmalu zopet postavljeno vprašanje: ali Prusija, ali Evropa?

Pričetek drž. prvenstva v lahki atletiki

Včeraj se je v Zagrebu pričelo tekmovanje za lahko-atletsko državno prvenstvo

Zagreb, 16. septembra.

Danes popoldne ob 17. se je na igrišču Concordije pričelo tekmovanje za državno prvenstvo v lahki atletiki. Svečana otvoritev tega tekmovanja se bo vršila jutri popoldne. Pri tej priliki bo zastopal Nj. Vel. kralja znani sportni delavec, brigadni general Stevan Knežević iz Beograda. Razen tega je JLAS povabil k otvoritvi še druge oddelke, med njimi ministra za fizično vzgojo dr. Kraljevića, bana savske banovine dr. Perovića, komandanta IV. armije armijskega generala Marića, predsednika SSS in jugoslovenskega olimpijskega odbora dr. Stovana Hadžija, zagrebskega župana dr. Krbečka in druge.

Zanimanje za letošnje državno prvenstvo je izredno veliko, kar se zdi že iz tega, da je za vse discipline prijavljenih nič manj kot 191 atlet. Da so prijava tako številne, je vzrok tudi ta, ker je to tekmovanje odločilno za sestavo jugoslovenske reprezentance, ki bo nastopila na balkanskim igrah od 9. do 15. oktobra v Atenah. Minister za telesno vzgojo dr. Knežević je dal JLAS za udeležbo na balkanijadi na razpolago 30.000 Din. Izmed slovenskih klubov so prijavili: Primorje 26, Ilirija 21, mariborski Maraton 7 in mariborski Zeleni 3 atlete. Del zunanjih tekmovalec je prišel v Zagreb že danes, ostali pa se pričakujejo jutri.

Ameriški aluminij za ruski petrolej

New York, 16. septembra AA. »New York Times« piše: Ameriški poslanik v Londonu Mellon je pristal na kupčijo družbe za izrabo kanadskega aluminija s Sovjeti, ki so pravkar poslali iz Črnega morja v Montreal precejšnjo količino sirovega petroleja v zameno za pošiljko aluminija po znižani ceni. Razlika med to ceno in ceno ameriškega aluminija znaša milijon dolarjev. List vidi v sklenitvi te kupčije prvi treovski akt med Sovjeti in USA in sklepa iz tega, da išče Mellon v Rusiji novega trga za ameriške izdelke.

Hindenburg pri vojaških manevrih

Berlin, 16. septembra AA. Predsednik republike Hindenburg bo osebno prisostvoval manevrom nemške vojske, ki se bodo vršili dne 20. in 21. t. m. okrog Folestenberga.

Vofitve v Čihu

Santiago, 16. septembra AA. General Blanche, predsednik provizorne vlade, je podpisal dekret o istoslovesnih volitvah predsednika republike in parlamenta.

Roparski napad na varšavsko hanko

Varšava, 16. septembra AA. Prav v središču mesta je bil izvršen drzen požig roparskega napada. Razbojnikji so najprej vrgli bombo, napolnjeno s slabim eksplozivom, da bi izpustili paniko med občinstvom, nato pa s kamenjem razbili izločbe menjalnice neke banke z namero, da si prilastijo denar in vrednostne papirje. Z naglim nastopom je za policija preprečila njihovo namero. Ravnateljstvo banke je ugotovilo, da je v zmedbi izginilo samo bankovec za 1000 švicarskih frankov.

Velika javna ZBOROVANJA JRKD za šmarski srez

bodo

v nedeljo 18. septembra

ob 7 zjutraj v šmarju na trgu pred Habjanovo gostilno;

ob pol 11. dop. v Rog. Slatini v hotelu Pošta;

ob 3. popoldne v Kozjem na trgu pred občinsko hišo.

Govorili bodo poleg domačega poslanca g. Spindlerja minister g. Pucelj, senator dr. Ploj, župnik Barle, poslanci Dragovič, Stanko Lončar, Dragotin Perko, Jakob Zemljič in drugi.

Davčna oprostitve sadovnjakov

Beograd, 16. septembra. AA. Da se podpre napredovanje sadjarstva kot izredno važne poljedelske panoge in na ta način vpliva na olajšanje krize, je z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih predvideno, da se oproščajo davka zemljišča, ki se zasajajo z novimi sadovnjaki, in sicer s stivami, predvsem požeškimi, bistriškimi, plavimi čepkami itd., ter z jabolki in hruskami, predvsem jesenskimi, nadale z orehi, lešniki ter drugim plemenitim sadjem — za šest let, zemljišča pa, na katerih se zasadijo olive, za dvajset let.

Da se izvede gornji zakonski predpis, je minister za poljedelstvo s št. 55860-2 z dne 10. septembra predpisal pravilnik, ki precizira, da se pod sadovnjakom razume ono zemljišče, na katerem je po 25. marcu 1932. pravilno zasajeno plemenito sadno drevje. Pod takšnim zemljiščem pa se razume ona površina, ki je v katastru ločena kot posebna parcela in numerirana s posebnim parcelno številko. Če je sadno drevje zasajeno samo na enem delu takšne parcele, potem mora ta površina imeti najmanj 250 kvadratnih metrov, da se lahko doseže pravica dočasne oprostitve davka in da se to lahko zabeleži oziroma izvede v zemljiškem katastru.

Nadalje je s št. 3 regulirano, da se pod pravilno zasajenim sadovnjakom razume tudi sadovnjak, ki je zasajen na položaju in na zemljišču, ki odgovarja dotični vrsti sadja ter da je zemljišče preorano, sicer se to lahko izvede. S št. 4. pravilnika je predvideno, da se kot plemenita sadna drevja razumejo vse one vrste sliv, jabolk, hrusk, češenj, marelic, breskev, višenj, orehov, lešnikov, smokve ter ostalega plemenitega sadja, ki so priporočene od ministrstva za poljedelstvo in banknih uprav, da se goje po posameznih srezih in krajih. Ne smatra pa se za sadovnjak ono sadno drevje, ki je posamez ali v vrstah zasajeno po robovih in mejah živ. stez in potov ter po vrtovih, če je zasajeno poleg drugih kultur in po vinogradih.

Interesenti naj prednašajo prijave in prošnje za oprostitve sadovnjakov od davka pristojni katastrski upravi v premerjenih okrajih oziroma pristojni davčni upravi v nepremerjenih krajih. Katastrska in davčna uprava dostavljata te prošnje pristojnemu sreskemu načelniku, ki odreja sreskega poljedelskega referenta, da ugotovi, ali zadevni sadovnjak odgovarja predpisom pravilnika.

Agio na carino

Beograd, 16. septembra AA. Zadnji čas se širijo vesti, da se bo agro na carino in carinske davke povišal. Ker se v finančnem ministru niti za hip ni namerjalo povišanje agro na carino in carinske davke, se javnost in zainteresirani krogi obveščajo, da so vse te vesti neresnične in brez vsake podlage. (Iz carinskega oddelka finančnega ministristva.)

Pobiranje trošarine na žganje

Beograd, 16. septembra. AA. Davčni oddelek finančnega ministristva je razposlal vsem finančnim ravnateljem razpis, ki se nanaša na delo organov finančne kontrole pri pobiranju državne trošarine na žganje, ki ga proizvajajo iz špirita. Da se v bodoče trdnjam pri njihovem trgovanju s takšnimi žganji ne bi več godile razne nepravilnosti, bodo finančna ravnateljstva odredila, da bodo pristojni kontrolni organi pri odpošiljanju takšnega žganja samo potrdili na računu, da je trošarina na špirit in torej tudi na žganje, ki je iz tega špirita, plačana.

Sklicanje konference mednarodnega urada za delo

Bern, 16. avgusta. S. Upravni svet Mednarodnega urada za delo se bo 21. t. m. sestel na izredno zasedanje, na katerem bodo razpravljali o predlogu zastopnika italijanske vlade De Michelisa, da se skliče izredno zasedanje mednarodne konference za delo. Na tej seji naj bi se obravnavalo vračanje znižanja delovnega časa v industriji v zvezi s svetovno krizo in naraščajočo brezposelnostjo.

Izkoriščanje pristanišča Gdanska

Pariz, 16. septembra AA. V Ženevi se je vršila seja odbora strokovnjakov, ki ima nalogo, da poroča Društvu narodov o izkoriščanju pristanišča v Gdansk. V odboru so delegati Belgije, Luksemburga, Jugoslavije in Velike Britanije. Strokovnjaki so vsestransko proučili vprašanje tega pristanišča in bo njihovo obširno poročilo dostavljeno vskemu komisarju Društva narodov v Gdansk. Besedilo poročila bo objavljeno te dni.

Tožba Hohenzollerncv proti angleški vladi

London, 16. avgusta. S. Po dolgotrajnih brezuspešnih razpravah je sedaj rodilna Hohenzollerncv vložila tožbo proti angleški vladi in sicer zoper upravo v Juzozapadni Afriki, kjer je Anglija takoj po izbruhu vojne zaplenila dve veliki farmi. Farmi sta bili last Hohenzollerncv in sta bili po versalski pogodbi konfiscirani in zaplenjeni.

Lajovic Anton:

Slovenski kulturni ideal v svobodni narodni državi

Ozira se v dosedanjih člankih na svojo jasno »Slovenstvo« anketo o nujnosti pouka nemščine na naših srednjih šolah, sem skušal pokazati, da ne držijo argumenti, ki so jih razni anketniki navajali, da bi podkrepili trditve, češ da izobraženemu Slovincu ni mogoče izhajati brez nemščine. Vendar bi kak prijatelj, ki je simpatično spremljal prizadevanje mojih člankov, utegnil pomisliti, češ saj so mogoče res piskavi tisti le argumenti, ki so jih v korist nemščine iznesli razni anketniki, vendar ima pa navzlic vsej slabotnosti in labilnosti anketnih argumentov človek le občutek, da je znanje nemščine Slovincem potrebno. In opozori me obenem, da je zadnji čas med našimi ljudmi nastala pravica dirka za znanjem nemščine in da po raznih naših šolah učitelji in celo ravnatelji svetujejo staršem svojih gojencev, naj dajo svoje otroke vsaj za mesec ali dva v Gospo Sveto, v Gradec itd., da se naučijo nemščine, ker bodo sicer, z ozirom na strogo izpitov baš iz tega predmeta, lahko padli.

Ravno tu smo na tisti točki, ki jo je treba razjasniti in ki se je naši veseli samozadovoljni anketniki niso dotaknili. Skrivnost, ki ji je treba odgrniti pajžolan, je: tisti odločilni čimtelj, ki z magično močjo žene našega priprostega človeka, pa tudi našega inteligenta in narode nemščini.

To moč vidim v svetu vrednot, ki ga je naš človek prinesel s seboj iz ranjke Avstrije. Ker pa je končno vse vrednote in zasidranje mnogo bolj v čustvovanju kakor v razumu, je razumljivo, da človek z večjo vztrajnostjo vztraja na vrednotah, čim jih je enkrat kot take akceptiral, in da jih vsled njihove čustvene zasidranosti tudi težje razpозна. Stvar se komplicira in zmuri razen tega še s tem, da se svet vrednot dotika vseh strani življenja; nanaša se tako na umetnost kot na znanost, na duhovno kulturo ravno tako kot na materijelno kulturo. A baš svet vrednot je tisti, ki odločilno vpliva na vsako stremljenje, na dejanje in nehanje človeka. On določa, katere so tiste dobrine, bodisi duhovne bodisi materialne, ki so vredne, da napravita ali posameznik ali pa družba vsak napor, da jih dosežeta.

Pod bivšo Avstrijo je bil vladajoči narod nemški, njegov jezik je bil tisti, ki je gospeval tedaj v slovenskih krajih v javnem življenju. njegova kultura je bila tista, ki je imela nimbos gosposdujoče kulture. Slovenski narod je v vsem svojem življenju moral tedaj čutiti, da je njegovo življenje življenje podjarmljenega naroda, njegov jezik, jezik zasuznjene in manj vrednega človeka, njegovo duhovno prizadevanje, prizadevanje naroda sličiti, njegov jezik neizoblikovano obličilo amorfnega pastirskega in kmečkega plemena.

Hoteč ugotoviti svojo politično oblast, je gosposdujoči nemški narod v naši Avstriji storil vse, da ojači v slovenskem človeku čustvo inferiornosti in da paralelno s tem utrdi respekt in spoštovanje Slovence-tlačana pred Nemcem-gospodarjem. V ta namen ni izkoristil samo vseh političnih razstav, da materialno in duhovno utrdi pozicijo vsakega posameznega Nemca, bivajočega med Slovenci, temveč je našel še mnogo učinkovitejši, ker mnogo bolj prikriti, orožje v svoji šolski in kulturni politiki. Tedanji avstrijski učni načrt za srednje šole je bil napravljen tako, da je našemu mlademu človeku vsilil tako podrobno poznanje nemške kulture, da se je zdelo normalno, če je bil slovenski absolvent tedanje srednje šole bolj orientiran v nemški kulturi kot njegov nemški tovariš.

Naš narod je nadarjen, gibek, neprestano stremel kvišku. Je-li potem čudno, da je, recimo, naš priprist človek v zgoraj popisanih razmerah mislil, da je v svoji notranji vrednosti zrasel, če se je naučil nemščine in se tako vsaj deloma priključil gosposdujočemu narodu. Zdelo se mu je, da ga je zaradi tega znanja smatrali za izobraženega človeka. Za znatno višje stoječega nad onim svojim rojakom, ki ni znal drugega kot svojo slovenščino.

Tedanja avstrijska šolska politika pa je imela še drugo dalekosežno, čeprav samo negativno smernico. To namreč, da naš mladi človek, pohajajoč tedanjo srednjo šolo, ni po učnem planu prišel v dotiko nobenega drugo kulturo kot samo z nemško. Saj so bile celo v Ljubljani slovenski sami odkazani le borni dve tedenski uri.

Tako se je naš mladi človek navadil ves svet gledati in vrednotiti samo skozi nemška očala. Ne da bi se zavedel, je polagoma prihajal do prepričanja — kot nujne posledice take enostranske izobrazbe — da je nemška kultura, pa bodisi umetnostna ali znanstvena ali tehnična, sploh kultura vseh kultur, ki za njo šele v znatni razdalji prihajajo kulture raznih drugih narodov. Tako prepričanje se je v našem mladem dijaku še bolj utrdilo, čim je odšel na kako avstrijsko univerzo. Koliko naših dijakov je pa bilo, ki ne bi bili napravili svojih univerzitetnih študij baš na nemških univerzah? Ne poznavaoč duha in kulture drugih narodov so premnogi naši akademiki smatrali, da je edino Nemec tisti, pri katerem se je mogoče naučiti znanstvenega dela in mišljenja.

Medtem se je doma slovenski človek pogajoma politično prebujal, a njegova borba je bilo predvsem borba za jezik sam, in njegov najvišji borbeni cilj: enakopravnost slovenskega jezika z nemškim v vsem javnem življenju. Nasprotni, nemški politični pritisk je naš slovenski človek čutil edino le kot jezikovni pritisk. Njegova politična misel ni bila nikdar toliko drzna, da bi si za zadnji cilj postavila svojo državo in popolno emancipacijo od prejšnjega gosposdva. Da je bil kulturno podjarmljen, da so mu bili pod lažno kulturno krinko vsiljeni tuji kulturni ideali in tuja vrednotenja, tega se naš človek niti navedel ni. Smatral je namreč, da je vse suho in čisto zlato, vredno da se čuva in brani, karkoli je bil Nemec duhovnega vcepil našemu človeku.

Prišel je prekrat. A ta se je izvršil v našem slovenskem človeku samo politično v smislu dotedanih njegovih gledanj na svet. Zdelo se je našemu človeku, da je dosegel višek vseh svojih prizadevanj, ko je vrgel sram nezno nemščine, vladajoče dotlej v vsem našem javnem življenju in postavil nosilci na nieno mesto, vsaj na zuni, slovenščino. S tem se mu je zdel dosežen višek svobode.

Nemci, do tedaj gospodarji v Sloveniji, so se iz slabe vesti deloma izselili, deloma se umaknili v ozadje. Toda Slovenci so kmalu pokazali, da je tedanji strah naših Nemcev bil hudo pretiran, saj je naš slovenski človek imel kot svoj najvišji politični ideal še naprej samo: ravnopravnost jezika, a v vseh drugih pogledih sožitja ni čutil potrebe, se kako preorientirati. Bil je prepričan, da so vse ostale vrednote, katere spostovati ga je za svojo lastno korist bila naučila cesarska Avstrija, vredne, da ostanejo še nadalje v ceni in veljavi.

Baš ta duhovna usmerjenost slovenskega človeka, vzdržana vse leta po prevratu, začetkom malo bolj plašna, kasneje pa vedno energičnejša, je tista, ki vzbuja našemu človeku, bodisi prirostenemu bodisi inteligentnemu, kolikor sta oba preživela dobo svoje izobrazbe in se v cesarski Avstriji, čustveni videz, da Slovincem brez nemščine ni mogoče živeti.

Je-li to moglo tako dalje ostati, čim so Slovenci prišli v svojo svobodno narodno državo, združeni s Hrvti in Srbi?

Tik po prevratu se je zdelo, da bo narodnostni zagon bolj instinktivno kakor zavestno razbil in odnesel ne samo jezikovno, temveč tudi druge okove nemstva. Sledilo so n. pr. tako zvane nacionalizacije podjetij. Toda prav kmalu je ta zagon oslabil in obstal, dasti je imel izvršiti še nad vse važne duhovne spremembe. Ta zastoj osvobodilnega gibanja pa so mnogi naši ljudje s svojimi kratkovidnimi, s preteklostno mrežo zastrtimi očmi pozdravili kot neko zdravo stremjenje. Neki bivši prostvetni šef kot anketnik je ta zastoj proslavljal kot ozdravljenje od psihoze in to misel je za njim zmagovalno ponovil tudi neznanzi inicator »Slovenec« ankete, češ da je hvala Bogu premagana poprevratna psihoza in s tem zopet vrnjeno nemščini glasom rezultata ankete ono mesto, ki ji po pravici gre.

Vendar vprašam še enkrat, je-li mogel za Slovence, po prevratu živeti v svobodni narodni državi, ostati izobražbeni ideal tisti, kakršnega je za dobrega smatrala cesarska Avstrija, da bi nas držala ne samo v politični, temveč tudi v duhovni odvisnosti?

Ni svobodnega naroda na svetu, ki bi jezik in kulturo tujega naroda, kakršnega koli, bolj poznal kot svojega lastnega. Samo podjarmljenemu rodu se more zgoditi, kakor se je zgodilo nam Slovincem, da so najširše plasti našega naroda morale znati tuji jezik gosposdujočega naroda in da je njegova inteligenca duhovno bila zaprta v kletko ene same kulture, in sicer kulture gosposdujočega naroda. Narod, čim je svoboden, ne more drugače, kakor da se svobodno razgleda po celem svetu, da si avobodno poišče stike z vsemi kulturami, ki ga zanimajo, skratka, da se nekako internacionalizira. Tendenco torej, ki se baš zadnji čas e tako bolesto vročnostjo pojavlja med našimi slovenskimi ljudmi za znanje nemščine, ni drugega kot konservativna težnja za izobražbenim idealom preteklosti, ki se ne vrne več, je samo težnja vztrajnosti sile, točnja v staro suženjstvo.

Ne moremo več stati na stališču, da naj bo znanje nemščine merilo za to, kdaj slovenskega človeka imenujemo izobraženega. Če je nasprotno mišljenje zlasti pri našem čemskem svetu praktično razširjeno, moramo v njihovem švačkarjenju zares videti stvarno gaganje kapitolskih gosi.

Za Slovence v svobodni državi mora biti vzgojni in kulturni ideal pred vsem poznanje lastne duhovnosti in njene zgodovine; napram vsem drugim kulturam pa odnos svobodne izbire in čim širše privojitve, pri čemur naravno pripade prvo mesto duhovnosti in kulturi naših bratov Hrvatov in Srbov.

Ameriško priznanje našemu zdravstvu

Beograd, 16. septembra. AA. G. John Kingsberry, član zdravstvenih ustanov in član jugoslovensko-ameriškega društva v New Yorku, je davi v spremstvu dr. Radina, člana istega društva in doktorja Prohaska, predsednika zveze zdravstvenih združenj, posetil ministra za socialno politiko in narodno zdravje Ivana Puclja, ki mu je pri tej priliki izjavil, da je ameriška podpora v sodelovanju z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje veliko pripomogla k prizadevanju za narodno zdravje, tako da se Jugoslavija lahko predvsem svetom ponaša.

G. dr. Kingsberry je naglasil, da imajo tudi Zedinjene države korist od tega sodelovanja. Predstavniki Amerike so se seznanili z delom zdravstvenih združenj, ki jim je na zadržni podlagi uspelo, da pospešijo delo za narodno zdravje.

Minister Puclj je sprejel to izjavo s posebnim zadovoljstvom, ker kaže, da je naš narod v polni meri zaslužil podporo in sodelovanje ameriških dobrotnikov.

Francoski vojaški manevri

Pariz, 16. septembra AA. Vojni minister Paul Boncour je izjavil zastopnikom tiska, da vojaške vežbe, ki se bodo pričele v ponedeljek v Champagni in pri katerih bosta sodelovali dve diviziji, ne bodo imele značaja manevrov, temveč bodo samo praktične vežbe, katerih namen je preizkusiti motorizacijo moderne vojske.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, mala spremenljiva oblačnost, po dnevi toplo, noč hladna. — Situacija včerajšnjega dne: Anticiklon prekrija večji del kontinenta in se je razširil tudi nad severnimi pokrajinami Evrope. Samo nad Islandsko in Finko leži še barometrska depresija. Niži pritisk je tudi nad Sredozemskim morjem in Jadranom. V naših krajih je pritisk v splošnem porasel za 1,5 do 4 mm, največ na vzhodu in južnem Primorju. Temperature so porasle za 1 do 2 stopnji samo v višjih gorskih krajih, drugod pa so padle za 1 do 8 stopenj, največ v vzhodnih pokrajinah.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Jasno vreme; ponekod jutranja megla. Ponoči hladno, podnevi toplo. Lepo vreme se bo držalo še nekaj dni.

Naši kraji in ljudje

Strelska ekipa iz Kragujevca, ki si je na tarči »Primorje« priborila prvo mesto in s tem dragoceni pehar, darilo Nj. Vel. kralja.

Spomenik junakov na Mačkovem Kamnu

Jutri bo blagoslovitev spomenika na Mačkovem Kamnu in spominke cerkve z veliko grobnico v Krupnju. Akcija za zgradbo spomenika, cerkve in grobnice se je začela leta 1925, in se je vse do vrhila s pomočjo prostovoljnih prispevkov. Spominke cerkev je zelo lepa in okrašena s freskami Zivorada Nastasijevića. V manjši grobnici pod spomenikom in v veliki pri cerkvi so zbrani ostanki nad tisoč vojakov, ki so padli v bitki na Mačkovem Kamnu in v okolici.

Mačkov Kamen je za vedno vpisan v zgodovini srbske vojske in tudi v zgodovini vsega jugoslovanskega rodu, kajti na tej postojanki se je ravno tako kakor na Kajmakčalanu, na Ceru in na Kosovem izkazalo ono junaštvo in ona velika najstarejša ljubezen do domovine, ki je dala svobodo nam in našim potomcem. Na tem hribu nad vasjo Krupnja, ob reki Drini je padla septembra 1914 v bojih z močno avstrijsko vojsko okrog 14.000 borcev za obrambo in čast domovine. V teh bitkah, od katerih so bile najhujše 6., 7., 8. in 9. septembra, je bila v glavnem udeležena dunavska divizija, borili pa so se tu tudi oddelki drugih divizij. V strašnih borbah so imeli srbski oddelki velike izgube. Že v prvih bitkah je padlo okrog 50 častnikov, ranjenih pa jih je bilo nad 200. Postojanka Mačkov Kamen je veličanska grobnica.

Med slavnimi bitkami in zmagami srbske vojske, ki so po vsem svetu raznesle sloves junaštva in požrtvovalnosti srbskih vojakov, je bitka na Mačkovem Kamnu na zelo važnem mestu. Nepričakovan odpor proti veliki sovražni premoči je uničil dobro pripravljene sovražne vojne načrte, ogroženi domovini in narodu pa je v največji meri okrepil zavest in voljo, da je treba vztrajati do kraja. Padli junaki na Mačkovem Kamnu so dali najsvetlejši in najvzpodbudnejši zgled vsem borcem na drugih postojankah, spremljali so jih skozi obupne težave in naposled privedli do zmage in svobode. Kri teh junaških borcev, ki je tekla po Drini, je pisala vsem kratko nespremljivo sporočilo: Zmagati ali umreti! Klic junakov Mačkovega Kamna in njihovi zgledi so bil tako glasni in močni, da so vsi drugi borci prenašali najhujše muke in težave ter tudi umirali v zavesti, da gradijo s tem svobodo jugoslovanske domovine.

Junaki iz Mačkovega Kamna zaklinjajo vse Jugoslovane k slogi in čisti domovinski ljubezni!

Moderna preureditev drogerije Kanc

Ljubljana, 16. septembra. Na drugem mestu prinašamo oglaš, da bo danes zopet odprta povečana in modernizirana drogerija Anton Kanc. Vih sinov v Židovski ulici št. 1. L. 1897. — torej pred 35 leti — je pokojni oče sedanjih lastnikov kot prvi domačin otvoril takrat med nami skoraj neznan trgovino z drogami, parfumerijo in fotomanufakturno. Iz skromnih začetkov se je trdila bolj in bolj širila in udomačila ter je bila kmalu zaradi svoje nudnje potrebe znana ne samo po mestu, temveč tudi daleč po deželi. Ogromen razmah in najširši krog odjemalcev pa je dobila Kancova drogerija šele po vojni in danes je gotovo med najbolj znanih — gotovo pa najstarejša — ne le v banovini, temveč v vsej državi.

Sedanja lastnika brata Kanc sta že doli časa gojila željo, da bi zaradi čim večje izbire in ugodnosti za kupujoče občinstvo razširila že dolgo pretesne prostore, ki so bili vrhu vsega zaradi ozke ulice še precej temni. Po vzornem načrtu in v pripnanih rokav stavbenika g. Miroslava Zupana sta sedaj po večmesečnem delu nadomestila prejšnje prostore s še enkrat večjimi in svetlimi, opremila obe fronti krasnega lokala s petimi velikimi modernimi izločbami, ter uredila končno impozanten vhod z ogli, med tem ko je drugi vhod pridobil prihodnji z Dvornega nasipa, ki bo tudi odprt, ko bo tamkaj končana lepa obredna in promena cesta. Notranjo opremo je izvršila tovarna Remec & Co v Duplici pri Kamniku po načrtih g. arh. Mesarija. Nad poslovnimi prostori so v I. nadstropju obsežna vzorno prirejena skladišča, razen tega pa še najmodernejši urejen fotolaboratorij s predavalnico in posvetovalnico, kjer se bodo — kot v minulih sezonah — tudi na jesen udobno in v vsem tehnični pripomočki nadaljevali tradicionalni Kancovi fototečaji. Lastnika sta seveda z modernimi preureditvijo, popolnoma novo opremo ter pridobitvijo velikih novih prostorov, tudi bogato izpolnili svojo zalogo vseh potrebnih in parfumerijskih fotomanufakturi, tako da bosta lahko ustregla najpogostnejšim željam kupujočega občinstva, predvsem pa damskemu svetu.

Kakor znotraj, napravi stavlja tudi vnašnje vti velike mestne poslovne hiše; nad vhodom je izdelan moderen napis trdke, ki bo v večernih urah razsvetljen z neonplinom, eno izmed najmodernejših sredstev za svetlobno reklamo. To napravo je montiralo elektrotehnično podjetje Tone-

ta Poljska z Aleksandrove ceste. Ob stavbi je proti Dvornemu nasipu širok hodnik, tako da so udobno dostopne tudi one tri izločbe, ki niso prav v Židovski ulici. V cellem je treba reči, da sta lastnik in graditelj s to renovacijo prekosila sama sebe; postavila sta sredi mesta na kraju, kjer je bil prej mračen vhod v tesno Židovsko ulico, živo stavbo, ki s svojo zunanjo opremo, monumentalnim vhomom in najsmotnejšo notranjo ureditvijo res idealno ustreza svojemu namenu. Nič manjša pa ni njuna zasluga, da je dobil Dvorni trg s preurejeno stavbo zaključek, ki je v kras vsej okolici. In tudi Ljubljana je za moderno pridobila bogatejša!

Grčica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Svetloto slavi Ljubljano

Ljubljana, 16. septembra. Zagrebški »Svetloto« svoje tozilemsko poslanstvo v Ljubljani vneto nadaljuje. Danes dopoldne je pred Jakopičevim paviljonom posnel enega najlepših prizorov zvočnega filma »Bela Ljubljana«. Aranžerji zvočnega filma so si že od vsega počet-

Tragična smrt dveh hlapcev v Ljubljani

V četrtek popoldne sta gnala konje kopat in sta oba utonila

Vevče, 16. septembra. Zgornji Kašelj in vso okolico je včeraj pretresla tragična smrt dveh marljivih in poštenih hlapcev. Oba sta utonila pri kopanju konj v Ljubljani.

Pri posestniku in avtopodjetniku g. Franu Gradu sta bila uslužbena 18 letni Stanek Vinetič, doma iz Velike Doline, srez Krško, in 29 letni Anton Illovar, doma iz Gozda, občina Trebeljevo pri Litiji. Prvi je pri Gradovih služil za malega hlapca proti hrani in za obleko, dočim je drugi kot veliki hlapec prav včeraj nastopil službo pri g. Gradu. Brez vednosti gospodarja, ki je bil odsoten v Ljubljani, in kljub opozorilu Gradovega sina Karla, da ni treba konj voditi kopat v Ljubljano, sta hlapca zalahala konje in gnala trojico kopat. Bilo je to med 14. in 15. uro. Prignala sta konje do kašelskega mostu, kjer je Ljubljana zaradi suše prav plitka. Od mostu nizdol zavije Ljubljana v velik ovinek, levi breg pada v strugo strmo navpično, tam se tvori v globokih tolmunih hudi vrtilnici, ki so opasni tudi najbolj izkušenemu plavcu. Pri mostu sta se hlapca slekla in zalahala. Vinetič enega, a Illovar

ka na vso moč prizadevali, da bi v svoj film uvrstili tudi kakšen prizor z nestorjem naših slikarjev Jakopičem, ki je menda najmarkantnejša postava Ljubljane. Po dolgih prizadevanjih je Jakopič ustregel snovalcem filma, toda pod pogojem, da sme izpregovoriti svobodno besedo. Prvak slovenskih slikarjev je bil naziranja, naj bi film prikazal Ljubljano samo od vesele strani, sodelovanje slovenskega umetnika pa da bi lahko pomenilo samo melanholičen intermezzo. Umetnik bi lahko v tem filmu nastopil samo v najbolj tragični pozi, s svežnim sodnim pisem pod pazduho — to je pač delež našega umetnika v teh dneh, ki človeku tako skopo režejo kruh.

V prizoru pred umetniškim paviljonom je Jakopič izmenjal nekaj globoko pomembnih besed s svojim tovarišem Inchiostrijem in je med drugim dejal: »Mislim, da smo slovenski umetniki svojo vlogo odigrali. Jaz, ta paviljon, mi vsi smo samo še ostanek žalostne preteklosti.«

Popoldne je »Svetloto« snemal zanimiv prizor na vrhu nebotičnika. Predsednik Pokojniškega zavoda Vrtovce je povabil župana in ves občinski svet, da si ogledajo nebotičnik, in pri tej priliki je »Svetloto« posnel par zanimivih prizorov. Poleg omenjenih je snemanju prisostvoval tudi projektant nebotičnika inž. arh. Šubic.

Včeraj so na nebotičniku posneli svojevrstno sceno, pri kateri so sodelovali operni pevec Jelačin, konservatorist Zagar in pa kapelnik Cvim s harmoniko.

V nedeljo pa je »Svetloto« snemal Ljubljano iz ptičje perspektive, in sicer z letala »Pelikana«, za poživitev slike pa je spodaj sodeloval še »Lojze«.

V cellem pripravila »Svetloto« dva zvočna filma: »Bela Ljubljana« in »Velesejeme«. Šef vsega filmskega podjetja je Josip Klement, lastnik »Svetlotone«, ki premore edino tozilemsko aparaturo v naši državi. Muzikalni vodja filma je operni pevec Jelačin, pri režiji mu pomaga gospod Jože Medved, zvočni mojster pa je mladi strokovnjak iz Českoslovaške Pliš.

V nedeljo dopoldne ob najstih bo »Svetloto« na vrtu pri Čadu pod Rožnikom snemal zadnji prizor za »Belo Ljubljano«. Sodeloval bo kvartet Glasbene Matice Občinstvo je vabljen, da se v čim večjem številu snemanja udeleži. — Zvočni film o Ljubljani je pač posebna senzacija, ki jo v dolednem času lahko pričakujemo.

Roparski napad na samotno hišo

Maskirani razbojniki so pretepli dve stari ženci in ju izropali

Kočevje, 16. septembra.

Neprestano prihajajo na Kočevsko od Ljubljane preko Ribniške doline neznan postopaci, ki nadlegujejo naše ljudstvo z beračenjem ali nasiljem. Ti postopaci se navadno izdajajo za brezposelne in prosijo podpore zase in za svoje družine, ki jih največkrat pač sploh nimajo. Ker se na kmethih boje teh vsiljivih potepuhov, jim vsakdo rad podari dinar ali dva, samo, da se jih odkrija. Nedvomno taki postopaci so v zadnjem času izvršili dve drzni tatvine v Dolenji vasi pri Ribnici, vlom pri Ambrožu v Grčaricah (Masern) na Kočevskem in nočni napad v bližini Zlebiča. Vse kaže, da so se začeli potepuhi že organizirati v tolpe. Roparski napad, ki se je izvršil v ponedeljek ponoči, je naše prebivalstvo silno razburil.

Na precej samotnem kraju Obrhu v bližini Dolenje vasi sta stanovali v samotni hiši dve stari ženci, Marija Lovšinova in Franciška Mrharjeva. Lovšinova je že več let priklenjena na bolniško postelj. V ponedeljek ponoči sta obe ženci trdno spali. Ura se je nagibala že proti eni po polnoči. Ta čas je nenadno močno zaropotal in luč je posvetila v temno sobo obeh starih. Ženci sta se zaradi ropota zbudili in prestrašeni vprašali: »Kdo je?« Pred njima so stali možje v črnih oblekah in z maskami preko obrazov in zahtevali denar.

Grozen samomor obupanega dekleta

Ko jo je vlak hudo ranil in odbil, je skočila preko ograje v Savo

Hrastnik, 16. septembra. Včeraj dopoldne se je po vsej dolini razširila vest o tragični smrti 21letne Pepce Savske, in to posebno zaradi groznega načina njene plosiceljne smrti. Pepca Savska je b. z. služkinja v Hofbauerjevi gostinji in je včeraj kakor običajno vstala že pred pol 6. uro zjutraj, da pospravi gostilniške lokale. Kakor pripoveduje njena tovarišica, dekla Urška, se je Pepca oblekla v boljše obleko, vzela je črn jopič in črno čepico ter jo je Urška še vprašala, kam je namenjena. Pepca je odgovorila: »Saj pridem še nazaj!« Dekla je mislila, da gre najbrž na vlak in da je namenjena v svoj rojstni kraj v St. Jurij pod Kumom. Nesrečno deklo pa ni šlo na vlak, temveč pod njega, in sicer blizu postaje.

Komaj sta se ženci zavedli od prvega strahu, so že roparji navalili nanju in ju začeli pretepati. Najbolj je trpela uboga starka Marija Lovšinova, ki se ni mogla ganiti zaradi svoje hromosti. To je eden razbojnikov tako pretepel, da ji je izbil več zob. Ko so sirovi zločinci pretepli ženski, so se spravili na lov za denarjem. Prevrgli so vso hišo in odnesli ženskama vso obleko, obutev in edini prihranjeni denar v znesku 600 Din. Zatem so razbojniki neznanokam izginili. Po njunem odhodu je Mrharjeva zanesla bolno Lovšinovo v bližino vas Rakitnico, kjer sta se obe šele po daljšem času toliko opomogli, da sta lahko povedali, da je bil nanju izvršen roparski napad. Izjavili sta, da se ne vrneata več v hišo na Obrhu.

Vest o roparskem napadu se je naglo razširila po vsej dolini. Orožništvo, ki je bilo obveščeno o napadu, je začelo z veliko naglico zasledovati zločince in jim je sledilo proti Veliki gori, kamor je držala sled. Posrečilo se jim je najti njihovo taborniško v gostem gozdu, kjer so imeli razbojniki celo postelje in kuhinjsko opremo. Ko so zasledili, da jim je orožništvo na sledu, so roparji iz svojih gnez zbežali naprej v gozd in se najbrž poskrili po jamah, ki jih je pozno v tej gori. Orožništvo je neumorno na delu in pazno preišče vsakega neznanca, ki pride v Robniško dolino.

Po krvavih sledovih se je moral grozen samomor zgoditi takole: Ko je mladenka skočila proti vlakcu, so ji kolesa zdrolila stopala, na tračnicah so našli prste nog. — potem pa se je tako hudo poškodovana spzplazila na rob tira in se od tam vrgla čez oporni zid 6 metrov globoko na cesto. S ceste je potem skočila preko občestnega zidu na savsko obrežje, od tam pa se je zaplazišla še precej metrov do Save, kjer jo je v vodi blizu brega opazil mimoidoči železničar Tine Plaznik. Takoj je potegnil deklo na suho, ko pa je videl, da ima ranjene noge, je tekel na postajo po zdravnika. Niti na misel mu ni prišlo, da bo nesrečnica skočila še enkrat v vodo. To pa se je zgodilo, še predno je doklical zdravnika. Nesrečnico so opazili neki drugi pasanti sredi reke in predno so mogli kaj

ukreniti, so videli, kako so jo zagnili v vodo.

Vzroki strašne smrti še niso popolnoma pojasnjeni, ker ni nesrečno deklo zastopilo nobenih pisem. Dekla Urška je pripovedovala, da je bila Pepca v zadnjem času zelo žalostna in da je večkrat dejala, da mora umreti. Dekla tega govorjenja ni vzela za resno in je mislila, da je Pepca žalostna zaradi tega, ker ima fanta v Franciji in ker mu ne gre tako po sreči, da bi se lahko kmalu vrnil domov in da bi se poročila. V zadnjem času ji fant tudi ni tolikokrat pisal, kakor poprej. Te dni je prejela Pepca spet neko pismo in je bridko jokala. Od kod je bilo to pismo, ni znano, ker ga je nesrečna mladenka pred svojim obupnim dejanjem najbrže uničila. Pri vsem skrbnem iskanju se niso našli v Savi trupa nesrečne mladenke, ki je bila zaradi svoje pridnosti in doboščnosti zelo priljubljena pri gospodinji in pri sosedih. Nesrečna Pepca je šla v smrt gotovo v največji duševni depresiji.

ODOLO zobna pasta temeljito očisti zobe, ne da bi škodila zobni sklenini. Posebno za kadike je redno negovanje zob z ODOLO zobno pasto neobhodno potrebno.

Sto let Miroslava Tyrša

V uvodnem članku prve številke sokolskega strokovnega lista »Sokola«, ki je prišel izhajati leta 1871, v Pragi, je izšel znameniti izrek dr. Miroslava Tyrša o nalogah Sokolstva: Stvar sokolska, ki je namenjena vsem stanovom in plastem naroda, pomeni telesno in tudi moralno vzgajanje in plemenitenje češkoslovaškega naroda in gojitev njegove sile, junaštva, plemenitosti in brambnosti; potrebno je, da se stasoma v njegovem krogu združi celotni slovanski rod.

Te besede je izrekel v tedanjih, za slovanske narode v bivši Avstriji tako težkih časih mož, ki je že leta 1862 skupno z neka-

kot oslabele polagoma odumira, ali pa mora razviti močno vsestransko delavnost, mnogo večjo kakor jo prikazujejo sosedni narodi, da se ohrani pri čilem in zdravem življenju.

Ker pa v tedanjih razmerah češki narod nikakor ni kazal najmanjše volje do pravega, živahnega udejstvovanja in svobodnega življenja, je Tyrš prišel do prepričanja, da je treba popolnoma obnoviti telesno bistvenost vsega naroda. Da se je pri tem poslužil predvsem zaradi obnavljanja in krepitve telesnih sil telesne vzgoje, je povsem jasno in je bilo tudi vsestransko potrebno. Ker pa je narod kazal, da mu je

termi drugimi češkimi rodoljubi ustanovil v Pragi prvo sokolsko društvo »Sokola Pražskega« ter mu je bil tudi prvi načelnik, — prvi vodja sokolske vzgoje dr. Miroslav Tyrš.

Danes, ko slavi ne samo vse slovansko Sokolstvo, temveč ves češkoslovaški narod stoletnico njegovega rojstva, se šele lahko jasno spozna, kako veliko je bilo njegovo delo pred 70 leti in kako premišljeno je ravnal, da je poklical češkemu narodu sokolsko organizacijo. Dokaz temu je, da je mahoma, že leta 1862, nastalo po nekaterih čeških mestih nekaj sokolskih društev. Njihovo število pa je raslo leto za letom in Tyrš je doživel še za časa svojega plodnega življenja priliko, da je leta 1882 povečeval kot načelnik matičnega društva in idejni vodja celotne organizacije prve vseokolske zletu v Pragi. Toda ne samo med Čehi, tudi med ostalimi slovanskimi narodi je sokolska misel prav kmalu poglala trdne korenine. Danes, po tolikih letih, lahko trdimo, da objema Sokolstvo ves slovanski svet. Kjer je vsaj nekoliko Slovanov skupaj, obstoji danes tudi sokolsko društvo.

V čem tiči tako velik pomen sokolske organizacije? Na prvi mah bi vsakdo lahko trdil, da je to prav za prav samo telovadna organizacija, ki bi jo bil lahko ustvaril tudi marsikateri drugi poudinec. Ako pa si globlje predstavimo vse ono, na kar je mislil Tyrš, ko je zapisal 1871 v svojem članku: »Naša naloga, smer in cilj« zgoraj citirane besede, potem vidimo, da smatra Tyrš telovadbo in moralno vzgajanje naroda samo kot sredstva za doseg sokolskih smotrov, ki so: dviganje sile in življenjske odpornosti vsega Slovanstva v njegovem boju za obstanek in za dostojno mesto med ostalimi ljudstvi. Toda ne samo močan naj postane slovanski rod, tudi plemenit naj bo v svoji duši! Tako hude vzgajati Tyrš.

Ako bi bil on nameraval osnovati samo navadno telovadno organizacijo, potem bi se bil poslužil pri tem drugih, enostavnejših sredstev. Kakor hitro pa je izrekel besedi: vzgoja naroda, je s tem dovolj jasno nakazal, da mu gre za mnogo pomembnejše in globlje smotre. Kdor hoče vzgajati in tudi vzgojiti telesno krepkejši in moralno silnejši narod, mu ne more zadoščati samo telesno vzdržanje, temveč mora dati vsej akciji od samega početka trden, moralen, vsestranski premišljen temelj. Ves narod se mora zavedati svojega poslanstva v človeštvu, svoje naloge, ki mu je odkazana na onem delu zemlje, kjer živi. Zato pa ne bi nikoli v sedanjih časih zadoščala še tako dobro izvežbana sirova sila, temveč je potrebna v prvi vrsti moralna osnova, ki naj bo pogonska sila vsemu njegovemu dejanju in ki naj ga vodi v boju za obstanek.

Tyrš pravi: Narod tako majhnega števila kakor mi, živeč zlasti v takih časovnih in prostorskih okoliščinah, kakor so nam odkazane, lahko pričakuje samo, da bodisi

treba tudi močno zavesti in vere v samega sebe, ako naj vzdrži v svojem življenjskem boju, je bilo potrebno, da se tudi navedeno prerodi.

Tyršu se je to posrečilo. Iz malega, 75 članov broječega društva v Pragi, ki je sledilo prvo njegovemu klicu, se je razvila močna slovanska sokolska armada in iz nje so izšle v teku časa tudi druge vzgojne organizacije, ki so si osvojile velik del Tyrševega vzgojnega programa ter ga širile po svoje dalje. Danes pa skuša napodobovati Sokolstvu tudi že mnogo drugih narodov. O tem nam pričajo težnje marsijske po svetu.

Ustanovitelju Sokolstva velja naša globoka hvaležnost, saj je tudi nam dal novih pobud za življenje, takrat, ko se je zasludil Sokolstvo leta 1863, na slovanskem jugu.

DANES PREMIERA

prekрасne filmske operete ljubavnega čara, očarljivih melodij, petja in šlagerjev, izvrstnih dovtipov, zabave in smeha!

Pesem, poljub, dekle
Čarobna opereta
ROBERTA STOLZA
MARTHA EGERTH
GUSTAV FRÖHLICH
FRITZ GRÜNBAUM - GRELL
THEIMER - PAUL MORGAN

Zaradi ogromnega zanimanja si zagurajte vstopnice že v predprodaji!

Danes popolnoma nov Ufa zvočni tehnik!

Predstave ob 4., 7.18. in 10.10. zvečer

Elitni kino Matica
Telefon 2124

**Drogerija
Foto
Parfumerija**

Kanc, Židovska 1

Domače vesti

* **Kralj na slavi 5. artiljerijskega polka.** 5. artiljerijski polk v Nišu je imel predvčerajšnjim svojo slavo. Popoldne je posetil slavo iz Niške banje Nj. Vel. kralj. Ko je sprejel raport komandanta armije in se pozdravil tudi z ostalimi, je zavzel svoje mesto v častni loži in celo uro opazoval vaje vojakov Sokolov.

* **Razvije jugoslovenske zastave ob meji v Ratečah.** Jutri dne bo slovesno razvije jugoslovenske zastave ob državni meji v Ratečah in je prebivalstvo vabljenost k polnoštevni udeležbi te svečanosti. Opozorjamo, da vozi jutri in sicer zadnjič v tej sezoni je turistiški vlak v Rateče.

* **20. IX. 1908. Stiriindvajsetletnica septembrskih dogodkov se bliža.** Družba sv. Cirila in Metoda je bila izdala na ta spomin črne kolke, ki jih ima še zdaj v zalozbi. Rodoljubni počastite ta spomin s tem, da nalepite na ta dan na svo korespondenčno žalno kolke, ki se dobe v družbi pisarni.

* **Kongres pravnikov v Dubrovniku.** Predsednik vlade je udeležencem kongresa pravnikov v Dubrovniku odobril dopust do 12 dni zapotovanja v Dubrovnik, udeležbo na kongresu in za povratek. Kakor znano se bo kongres vršil 7. oktobra. Član kongresa je lahko vsak diplomirani pravnik, državni uradnik ali pravnik svobodne profesije. Odlasave za vožnjo na železnici veljajo tudi za rodbinske člane.

* **Kongres jugoslovenskih zdravnikov.** Zdravniški, ki se žele udeležiti kongresa jugoslovenskih zdravnikov v Vrnljaški banji, dobe legitimacije pri g. dr. Kocijančiču od 9.-11. uri pri OUZD v Ljubljani.

* **Iz sodnopisarniške službe.** Za dnevničarje-zvaničnike so postavljeni: Josip Zmuel, okrajno sodišče v Kamniku, Avrelja Strobl, okrajno sodišče v Novem mestu, Andrej Gros, okrajno sodišče v Celju ter za dnevničarja-štetilca Vinke Žagar, okrajno sodišče v Velikih Laščah.

* **Dopust profesorjem in učiteljem za skupščino Glavne zadrzne zveze.** Ministrstvo prosvete je dovolilo, da se onim profesorjem in učiteljem, ki se žele udeležiti skupščine Glavne zadrzne zveze v Sarajevu v dneh 15. in 16. oktobra, odobri potrebni dopust.

* **Društvo šola in dom v Ljubljani sklene** za danes 17. t. m. ob pol 20. v 6. razred narodne šole v Ljilji sestanek staršev, ki imajo srednješolce in druge dijake. Razpravljajo se bo o zadevah, ki morajo zanimati starše in odgovorne rednike.

* **Vpisovanje v ekonomsko-komercialno visoko šolo v Zagrebu** (zmski tečaj) se prične 26. t. m. in bo trajalo do vštete 3. oktobra. Pri vpisu bo moral vsak slušatelj tudi predložiti izpričevalo pristojnega davčnega oblasti o velikosti neposrednih davkov, ki jih plačujejo starši (oče in mati) ali pa slušatelj, če je dolžan plačevati davke.

* **Absolventi strojne in elektro-delovske šole** so se v obilnem številu odzvali vabilu OPEST za zborovanje v Celju. Kdor še ni prijavljen, naj to takoj stori, da bomo vsi brez izjeme zbrani. Prijave do 20. t. m. na OPEST, Borštnikov trg 1. Ljubljana. Prijavitelci dobe posebno vabila.

* **Zaprte so naslednje planinske koč.** Češka koč na Krokova koč na Ratitovcu, od 19. t. m. dalje pa Staničeva koč pod Triglavom, koč na Kokrskem sedlu in koč na Kamniškem delu. Dne 26. t. m. se zapre Kadimikova koč na Gočel. V nedeljo jutraj se je našla na potu v Martu.

VSE MADEŽE

na oblekah kakor tudi na svili, posebno pa na barvastem usnju Vam očisti

CISTEN

(nirvnetljivo).

Zalogo ima staroznana

Drogerija Kanc, Židovska 1

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
dne 6. septembra 1932.

Številke za označbo kraja pomenijo:
1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

Ljubljana 7, 774,6, 13,0, 90, WSW1, jasno, — Ljubljana 13, 772,5, 22,0, 40, SW2, 1, — Maribor 7, 774,4, 12,0, 80, N3, jasno, — Zagreb 7, 774,4, 13,0, SE2, jasno, — Beograd 7, 774,0, 10,0, 70, mirno, jasno, — Sarajevo 7, 773,5, 11,0, 70, EI, jasno, — Skopje 7, 771,4, 15,0, 70, S2, 1, — Split 7, 769,7, 22,0, 40, NW8, jasno, — Kumbor 7, 769,7, 23,0, 50, ESE4, jasno, — Rab 7, 771,7, 21,0, 40, NW2, 1, —

Temperatura je bila v Ljubljani najvišja 21,0, najnižja 12,0, 21,0. Maribor 21,0, 12,0. Zagreb 24,0, 13,0. Beograd 25,0, 8,0. Sarajevo 21,0, 9,0. Skopje 26,0, 11,0. Split 30,0, 20,0. Kumbor 21,0. Rab 20,0. Sonce vzhaja ob 5,39, zahaja ob 18,13. Luna vzhaja ob 18,32, zahaja ob 7,12.

* **Zopet požar na Dravskem polju.** Te dni je nastal okoli 21. ure ogenj pri posetniku Janezu Potočniku v Loku pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Pogorela je do tal hiša, ki je bila lesena in s slamo krita. Škoda je krita z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal se ne ve. Najbrže je kdo vrget vanjo cigaretni ogorak, ker je stala hiša tik ob cesti.

* **Zdravnik obsojen na pet mesecev zapora.** Kakor poročajo iz Čakovca, se je preteklo sredo pred tamkašnjim sodiščem vršila obravnava proti sekundarnemu zdravniku tamkašnje banovinske bolnice dr. Kovaču. Obtožen je bil, da je na neki bolnici, ki je ležala v bolnišnici zaradi škrlatinke, izvršil nasilje. Da bi se zadeva poravnala, so starši dekleta zahtevali, naj vzame mladenko za ženo, česar pa dr. Kovač ni hotel storiti. Proti zdravniku je bila potem vložen tožba ter je bil dr. Kovač obsojen na pet mesecev zapora.

* **Ves upravni odbor aretiran.** V Odzaci v Vojvodini je bil te dni aretiran ves upravni odbor tamkašnje hranilnice, ki je pretekli sredo denarni zavod v Vojvodini. Uprava je s špekulacijami in zlorabami oškodovala vlagatelje baže za celih devet milijonov dinarjev.

* **Z revolverjem v roki je neki vlagatelj v Sobotici prišil blagajnika tamkašnje Trgovske in obrtne banke, da mu je izplačal njegovo vlogo v znesku 19.000 dinarjev.** Policija je agresivnega vlagatelja aretirala.

* **Hitro izsleden razpečevalec 10dinar-skih falsifikatov.** Dne 11. t. m. se je pojavil na neki veselici v Ločici pri Ptuj mlad fant, ki je kupoval cigarete in jih hotel plačati s ponarejenim desetakom. Ponarejeni bankovec so takoj spoznali in ga izročili navzočim patrulji, ki je fanta aretirala in odvedla v zapore ptujkega sodišča.

* **Vlom v gostilniško klet.** V noči 8. t. m. je bilo vlomljeno v gostilniško klet g. Marje Klemenčičeve, gostilničarke na Vurbergu. Vlomilci so odnesli večjo množino žganja, vina, kruha in 15 litrov likerja. Sumi se, da je v lom izvršil nekdo, ki so mu domače razmere znane.

* **Pri pomanjkanju teka, vzpehavanju, napevanju, obloženem jeziku, zoperni sapi ust, glavobolu, vzemite jutraj ali predno ležate spat pol ali cel kozarec naravnih grenčice HUNYADI JANOS.** Kliniki in strokovni zdravniki za bolezni žlečoda in črevesja poudarjajo, da je »HUNYADI JANOS« grenčica idealna in neprekoslivo odvajalno sredstvo. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

* **Ustavitev avtobusne zveze Bled - Ljubljana.** Avtobusna družba »Hojake« naznanja, da zaradi končane sezone v nedeljo 18. t. m. preneha z obratom na progi Bled - Ljubljana. Zadržna vžnja bo v nedeljo zvečer ob 19. z Bleda v Ljubljano. Podjetje se zahvaljuje cenj. občinstvu za naklonjenost in se priporoča za prihodnjo sezono.

* **Nova pasta za zobe je »Dianca«.** Čisti, odlično, varuje emali, je izvrstnega okusa, desmetra usta in zoba. Cena normalne tube 5 Din, dvojna 8 Din.

* **Obledelo obleke barva v različnih barvah in plisira JOS. REICH.**

* **Lutz peči, kopirane, a ne dosežene!**

Iz Ljubljane

— **ZKD otarja danes svoje filmske sezone** z izvrstnim japonskim filmom »Nippon«. Uvodno besedo k temu zanimivemu in poučnemu kulturnemu filmu bo govorila v Ljubljani živeča Japonka gospa Šušukova, ki nam bo v uvodu povedala zanimivosti iz svoje domovine. K obilnemu posetu filma, ki se bo predvajal danes, jutri in v nedeljo v prostorih Elitnega kinematosa, so vabljeni vsi prijatelji lepih kulturnih filmov. Današnja predstava se prične točno ob pol 15.

— **Danes premiera nove Stolzeve opere »Pesem, poljub, deklet«.** Po ogromnem uspehu, ki ga je dosegla Gitta Alpar s svojim nepozabnim filmom »Če srce izpregovori«, lahko samo Robert Stolzeva »Pesem, poljub, deklet« očara filmsko publiko. Martha Eggerth, Gustav Fröhlich, Greti Theimer, poleg teh pa kar štirje veliki humoristi kot Fritz Grünbaum, Paul Morgan, Tibor Halmay in Oskar Sima, to je ansambel, ki ga še nismo videli nastopiti hkrati. Poleg tega še lepe arije Stolzevih šlagerjev, ki so tako stajni, da bodo vsigaj staro in mlado. Premiera bo danes in občinstvu priporočamo, naj si pravočasno preskrbi vstopnice.

— **Otvoritev Sokolskega zvočnega kl. nematograf v Šiški.** Sokolsko društvo Ljubljana - Šiška odprla danes ob 20. v veliki dvorani svojega novega doma zvočni kinematograf z opero najlepšega petja »Če srce izpregovori«. Predstave bodo ob nedeljah in praznikih ob 15.30, 18. in 20.30 uri, ob delavnikih pa ob 17. in 20. Cene prostorom 10, 8, 6, 5 in 4 Din.

— **Nebotičnik se filmi.** Včeraj dopoldne so nad 3 ure filmi nebotičnik ob Dunajski cesti. Pred šestico so postavili aparate in nato začeli snemati razne momente, kako delo napreduje in kako postavljajo kip ob vogalu proti Ljubljanski kreditni banki. Pred dnevi postavljeno odelo za kip nebotičniku hitro napredujejo, osnažili so krunost jo do V. nastropja.

— **Sokolsko društvo Ljubljana IV** javlja vsemu telovadčemu članstvu, da prične z redno telovadbo zaradi čiščenja telovadnice šele v ponedeljek 19. t. m. po že objavljenem urniku. Uprava.

Kje lice žari se?

Kje vince iskri se?

Najlepše, najbolje?

Tam v Slanični hiši!

Kar tja jo ubriši

in dobre boš volje!

11535

Visoko aktivno podjetje sprejme

kompanjona

z večjo vsoto. Posredovalci in špekulantje izključeni. 11533

Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zelo rentabilno«.

— **Samaritanski sestanek v OUZD.** Krajinski odbor Rdečega križa v Ljubljani je razposlal samaritankam in samaritankom, ki so letos z uspehom dovršili nižji samaritanski tečaj, vabila na sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek, 19. t. m. ob pol 17. zvečer v dvorani OUZD. Pri tej priliki se bodo razdelile samaritanske diplome in se bo razgovarjalo o pridržitvi višjega samaritanskega tečaja.

— **Jugoslovenska fotografska razstava** se odprla danes ponovno v pavillonu »N« na velesejmskem protoru in bo trajala samo nekoliko dni. Opozorjamo nani vse fotomaterije, Vstopnina 2 Din, za obiske šolskih skupin 1 Din.

— **Dijaska kuhinja »Domovina«** se je preselila v Akademski kolegij, Kolodvorska 22, ter začela posloovati 15. t. m. Prosilci, ki so vložili prošnje, naj se javijo pri vodstvu kuhinje.

— **Društvo »Tabor«.** Dramatični odsek ima drevi ob 20. skupno vajo v društvenih prostorih (hotel Tivoli K.). Bliža se akademija, zato vsi in točno!

— **Članom Zveze šoferjev dravske banovine** in ostalim stanovskim tovarišem naznanjamo, da se vršijo v bodoče vse seje, sestanki in poslovne ure ob nedeljah in praznikih od 10.-12. v restavraciji Kmet, Gospodarska cesta št. 8. Ob delavnikih na dobijo člani vse informacije pri tor. Cerarju. Mestni trg št. 6-II od 14.-16.

— **Zanimivosti z živilskega trga.** Ob navadnih dneih je opaziti, da se cene sadja, zlasti grozdju nekoliko višje, kakor ob tržnih dnevih. To pa zato, ker pride ob navadnih dnevih veliko manj sadja na trg in je konkurenca manjša. Včeraj je bilo izredno mnogo belokrajanskega grozdja, vsega okoli 10.000 kg po 3 do 5 Din kg. Opaziti je na jesen pomanjkanje jaja, zato so cene šle navzgor. Jajca so bila še pred 14 dnevi 0,50 do 0,75 Din komad, par na po 1 Din. Sedaj na so se podražila za 0,25 Din pri komadu. Ribji trg je bil včeraj prav dobro založen. Mnogo je bilo domačih kakor tudi morskih rib. Ščuke so bile po 12 do 14 Din kg. Raki v večji množini, sicer mali, so bili mahoma razprodani, komad po 1 Din. Precej je bilo tudi žabih krakov po 0,75 Din.

— **Izpred malega senata.** Samski delavec Janez Slaninik iz Spodnjih Gorij pri Bledu je bil pred malim senatom obsojen na 1 mesec strogega zapora, ker je ponaredil uradno listino, Slaninik, ki je znan kot drzen tihotapec, je bil predlanski obsojen od carinske oblasti na 305 dni zapora. Na zornem okazu pa je izradil številko 3 tako, da je bilo čitati le 65 dni. Špekulacija bi se mu bila kmalu posečila, toda izdal ga je njegov tovariš, s katerim je sedel v radovoljskem sodnem zaporu.

— **Nasilen pretepač.** Orožniki v Črnučah so ogradili državnemu tožilstvu samskega 87-letnega Petra Grojzeta iz Podgorice pri Črnučah. V nedeljo je prišel v Pečnikarjevo gostilno v Sv. Jakobu ob Savi. Tam je najprej bruhal lovskoga čuvaja Jožeta Orehka ter ga sunil v prsi. Ko ga je Pečnikarjev hlapec Valek pozval, naj miruje, se je Grojzdec razsrdil in zazoril: »Grem, čakaj, domov po nož in te ubijem! Res je stekel v Podgorico po 28 cm dolg kuhinjski nož in se vrnil nazaj v Pečnikarjevo gostilno, kjer je začel silno besneti. Ker so ga mirili je najprej zabol s svojega brata Anton v desno oči, nato Rana k sreči ni bila prebuda. Ko pa je Milan Hribar pomirilval nasilneža, ga je vrazil v desni prstanec tako močno, da mu ga je skoro odrezal, držal se je samo še kožo.

Fotoamaterji!

Ako kupite pri nas film, Vam istega razvijemo in napravimo 8 lepih barvnih slik (rjavih, modrih ali zelenih) za ceno

Din 13.—

Na črne kopije pa 10 % popusta.

FOTO TOURIST, LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 6.

— **Gospodinjstva šola »Mladika«** priredi letos za gojenke tečaj za boljšico (dietečno) prehrano pod zdravniškim nadzorom. Ta hrana bo v prvi vrsti za sladkobolne in za bolne na ledvicah ter se bo oddajala po primernih cenah tujim zunanjim abonementom. Prijave sprejema Zemljanova v dneh 29. in 30. t. m. od 10. do 12. v »Mla. dik«.

— **Vseem šolskim predpisom odgovarja** jo točno moje šolske potrebščine, zato se poslužajte moje volike zaloge in šablire. Oglejte si posebno radi preciznosti nenadkriljiva orodja, risalne deske, priložna ravnila, računalna, risalne papir i. t. d. pri Iv. Rončarju, Ljubljana, nasproti glavne pošte. Potreba hitra, cene nizke.

— **Kavarna Tabor** bo dne 17. t. m. otvorjena, glej današnji mesar.

Iz Maribora

— **Visok jubilej obrtnika.** V Šišnici pri Mariboru bo slavliti te dni tamkašnji občez znani in priljubljeni književci in slikar g. Mihael Kristan 90-letnico svojega življenja. K radikemu jubileju najprihodnejše čestitke.

— **Shod poslanca Krejčija na Pobrežju.** Drevi ob 20. bo govoril na sestanku v Renčljevji gostilni na Pobrežju poslanec za Maribor desni breg, ravnatelj g. Anton Krejčič o političnem in gospodarskem položaju v naši državi. Po njegovem govoru bo istotam ustanovitev nove krajeve organizacije JRKD.

— **Velika narodna manifestacija ob mej.** Jutri popoldne bo v prilžnem obmejnem št. Lju, kjer se je, kakor drugod, tudi pokazala v zadnjem času naraščajoča potujočalska nevarnost, priredil tamkašnji Sokol svoj letošnji javni telovadni nastop, ki naj postane s sodelovanjem in udeležbo sosednjih, predvsem mariborskih društev in Sokolstvu naklonjenega občinstva prava narodna manifestacija Jugoslovenstva ob severni meji. Udeleženci iz Maribora se opozarjajo, da je za nje najugodnejši osebni vlak, ki odhaja z glavnega kolodvora ob 12.30.

— **V Početniškem domu kraljice Marije** je bilo v letošnjem poletju oskrbovanih v treh skupinah 428 otrok po mesec dni. Od teh je bilo 79 sirot in drugih zelo ubožnih otrok, 58 sirot iz banovinskih zavodov, 179 delavskih, železniških in raznih poduradniških otrok, 54 otrok iz uradnih šolov in 58 otrok staršev raznih samostojnih poklicev. Mestna občina je oddala na svoje stroške na Početniški dom 88 slabotnih otrok, s podporo banske uprave pa je bilo sprejetih 84 otrok. Zdravstveni dom v Mariboru je poslal na svoje stroške 43 otrok, Rdeči križ 9 otrok, banovinski zavodi 53 otrok, razna dobrodelna društva 48 otrok, na lastne stroške je prišlo 80 otrok in na stroške Društva za zdrav-

V nedeljo 18. t. m. ob 16. uri na prostoru SK Ilirije

nogometna tekma

HAŠK : ILIRIJA

prvak Zagreba prvak LNP

PREDTEKMA OB 14.30.

Ob vsakem vremenu!

11543

stveno zaščito otrok in mladine v Mariboru 23 otrok. Po veliki večini so bili otroci iz Maribora in bližnje okolice, 20 iz Celja, po 5 iz Hrastnika in Zagorja, 4 iz Ljubljane, 10 iz Ptuja, po več iz Murske Sobote, Mežice, Trbovelj, Sv. Lovrenca na Pohorju, Soštanja, Ormoža, Zagreba, dva iz Dalmacije in ena Slovenka, uradniški otrok iz Velike Kikinde.

— **Za zvezdni statetni tek razglasa** uprava Sokolske župe Maribor: Tekalci morajo biti jutri na mestu in ob času, kakor bodo to določili tehnični vodniki. Pripadniki, ki sodelujejo v povorki (člani, članice, naraščaj v kroju, telovadke in naraščajnice v telovadnih oblekah), se zbrajo ob pol 10. na dvorišču Narodnega doma. Ostali sokolski pripadniki (članstvo in naraščaj v civilu ter deca v krojih in civilu) se zbrajo do četrta na 11. na otroškem igrišču v novem parku (severni konec Gosposke ulice). Pri povorki sodelujejo tudi reprezentančni oddelki vojske z godbo. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi, da prisostvuje v čim večjem številu steku tekačev na omejenem otroškem igrišču.

— **Delavski oder »Svoboda«** iz Ljubljane bo gostoval danes 17. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Unioana« v Mariboru z izvrstno kolektivno dramo, ki jo je po Cankarjevi povesti »Hlapec Jemel« in njegova pravica priredil režiser Perdo Delak. Vstopnice se dobe v knjižnici Delavske zbornice.

— **Članstvu Sokola Maribor III.** Članstvo se korporativno udeležiti jutrišnje velike obmejne narodne manifestacije bratskega društva v št. Ilju in je udeležba za vse telovadeče članstvo strogo obvezna. Zbirališče ob 13. pred glavnim kolodvorom.

— **Društvo jugoslovenskih akademikov.** Odborova seja bo drevi ob 16. v društveni sobi. Vsi in točno!

— **Brivski zadrugi v Mariboru** je banška uprava v Ljubljani postavila komisarja v osebi g. Franca Novaka, brivskega mojstra v Mariboru, ki je prezel svoje funkcije. Uradni prostor zadruge se odsele nahajajo v Vetrinjski ulici 11 v prvem nadstropju v prostorih »Slovenskega obrtnega društva«, kjer posluje komisar za stranke vsak delavnik od 10. do 12. dop.

— **Prodajalci bosanskih in pirotskih** preprog prihajajo v naše mesto v vedno večjem številu. Polcija precej skeptično motri toliko število prodajalcev, ki se gotovo ne morejo preživljati samo s prodajo preprog, zlasti sedaj v težkih časih gospodarske krize. Napravila je perustrucijo in je dva prodajalca preprog, ki nista imela pravilno izstavljenih dovoljenj za prodajo, aretirala.

— **Podaljšanje pasjega kontumaca** na desnem bregu. Ker se je na Pobrežju zopet pojavil primer pasje stekline, je okrajno glavarstvo za Maribor desni breg po daljšalo pasji kontumac za 3 meseca. Psi morajo biti privezani in ne smejo prosto tekatj okoli.

— **Nesreča na Tržaški cesti.** Včeraj dopoldne, ko so se vračali oddelki tukašnje 45. pehotnega polka po Tržaški cesti s tezenskega vežališča v vojašnico, jim je v bližini mestnega vodovoda priročili nasproti pravilno po desni strani ceste osebni avtomobil s evidenčnim številko 3-944 iz savske banovine in je šofer dal predpisane signale s hupo. Ko je avtomobil privozil že skoro mimo čete, je stopil neprevidno iz vrste neki vojak, ki ga je avtomobil zgrabil za pušnik jermena, ga podrl na tla in potegnil nekaj metrov za seboj. Vojak je zadobil pri tem občutnejše poškodbe na glavi in po ostalem telesu ter je bil po komisijskem ogledu prepelan v vojaško bolnico. Kakor izpoveduje šofer in pa več prič, zadene vsa krivda na nesreči le vojaka samega. Točno po bo krivdo ugotovila uvedena uradna preiskava.

— **Mnogoštevilne žrtve popadajivih** pesov. Včeraj sta morala poiskati zdravniško pomoč v tukašnji javni bolnici 28-letni posestnik Franc Nekrep iz Zagornje Gorice, ki ga je sosedov pes ugriznil v desno lice in ga 74-letni vinčar Avguštin Drozg iz Negove, ki mu je domači pes izlrgal kos mesa iz desne podčelsti. Pred dnevi pa je neki pes hudu ugriznil v Račah 10-letno učenko Kristino Krepljovo.

— **Obmejno tihotapstvo.** Kljub silni nevarnosti za življenje in imetje, tihotapstvo še vedno bujno cvete. Tako je skušal te dni neki tihotapec iz Maribora vtihtapiti v Avstrijo dva para konj, pa so ga avstrijski obmejni organi opazili. Zasledovali so ga na kolesih in ko je mož uvi-

Najboljše, garantirano nepremočljivo, specialno izdelane GOJZERJE

moške za Din 320.—

ženske za Din 295.—

pri BRATA NAGLIČ, ŽIRI

Zahtevajte cenik turistiške in sportne obutve!

50% POPUST

pri posovanju
od 15.-30. IX. ZA NOVI SADLegitimacija Din 40 pri društvu Jovr.
ubodača. Novi Sad in vseh filijalah
»Pustnika«

del, da jim ne bo mogel utiti, je pustil konje v Avstriji, sam pa zbežal nazaj preko meje.

Epidemija tifusa v mariborski oko. Hci. V zadnjih dneh se je primerilo v Račah pri Mariboru več primerov trebušnega tifusa. Oblasti so takoj ukrenile vse potrebno, da se nevarna in nalezljiva bolezen ne razširi ter so bile vse obolele osebe odpeljane v izolirnico mariborske javne bolnice. Bilo je takoj tudi več zdravniških posvetil, ki so poučila prebivalstvo o načinu življenja in varovanja pred boleznijo.

Zopet tatvina kolesa. Predčerašnjim je izginilo iz veže bolniškega upravnega poslopija slugi mariborske javne bolnice, Viktorju Kodretu, moško kolo znamke »Neger«, vredno okrog 1000 Din. O tatvu ni nobenega sledu, verjetno pa je, da ga je odpeljal kak potepuh.

Pohitte z nakupom srečk prvega razreda novega 25. kola državne razredne loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrca« in upravi »Večernik« na Aleksandrovi cesti 13. Zrebanje bo že 11. in 12. oktobra!

Iz Celja

Celjski občinski svet bo imel prvo sejo po počitnicah v petek 30. t. m. ob 18.

Na soli Glasbene Matice v Celju se je 15. t. m. pričel redni pouk. Zamudniki se lahko vpišejo še do 1. oktobra. Pouk se vrši na željo dopolne ali pa popoldne, kakor dopušča čas dijakov z ozirom na njegov urnik v javnem zavodu, ki ga obiskuje. Na zavodu se vrši pouk v vseh instrumentih, solopetu in teoriji. Vse podrobnosti so razvidne z razglasne deske na šolskem hodniku na Slomškovem trgu.

Izredni občni zbor gasilske župe žalske bo v nedeljo 18. t. m. ob 8. zjutraj v mali dvorani Celjskega doma. Na dnevnem redu so poročila župnega načelnika, poslovodje, tehničnega in sanitetnega referenta ter slovesna izročitev odklonskih gasilskih gasilcem.

Mojski izpit za mizarje. Pri celjskih obrtnih združenjih so se 2 dni pričeli mojski izpiti po novem obrtnem zakonu. Drevi ob sedmih bodo trije kandidati polagali v Obrtnem domu javni mojski izpit iz mizarjske stroke. Praktične izdelke so izgotovili v mizarjskih delavnicah.

Žrtve nesreč in nezgod. Na cesti v št. Juriju ob južni železnici je neki kolesar povozil 46-letnega delavca Blaža Romiha in ga poškodoval na prsih in trebuhu. — 75-letna delavka Marija Vročkova od Sv. Lovrenca pod Prožinom je padla pri delu na njeni čez neke skale in si zlomila levo roko pod komolecem. — V Novi cerkvi pri Voljniku je padla 45-letna poslastica Ana Majcenova tako nesrečno, da ji je skočila spodnje čeljust iz sklepa. — Brzojavni mojster Blaž Jagodič iz Celja je padel med delom s šest metrov visokega brozavnege droga ter si pretresel možgane in se ranil na glavi. — V Senniici si je 22-letni ključavničarski pomočnik Anton Božič pri padcu zlomil levo roko v komolcu. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Popravilo zanemarjene ceste. Poročali smo že, da je okoliška občina sklenila temeljito popraviti Cesto na grad, ki je bila v zadnjih letih predmet številnih pritožb. Prihodnji teden bodo že začeli navažati gramoz, mestna občina pa bo posodila valjar.

Mestni kino bo predvajal drevi ob 20.30 izvrstno zvčno opereto »Rečna kakor cerkevna miša«.

Iz Trbovelj

Obrtna šola. Vpisovanje v občo obrtno nadaljevalno šolo bo za vaje v sredo 21. t. m. za vaje v p. četrti 22. t. m. Vsak vajenec naj prinese k vpisu zadnje šolsko izpričevalo-odpustnico. Vpisati se mora vsak vajenec in vajenka, ki še ni dovršil obrtne šole. Vpisovanje bo vselej od 16 do 18. — Da se ugotovi točno število učencev, naj se vpišejo vsi vajenci in vajenke ta dva dneva.

Mladinski pevski zbor na Mrzlici. Slovenskega praznovanja obletnice otvoritve planskega doma na Mrzlici jutri se udeležijo korporativno tudi Mladinski pevski zbor iz Trbovelj. Dopoldne bo pel zbor pri službi božji, popoldne pa bo pred domom s svojim ubranim petjem zabaval planince.

Kino »Sokol« predvaja danes ob 20. dvojni program »Doba slave« in »Pustniške noči«.

Otvoritev javne kuhinje. V nedeljo 18. t. m. bo otvoritev javne kuhinje, v kateri bo prejemalo okrog 150 najrevnejših brezposelnih brezplačno kosilo in večerjo. Kuhinja bo nastanjena v stari glazuti, kjer je rudniška uprava preuredila nekatere lokale, postavila kotle za kuhanje in opremlila s potrebnim inventarjem. Kuhinja je za enkrat namenjena samo brezposelnim, pozneje pa se bodo v nji lahko prehranjevali tudi zaposleni samski delavci, ki pa bodo morali hrano plačevati. Obstoječe kuhinje je zagotovljen vsaj za eno leto. Poleg glavnega prispevka, ki ga je dala za vzdrževanje kuhinje TPD, prihajajo prispevki od posameznikov in korporacij in to tudi iz drugih krajev. Z javno kuhinjo bo tež z drugim upravljanje najlažje, ki vlada med brezposelnimi. Odbor, ki bo nadzoroval kuhinjo, bo tudi skušal brezposelnim priiskovati delo. Onim, pri katerih bi se pokazalo, da ne morejo sprejeti ponudene dela, se bo odpovedala prehrana v kuhinji. S tem se bo odpravila izgovorna morebitnemu občutku, da podpira delomrznike. Odbor bo v tem pogledu postopal strogo, da bodo prehranjevani res le najpotrebnejši in najrevnejši.

Iz Hrastnika

Kino Narodni dom predvaja danes in jutri film »Otok strasti«.

Iz Krškega

Sreška kmetijska razstava bo od 1. do 4. oktobra v Krškem (sola). Opozorjamo vse, ki se nameravajo razstave udeležiti, da je treba poljske, sadjarske, vrtnarske in vinogradniške pridelke zbrati in izročiti razstavnemu odboru v Krškem do 27. t. m.

Iz Ptuija

V ptujskem mestnem gledališču uprizori ljubljanski delavski oder »Svobode« jutri 18. t. m. ob 14. znamenito kolektivno dramo Ivan Cankarja »Hlapec Jernej in njegova pravica«, ki je dosegla v Ljubljani, Celju in Zagrebu izredne uspehe.

Kino »Rdeči križ« bo predvajal danes in nedeljo ob pol 21. zvočno filmsko opereto »Viktorija in njen huzar«.

Iz Ljutomeri

Dramatski odsek Sokola pripravlja veseligr »Pri belem konjiku« s pevskimi vložki po R. Benatzkem. Pričakovati je, da bo igra privabila v Sokolski dom zopet vse stare obiskovalce prejšnjih predstav.

Gospodarstvo

Možnosti skrčenja uvoza

Zaradi ovir, ki jih delajo razne države našemu uvozu in deloma tudi zaradi precejšnje padca cen naših glavnih izvoznih predmetov, je vrednost našega izvoza padla letos skoro na eno tretjino vrednosti izvoza v letu 1930., ko je bila gospodarska konjunktura še precej ugodna. Silen padec izkupitka za naš izvoz nam narekuje nujno potrebo v zvezi s skrčenjem uvoza. Avtomatično v gospodarstvu življenju je bil vsaj doleži pri nas tako močan, da je brez uvoznih prepovedi, omejitev in kontingentov izsilil vzporedno zmanjšanje uvoza, in sicer celo v nekoliko večji meri, kakor to opažamo pri izvozu, tako da je znašala pasivnost naše zunanje trgovine v prvem polletju le 18.2 milijona Din nasproti 265.7 milijona Din v lanskem in 115.8 milijona Din v predlanskem prvem polletju.

Da bi se v bližnji bodočnosti možnosti za naš izvoz bistveno povečale, zaenkrat ni pričakovati. Jesenska izvozna sezona nam bo sicer prinesla nekaj več izkupitka od zima, vendar pa je treba tudi računati s tem, da bomo morali na jesen — če konjunktura ne bo nadalje padla — v večji meri uvažati najvažnejše in najpotrebnejše sirovine, katerih zaloge smo zaradi znanih težkoč letos že precej izčrpali.

Glede na okolnost, da je naš izvoz v juliju prvokrat padel celo pod 200 milijonov (znal je 172.2 milijona Din) se pogosto izraža bojazen, da uvoz v sedanjem skrajno reduciranim obsegu ne bo več možno nadalje zmanjšati, kakor to zahteva trajno krčenje izvoznega izkupitka. Ta bojazen pa ni utemeljen. Če pogledamo v našo statistiko zunanje trgovine za prvo polletje, vidimo, da smo letos navzile silnemu padcu uvoza, še vedno uvozili precej takega blaga, ki bi ga v silni lahko pogrešali ali pa nadomestili s domačimi proizvodi. Vprašanje je le, ali se bo proces nazadovanja uvoza nadaljeval avtomatično, kakor doslej, odnosno ali se ne bo izkazala potreba, da država ta proces pospeši. Če nas bodo težkoče pri izvozu prisilile k začasnim prisilnim ukrepom proti uvozu, ki ni neobhodno potreben, tedaj je jasno, da ne bomo smeli uvesti take komplicirane in za redni promet ovirajočega sistema, kakor se prakticira sedaj v nekaterih drugih srednjeevropskih državah, kajti pri nas gre bi za nekatere skupine uvoznega blaga, kjer bi prišlo v poštev prisilne omejitve. Vrh tega je treba nadalje računati s tem, da nas bo naraven razvoj gospodarskega življenja pod pritiskom današnjih razmer še vedno podpiral v našem stremeljenju, da se uvoz skrči. Mnoge naše industrijske panoge prav v zadnjem času uspešno tekmujejo z inozemstvom, tako v kakovosti kakor tudi v ceni in se zdijo, da so trenutne težkoče ponekod že pospešile razvoj industrijske osamosvojitve.

Če zasledujemo našo uvozno statistiko in iščemo, kje bi se lahko brez škode za gospodarski razvoj vsaj začasno odpovedali uvozu, tedaj moramo najprej upoštevati veliko tekstilno skupino, ki obsega tretjino našega uvoza.

Tu opažamo, da se je uvoz tkanin v znatno večji meri zmanjšal, kakor uvoz tekstilnih sirovin, ki se je deloma celo povečal. Sirovega bombaža smo letos uvozili 430 vagonov (za 58.9 milij. Din) nasproti 373 vagonom (57.7 milij. Din) v prvem polletju pre. leta. Uvoz bombažnega predliva in bombažnih tkanin pa je padel skoro za polovico. Letos smo uvozili le za 113 milijonov Din bombažnih tkanin (lani za 220, predlanskim za 336) in vendar se da ta postavka še precej skrčiti. Uvoz svilnenih tkanin se je skrčil že na 11 milijonov Din, dočim smo še lani v prvem polletju uvozili za 52.5, predlanskim za 74.5 milijona Din svilnenih tkanin. Na drugi strani pa se je uvoz predliva od umetne svile dvignil po količini na rekordno visoko 56 vagonov (lani v prvem polletju 51 vagonov, predlanskem 45 vagonov) v vrednosti 34 milijonov Din (lani 29.5, predlanskem 32).

V skupini »volna« opažamo nazadovanje tako pri tkaninah, kakor tudi pri predlivi in pri sirovi volni. Uvoz sirove volne je padel celo za dve tretjini, dočim se je uvoz volnenih tkanin zmanjšal le za polovico in še vedno znašal 68 milijonov Din (lani 114.5). V tej tekstilni skupini bi se gotovo dalo še marsikaj prirediti.

dramatskega odseka. — Prosvetni odsek Sokola je okrasil izložbeno okno hiše ge. Herndlove v prslavo 10letnice rojstva dr. M. Tyrša z njegovim kipom, z zelenjem, cveticami in primernimi napismi. Sokol bo proslavil ta dan tudi s predavanjem drevi ob 20. v Sokolskem domu.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino na Bledu bo predvajal film »Mora žena«, poleg tega še nov Foxov tehnik.

ROGAŠKA SLATINA. Veliko manifestacijsko zborovanje bo v nedeljo 18. t. m. v letnem kinu in ne v hotelu »Pošte«, kakor je bilo objavljeno. Pač pa bo po zborovanju prijateljski sestanek vseh udeležencev v verandi hotela »Pošte«, kjer ostanejo še nekaj trenutkov skupno z gg. ministri, senatorji in poslanci, preden se odpeljejo v Kozje, kjer bo popoldne enak shod. Pridite vsi, kmetje, obrtniki in delavci, na zborovanje in na sestanek, kamor vas vabi krajevna organizacija JRKD v Rogški Slatini.

ROGAŠEVCI. Zapustil nas je neumorno delavni član Sokola br. Stefancioza Andrej, šolski upravitelj v Kuzmi. Na lastno prošnjo je bil premeščen v Studenice. Društvo ga bo prav občutno pogrešalo v odboru kakor tudi pri dramatskem odseku, kjer je redno sodeloval. Na novem službenem mestu mu želimo vse najboljše.

SCHICHTOV
RADION
pere sam
in-hitrejšje
in-belejšje

in preprosto
kakor A-B-C

RAZTOPI
Radion v mrzli vodi

KUHAJ
v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

praktično v poštev). Če se upošteva, da znašajo kmečki dčigovi pri privatnih denarnih zavodih 3500 milijonov Din, tedaj je treba od te vsote po mnenju odbora odbiti dolgove kmetov pri posojilnicah v Sloveniji v višini 739 milijonov, ker je tu obrestna mera nizka. Tedaj ostane za delno konverzijo le okrog 2000 milijonov. Od teh dolgov pa se s predvideno vsoto 600 milijonov Din lahko regulira skoro ena tretjina. To bi bila po mnenju odbora operacija, ki bi pri današnjih razmerah povsem zadostovala.

Hmelj

Celje, 16. sept. Današnja posebna števila »Slovenskega hmeljarja« objavila med drugim naslednji poziv: Hmeljarji! Pri nas je zastoj v kupnji konca. Dnevno prihajajo nova naročila, nakupovanje postaja vedno bolj živahno in cene se vedno bolj dvigajo. Ne zapravljajte torej svojega pridelka, kolikor ga še imate, temveč odločno zahtevajte za svoje blago 18-22 Din, kakor je pač kakovost. Samo po tej ceni polagoma prodajte. Tako se bodo cene hitro dvignile.

Zalec, 16. sept. Povpraševanje se je danes povečalo kljub izdatnim prevzomom. Pri prvih cenah so prodajali po 15-19 Din, kakor je bila pač kakovost blaga in odločnost prodajalca. Zlasti se je pričel občutiti na našem trgu ugoden vpliv primanjlovanja dobrega žateškega (češkega) blaga in visokih cen v Franciji. Tanc so baš kontali z obiranjem in se je že prve dni kupoval hmelj po 33 Din. Le škoda, da nima naša država v Franciji nikakega uvoznega kontingenta za hmelj.

Zatec, 16. sept. Pri nadalje vrstnem položaju so cene ostale nespremenjene. Zanimivo je, da je tudi za lanski hmelj postala kupnja bolj živahna in se blago plačuje po 4-9 Din za kg.

Borze

16. sept. Na ljubljanski borzi se je danes deviza Newyork za malenkost okrepila, dočim je London nekaj popustil. Čvrstejši sta bili tudi devizi Amsterdam in Berlin. Na zagrebškem efektivnem tržišču so ostali tečajni vojne škode nespremenjeni in je prišlo do zaključka le za kaso po 195. Dolarski papirji so nekoliko slabejši, 7% Blaira popustilo se je trgovalo po 42 in 42.25. Zaključki so bili še v delnicah Privilegirane agrarne banke po 211 in 215.

Devize.
Ljubljana: Amsterdam 2306.24-231.60, Berlin 1364.86 - 1375.66, Bruselj 795.52 - 799.46, Curih 1108.35 - 1113.85, London 199.08 - 200.68, Newyork ček 5722.14 - 5750.40, Pariz 224.99 - 226.11, Praga 169.79 - 170.65, Trst 294.18 - 296.58.

Suša pred 10 leti in letos

Stanje po zadnjem deževju —

Ljubljana, 16. septembra. Prav pred desetimi leti je bil v avgustu in septembru enako huda in dolgotrajna suša kakor letos. Napravila je po mnogih naših krajih milijonsko škodo na jesenskih pridelkih in sadežih. Letos traja po mnogih krajih Dolenjske in Notranjske, kakor tudi po Štajerskem in Prekmurju suša že druga dva meseca, drugod pa z malimi presledki poltrudi mesec. Travniki so požgani, krompir, ajda in repa posmojeni, sadje je marsikje odpadlo z dreveja še naprej. Zgodnje obilnejši dež je na Goranskem vsaj toliko koristil, da je osvežil polja, v prvi vrsti sta si ajda in repa precej opomogli, pa tudi pašniki so ozeleneli. Morda se najmanj čuti suša Ljubljansko barje. Na Štajerskem je bil dež bolj pomehan, a kolikor ga je bilo, je vsaj deloma koristil vinogradom, ki so se bili popolnoma zapekali in je zemlja globoko razpokala, dočim je grozde že venelo. Na Dolenjskem je bil ponekod precej močan dež, tu in tam celo nevihte, le Suha in Beča Kraina še ječita pod silno sušo. Na Notranjskem in na Krasu je veliko pomankanje vode, mnogi potoki so se popolnoma posušili. Cerkniško jezero že deset let ni bilo tako dolgo in tako močno suho. Se v Zadnjem kraju, kjer je jezero najgloblje, ni vode.

Škodo cenijo v dravski banovini na pol-drugi milijon dinarjev. Star kmetijski rek pravi: »Če se ajda seje, se mora izpod

Curih: Pariz 20.3025, London 17.99, Newyork 518.25, Bruselj 71.80, Milan 26.59, Madrid 41.80, Amsterdam 208.05, Berlin 123.3250, Stockholm 92.25, Oslo 90.50, København 93.30, Sofija 3.73, Praga 15.32, Varšava 58.05, Bukarešta 3.06.

Elekti
Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 194-195, za okt. 193-195, za dec. 195 bl, 7% investicijsko 47-51, 6% begluške 34.50 den, 7% Blair 42-42.25, 8% Blair 44.50 do 47; bančne vrednote: Narodna banka 4200 den, Priv. agrarna banka 211-215.

Beograd. 7% investicijsko 50.25 bl, 4% agrarne 24.25-25.25; 6% begluške 34.75, 34 zaklj, 8% Blair 45 den, 7% Blair 43.75 bl, 7% Drž. hip. banka 47.50 zaklj., Narodna banka 4000-4300; Priv. agrarna banka 218.50 zaklj.

Dunaj: Dunav-Sava-Jadran 14.75, Staats-eisenbahngesell. 18.70, Trbovlje 22.75, Alpina-Mont. 13.40.

Blagovna tržišča

ZITO.
Ljubljanska borza (16. t. m.) Tendenc mirna. Zaključki ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): sremška, nova, 76 kg po 172.50-175, baška nova, 76 kg 175 do 177.50, sremška stara, 76 kg 177.50-180, baška stara, 76/80 kg 182.50-185; koruza: baška, stara, slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh po 145-147.50; meka: baška »ok«, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 300-305, banatska po 310-315.

+ Novosadska blagovna borza (16. t. m.) Tendenc za pšenico čvrsta, sicer nespremenjena. Promet 27 vagonov. Pšenica (76 kg): baška, okol. Novi Sad, okol. Sombor, srednjebaška, gornjebaška in baška, potiska 132.50-135; baška, ladja Tisa 132.50-135; gornjebanatska 125-127.50; banatska, pariteta Vršac 122.50 - 125; sremška 130 do 132.50. Oves: baški, sremški 95-100. Jčmen: baški, sremški 64/65 kg 90-95. Korusa: baška 95-97.50; okol. Sombor 96 do kol. Sid 98-100. Moka: baška, banatska »ok« in »og« 215-225; »ok« 195-205; »ok« 175-185; »ok« 155-165; »ok« 135-145; »ok« 70-80. Otrubi: baški 52.50-55. Fižol: baški, sremški, beli 95-100.

+ Somborska blagovna borza (16. t. m.) Tendenc za pšenico čvrsta, za ostalo žito nespremenjena. Promet 77 vagonov. Pšenica (76 kg): baška, okol. Sombor, gornjebaška, sremška in slavonska 127.50-130; baška, potiska 130-132.50; banatska 125 do 127.50. Oves: baški, sremški, slavonski 95 do 100. Korusa: baška 94-96; okol. Sombor 96-98. Jčmen: baški, sremški, 64/65 kg 90-95. Moka: baška, banatska »og« in »og« 215-225; »ok« 195-205; »ok« 175-185; »ok« 155-165; »ok« 135-145; »ok« 70-80. Otrubi: baški 55-57.50. Fižol: baški 95 do 100.

Zanimivosti o potrošnji vode

pluga kaditi, ko pa se ozimina, mora biti dosti močnejša. Letos je kmetom nemogoče posejati ozimino, ker je prevelika suša. Povsod v Sloveniji je stanje voda doseglo minimum kakih 100 do 150 in celo 200 cm pod normalo, tako nizka že kmalu ni bila Sava, niti Ljubljana in tudi ne druge velike reke.

Ljubljanske vodovodne naprave v Klečah kljub suši brezhibno funkcionirajo. Stanje talne vode je doseglo 3.36 m pod normalo, dočim je bilo l. 1922. celo 5.40 m pod normalo. V avgustu je Ljubljana z vsem vodnim omrežjem, pod katero spadajo tudi Ježica, St. Vid nad Ljubljano, Zgornja Siska, Vič in Moste, porabila 5.351.760 hl, lani avgusta pa 4.570.140 hl. Povprečno so letos v avgustu na dan porabili 172.500 hl. Največ vode je šlo 29. avgusta 202.680 hl. Ljubljana sama pa je v osmih mesecih porabila že 34.230.900 hl, kar je res ogromna količina.

Prav poučna je lednji statistika o porabi vode od začetka obstoja Ljubljanskega vodovoda. L. 1891., ko je vodovod začel delovati, je prišlo na prebivalca in na dan 40 l vode. L. 1910. že 109 l. L. 1920. že 137 l in l. 1930. že 202 l. Konzum vode se je podvojil v zadnjem desetletju, nekoliko pa je nazadoval z lanskim letom, ker so si nabavila razna večja industrijska podjetja, kakor pivovarna »Unione«, železnica in drugi, lastne naprave, ki dovajajo vodo za obratovanje.

Izplačevanje
dobitkov

za pri nas kupljene srečke državne razredne loterije se bo vršilo od danes dalje. Lastnike izrebranih srečk vabimo, da jih vnovičjo v našem hranilničnem uradu, kjer imajo priliko si istočasno kupiti srečke za novo kolo, ki prične z žrebanjem že 11. in 12. oktobra.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

KULTURNI PREGLED

Celjski grofje otvarjajo sezono Današnja premiera v ljubljanski drami

— Tudi Vi, realisti in častilci sodobne množice, se niste mogli ubraniti dramski skušnjavi celjskih grofov? — sem dejal pisatelju in režiserju Bratku Kreftu, ko sva sedela te dni v njegovem stanovanju na Rimski cesti, v sobi, kjer je letos nastala njegova drama in kjer je pisala miza še vedno založena z debelimi zgodovinskimi knjigami. — Ali nam po Zupančiču in Novčanu sploh lahko še poveste kaj novega o teh fevdalcih? V čem se Vaša koncepcija razlikuje od obeh predhodnikov?

G. Krefc je bil v samem sebi nekako pripravljen na tako vprašanje in je takoj odvrnil:

— Od onih, ki so v kakršnikoli obliki obravnavali to snov, se razlikujem v tem, da sem se do 90 odstotkov držal zgodovine. Proučil sem vse razpoložljive vire in si skušal ustvariti kolikor je mogoče realno sliko takratnih razmer, ljudi, okolja, dobe. Iz gradiva, kar ga imamo o celjskih grofih, sem rekonstruiral Celjane take, kakršni so bili. Realistični dramatik tudi v zgodovini ne more preko življenja. Teh ljudi in pa dogodkov, ki so zvezani z njimi, ne gledam v izoliranem stanju, marveč v kompleksu njihovega časa, ki jih je izoblikoval po svoje, tako kot čas še danes gnete in oblikuje ljudi po svoje. Doba, v kateri se je odigravala resnična življenjska drama celjskih grofov, že kaže začetke onega velikega razkola, ki je prinesel reformacijo in s katerim se je v zgodovini pojavilo meščanstvo kot nova družbena sila. Kajpak, to je hkrati pomenilo začetek likvidacije fevdalizma. Celjski grofje so bili po mojem raziskovanju koreniti fevdalci, ki so imeli s slovenskim rodom samo toliko zveze, kolikor so izkoristili našega kmeta (o slovenskem meščanstvu bi bilo v tej dobi težko govoriti). Knjižna izdaja moje drame bo opremljena z daljšim uvodom, ki bom v njem — mislim, definitivno — pobliž doseganje napačne predstave o teh celjskih fevdalcih. Značilno je, da v tem pogledu niso grešili samo literatje, marveč tudi nekateri zgodovinarji, ki jim je bilo rodoljubje bližje od znanstvene objektivnosti. To, kar so pri nas počenjali s celjskimi grofi, spominja nekoliko na afero s kraljevdvorskim rokospisom na Češkem; kakor znano, so realisti pod Masarykovim vodstvom zavrgli to narodno laž in se v sporu med rodoljubno tendenco in resnico odločili za resnico. Mislim, da bo tudi moja drama pripomogla k večji jasnosti v tej zadevi in da v bodoče ne bo nihče vpeljal celjskih grofov v našo nacionalno zgodovino.

— Kaj Vas je napotilo, da ste se s tolikšno vnamo oprijeli proučevanja tega fevdalnega rodu in njegove dobe?

— Notranji vzgoh, da sem napisal dramo o celjskih grofih (in samo zaradi svojega literarnega načrta sem začel proučevati zgodovinske vire), mi je dalo baš to, da naša literatura te fevdalce preveč poveličuje in nezasluzeno dviga na pedestal. Z druge strani pa sem opazil, da je doba celjskih grofov po svojih borbah in nastajajočem kaosu močno podobna današnjem. Pazite: v tej dobi so bile husitske vojne, velik koncil in razne homatije, obenem pa se je tedaj začela renesansa osonosno humanizem. V Italiji so v državcih, kjer je meščanstvo pričelo dajati javnemu življenju ton in obelježje, uvajali v književnost narodni jezik (Dante, Baccaccio, Petrarca), in prav te državnice so bile najnaprednejše. Tudi v naših krajih so se kazali znaki velike prehodne dobe. Celjski grofje so bili v stikih z vnanjim svetom; značilno je, da so se Herman, Friderik in Barbara udeležili koncilov v Kostnici in bili navzoči pri sežiganju Jana Husa; tako ima tudi Husova smrt v moji drami idejni odmev. Značilna je nadalje pokvarjenost, ki je zavladala med duhovščino in prodrila v samostane; duhovniki, ki nastopajo v moji drami, pač niso asketski tipi, saj v tej dobi ne bi bili realni.

— Potem takem ste praverjeni, da ste postavili v našo dramatik tako Celjane, kakršni so po vsej verjetnosti bili?

— Da, o tem sem prepričan. Predvsem: osebe iz rodbine celjskih grofov, ki nastopajo v moji drami, so toliko stare kot so bile takrat. Frideriku je bilo v času spora za Veroniko okrog 50 let. V moji drami ni idealiziran; zgodovinska poročila so baš glede Friderika najbolj negativna: bil je slabši vsakem pogledu. Hermanova drama je pri meni drama fevdalnega konservativca, ki se neče sprijazniti z novim, prihajajočim človekom, meščanom — obenem pa je to osebna drama razočaranega očeta, ki

čuti, da ne bo imel pravih naslednikov. Njemu nasproti sem postavil Pravdača kot zastopnika humanistično usmerjenega meščanstva. Kot pravdač (zagovornik) v Veronikinem procesu je tudi ta mož zgodovinska oseba. Zgodovina poroča o njem samo to, da je pri procesu hrabro in odločno zagovarjal Veroniko in dosegel njeno oprostitve. Če uvažimo, da so bili sodniki odvisni od Hermana, lahko sklepamo, s kolikšno prepričevalnostjo je govoril ta anonimni zagovornik, da je naposled pridobil sodišče za svojo tezo. — V dejanju samem pa sem uporabil povsem nov izsledki, ki ga bom v svojem zgodovinskem uvodu dokazal in utemeljil. Gre namreč za zaporednost dogodkov.

Dogodki so se vrstili tako-le: Najprej (l. 1424) je Friderik umoril svojo ženo Elizabeto Frankopanko. Takoj na to se je tajno poročil z Veroniko Deseniško, potomko nižjega plemstva. Zatem je sledila obtožba Frankopanov zoper Friderika v Budimpešti, kjer ga je kraljevsko sodišče obsodilo na smrt. Kralj Zigmund, soproger Friderikove sestre Barbare, ga je rešil in poslal v Celje grofu Hermanu. To se je moralo zgoditi po l. 1426., ker je v tem letu Friderik izdal darilno listino samostanu Bistri, kar je lahko storil samo kot svobodni človek. Herman je pričel preganjati Veroniko šele po obsodbi v Budimu. Postavljam tezo, da je Veronika postala nevarna Hermanu tedaj, ko je sprejel sina Friderika kot jetnika iz Budima. Ker je bil Friderik tedaj že njegov edini sin, je bil prisiljen, da ga za vsako ceno reši. Moral je najti krivca umora grofice Elizabete. V ta namen je obdolžil Veroniko čarovništva, češ, samo kot čarovnica je lahko zapeljala Friderika v stanovsko neenak zakon. Obdolžitev čarovništva je bila v tisti dobi še zelo važna; kogar je namreč zapeljala čarovnica, ta ni bil kriv. Toda — v drami enako kot v zgodovini — se Hermanov naklep izjalovi, ker sodišče pod zagovornikovim vplivom oprosti Veroniko. Zda je bil prisiljen nekoga žrtvovati: sina ali Veroniko. Ti dilemma prihaja v drami do polnega izraza.

— V kakšnem stilu je zgrajena Vaša drama?

— Potrčil sem se, da ji dam kar moči realističen stil: hotel sem, da o vse osebe od starega grofa do zadnjega meščana bile žive, ljudje s krvjo in mesom. Vsa njihova dejanja in nehanja kažejo dobro, v kateri so živele. Vpletel sem tudi vsaj primare nočisti, ki so ga Celjani radi izvajali — legalno ali ilegalno, kakor se jim je že zahotelo. Drama se končuje z upornim vzvikom anonimnega slovenskega kmeta, ki je moral tlačaniti celjskim grofom na žive in mrtve.

— Ali dajete znanju prednost pred intuicijo?

— Kot realisti se držim Zolajevih besed, ki jih je sprejel tudi Gorkij: znanje je za pisatelja moč. Drama o Celjanih je počasi rastla v meni; iz proučenega materiala so vstajale podobe in prizori, zapletali in razpletali so se konflikti, oblikovali se dialogi — vse je bilo v širokih obrisih dovršeno v glavi, preden sem vrgel na papir.

— Vaši vzori so realisti, kaj ne?

— Da: Zola, Tolstoj, Gorkij — sploh pripovedniki, ki so stremeli za tem, da bi pokazali svoji dobi zrcalo in se v pripovedovanju kar najbolj približali resničnim dejstvom, resničnemu življenju.

— Kaj mislite o bodočnosti realizma v naši literaturi?

— Mislim, da ima bodočnost, zakaj pravega realizma sploh še nismo imeli; nastop neoromantike je prezagledal prepričal njegov razvoj in razmah. V naši epiki in dramatik bi nedvomno še cvetel, kar že zdaj kažejo znamenja v mladi literaturi (n. pr. Miško Kranjec). Realizem pa ni važen samo v umetnosti, marveč potrebujemo načelo resničnosti in stvarnosti tudi v vsem javnem in posebej še v kulturnem življenju.

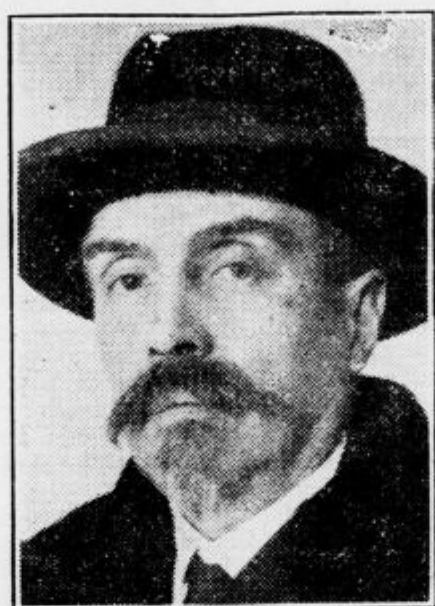
— In zdaj še: Vaši dramski načrti?

— Za sedaj snujem novo delo, ki se bo imenovalo »Kreaturci« in v podnaslovu: Kommedija z žalostnim koncem. Dejanje se bo odigravalo v letu 1914., ko je pri nas cvelo denuncijanstvo. Denuncijante kot družabni tip bom brezobzirno razgalil in groteskno izbičal. Dalje zbiram gradivo za »Matijo Gubeca«. To bo drama našega upora, časti in ponosa. Sicer pa: z načrti ni težko, težje je s časom...

— Na svidenje v gledališču! Verujem v silo Pravdača: njegov duh ne bo propadel. Pojavlja se v vsaki dobi, ki je na prelomu. Verujem... Toda potrpite: kmalu se dvigne zavesa!

le pogosto kar sredi razgovora. Večkrat sem opazil, da med razgovorom premika prste, kakor da bi dirigiral in išče ritem glasbene ideje. Kar se mu je nabralo, je vsako jutro spravil v red, zapisal, strnil; drugače si je najrajši delal beležke v gozdu ali na vrtu, kjer mu je okolje najbolj prišlo in ga inspiriralo. Ustvarjal pa je samo v poletnem času; pozimi je instrumentalist. O opernih skladbah se je podrobno in natančno posvečeval z menoj, ker je besedilo močno uvaževal in ga smatral za organični del vsake opere. Delo mu je šlo gladko: v enem popljetu je opero končal. Bil pa je strog nasproti samemu sebi in je rad kritiziral lastno delo. Spominjam se, da je za opero »Mladec«, ki se deino godi na našem Triglavu in ki v njej nastopa senca mrtve knežje, dolgo iskal karakteristično melodijo in zavrgel osem osnutkov, preden je bil devetega sprejel; vsak teh osnutkov je bil muzikalno tehten, vendar ni nobenega uporabil ob kakšni drugi priliki.

»Omenili ste, da se opera »Mladec« delno dogaja na Triglavu. Zdi se mi, da je to pri nas le redkokomu znano.

V. J. Belskij

»Da. »Mladec« je prav zanimiva skladba Rimskega - Korsakova; dogaja se med polabskimi Slovani v davni paganski dobi; v njej se razvijajo glasbene vizije praslavanskega sveta, ki duhovno živi v mitih, kaže pa pristno slovansko lastnost v tem, da se njegovi rodovi prepirajo med seboj. To stoje slovanski ratarji (poročevalci se je spominjal pri tej besedi oratorijev Koseskega) nasproti Nemcem — vojščakom: ni li ta aluzija v marsičem še danes aktualna? Eden najbolj simfoničnih delov te opere se torej odigrava na Triglavu, kralju vaših slovenskih gora: to je kakor nemški Brocken ali Vaš Klek: zbirališče bogov ter dobrih in zlih duhov. Na Triglavu se razvije, skoraj bi lahko rekli, Valpurgina noč: Otvarja jo kolo dobrih duš, nakar se pojavi glavni junak Jaromir, ki mu kresna noč dopušča slik z bogovi in duhovi. Sem, na vršace Triglava, ga je zvalila senca mrtve knežje, njegove izvoljenke, ki mu tu razkrije skrivnost svoje smrti: zastrupila jo je njena tekmovalka. V začetku je glasba mehka kakor mesečina in triglavska kresna noč dobiva v fantaziji ruskega skladatelja bajen praslavski nadob. Tedaj pa se pojavi Črnobog, pred njim se zavrti peklensko kolo in zli duhovi divje zaražajo. Črnobog hoče, da naj senca mlade knežje zapusti Jaromira, zato uprizarja favstovski prizor z zapeljivo Kleopatro, ki naj omami in zapelje junaškega zaljubljenca. Glasba preide v bujen egipčanski stil, dobiva fantastično slikovitost, postaja vroča in strastna; zdi se, da bo praslavanska Marjetica izgubila svojega Favsta v Kleopatrinem mefistofelskem naročju. Toda Jaromir ne omahne. Tedaj zapoje petelin, svet zore osvetli Triglav in pravilni svet, ki mu je Rimski Korsakov dal — enako kot vsej operi — neko praslavansko, v globinah ruske narodne duše še tlečo samobitnost, izgine v meglah triglavskega jutra...

»Katero svojo opero je imel Rimski-Korsakov najrajši?

»Večkrat mi je dejal, da se ne bo nikdar iznevil »Snegoručke«, ki jo je ustvaril kot mlad mož. V tej operi je videl svoje najsamostojnejše delo, polno neposrednega navdihavanja in najgloblje intenzivnosti. Pravil mi je, da ga vedno navdaja vonj ozelenelih gozdov in pomladnih cvetlic, če sliši melodije iz »Snegoručke«.

»Kakšno so bili odnosi med Rimskim-Korsakovim in Musorgskim?

»To je eno najzanimivejših poglavljev v življenju mojega nesmrtnega prijatelja; tu di o tem bom obširno poročal v dotični svoji knjigi. Musorgskij je bil dragulj, ki ga je Rimski-Korsakov izbrusil. Za mlajših let sta stanovala v isti sobi in se poznala tako, kakor le redko kdaj dva umetnika. Musorgskij je bil Dioniz, Rimski-Korsakov pa njegov Apolon. Ob neki priliki je dejal, da je tako globoko proniknil k stvarjalnemu dnu Musorgskega, da bi bil lahko ustvarjal natančno tako kot on. Kakor je splošno znano, je Rimski-Korsakov predelal opere Musorgskega in sicer zastoni, kar je redek primer skladateljske nesebičnosti.

»Če se ne motim, se častilci Musorgskega zavzemajo za to, da bi se te opere uprizarjale v prvotni formi, kakor jih je spisal Musorgskij?

»Da, storili so v tem smislu že več poskusov, vendar niso uspeli in so se zopet morali vrniti k skupnemu produktu Musorgskega in Rimskega-Korsakova.

»Odkod je Rimski-Korsakov črpal svoje muzikalne motive?

»Njegova glasba je globoko zakoreninjena v ruskem ljudstvu, zato je R. K. najbolj ruski, najbolj nacionalni skladatelj v krogu znane »petitorije«. Rimski-Korsakov je bil po rodu iz novgorodske okolice, kjer je mnogo gozdov in jezer. Tam biva ljudstvo, ki hrani neizbrisane zaklade narodne poezije in melodike, starih plesov in običajev. Tu še žive nekatere prastare pesmi. Iz tega sveta je R. K. prinesel v rusko in preko nje v svetovno glasbo obilo svežih motivov, ki so se v njegovem umetniško-tvornem duhu po svoje izoblikovali.

»Ali ni na njegovo glasbo vplival n. pr. Wagner, kateremu je bil soroden po romantičnem čustvovanju in hotenju?

»Rimski-Korsakov je bil preveč pod vtisi naše narodne glasbe, da bi se bil vidno nagibal k zapadni glasbi. Za mladih let je najbolj čislal Beethovna, potem Berliozia in naposled res tudi Wagnerja, vendar pa se s slednjim ni nikdar popolnoma strinjal, kakoli da bi ga bil posnemal. Dasi je bil R. K. eden največjih instrumentalistov v tedanji Evropi (njegov učenik je povsod slovel), je zameril Wagnerju, da mu je orkester v operi važnejši od vokalne glasbe.

»Ali ni med njegovo »Mladco«, ki opeva

praslavanske bogove in heroje, in Wagnerjevimi germanskimi motivi vendar le neki paralelizem?

»Ne. »Mladec« je nastala docela nezavisno od Wagnerja kot izraz slovanskega čustvovanja R. K. Libreto je spisal neki slovjanofil, Wagnerizem si v Rusiji sploh ni pridobil tal; v tedanji ruski glasbi so smatrali za nekaj »bon ton«, biti negativen nasproti Wagnerju. V toni procvita ruske nacionalne glasbe je bilo to antiwagnerizanstvo znano. Dosihmal je ruska operna glasba stala pod vplivom italijanske; germansko smer v glasbi je propagiral Rubinstein, vendar ne z uspehom: Rusi niso bili nič kaj disponirani za nemško muziko.

»V kakšnem položaju je danes glasba Rimskega-Korsakova?

»Brez dvoma je R. K. poleg Musorgskega najbolj znan ruski skladatelj v širokem svetu; posebno značilna je njegova izredna priljubljenost v romanskih deželah. V sovjetski Rusiji dajejo kaj čisto njegove opere, izvzemi »Nevidno mesto Kitež«, ki s svojim mističnim začatjem nasprotuje vsiljeni v vsiljivi materialistični filozofiji sedanjega režima.

»In položaj ruske nacionalne glasbe?«
»Splošne razmere niso baš povoljne za razvoj ruske nacionalne glasbe, vendar se započeta smer nadaljuje in kaže vedno nove sadove. Bogastvo ruske narodne poezije se zdaleč ni izčrpalo. Izmed skladateljev v emigraciji se gibljejo v tej smeri Stravinski, Čerapjin, Prokofjev. Zanimivo je, da se v ruskem slikarstvu in glasbi opaža v zadnjem času povratek k starim stilom: slikarji se inspirirajo pri starih ikonah, skladatelji pa obdelujejo stare cerkvene pesmi. Lahko bi

Vam naštel celo vrsto mladih talentov, ki delajo v tem pravcu: podajati z moderno tehniko rusko samobitnost starinskega kova. Naj izmed skladateljev omenim samo Nikolaja Čerapjina starejšega.

»Kako pa deluje Rusko glasbeno društvo v Beogradu, ki ste mu Vi na čelu?

»To društvo smo ustanovili l. 1928. V njem se zbirajo vsi ruski glasbeniki v Beogradu. Prireja javne, največje na intima koncerte. Slednje vedno upaja kakšno kratko predavanje. Imamo pa tudi večja predavanja: tako je nedavno prof. Lapšin absolvirati cel cikel predavanj z naslovom »Silhuete ruskih skladateljev«. Naše društvo ima mešan zbor in prireja brezplačne tečaje za klavir in violino (seveda samo za emigrante).

»Ali se kaj zanimate tudi za slovensko glasbo? Kako vam ugađa pri nas?

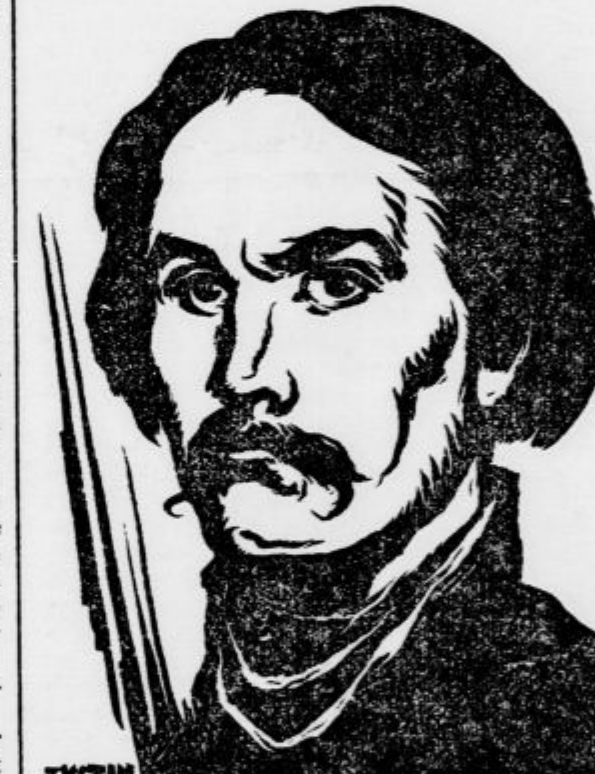
»V Ljubljani sem prvič in brez laskanja lahko rečem, da so mi vaši kraji na moč všeč. Tu se počutim bolj domačega nego n. pr. v Dalmaciji, ki jo sicer tudi cenim; vzrok bo bržčas to, da me slovenska pokrajina po svoji obilni vegetaciji spominja daljnih gozdov in zelenih trat moje nepozabne Rusije. V Ljubljani sem se seznanil z nekaterimi vašimi skladatelji, posetil sem Glasbeno matico in mojstra Hubada. Zanimajo me vaše narodne pesmi: hotel bi, da bi jim naše društvo v Beogradu posvetilo kak večer. Tudi vaša sodobna umetna tvorba me mika.

G. V. I. Belskij ostane še nekaj dni v Ljubljani, nato pa se bo vrnil v prestolico: upajmo, z najboljšimi vtiski in z iskreno željo, da nas zopet obišče.

Gustav Doré

risar, radirer, litograf, slikar in kipar. Je najplodovitejši in najboljši knjižni ilustrator. Če vzamemo besedo ilustrator v strogem smislu — kljub temu, da štejemo Daumierja za največjega francoskega risarja takratne dobe — je Doré vendar najboljši ilustrator 19. stoletja. Razlika med Doréjevim in Daumierjevimi ilustracijami je: pri prvem mehka risba v sočnih in krepkih odtenkih brez vsakih močnih in trdih kontur, dočim drugega odlikuje krepka drastika.

Doré se je rodil v Strassbourgu 6. januarja 1832 (ne 1833*) in je pričel svojo življenjsko kariero kot čudežno dete. Risbe, ki so se ohranile iz njegove šolske dobe, nam že kažejo krepke poteze bodočega umetnika. Leta 1848. je prišel v Bourgen-Bresse, da se izobrazbi kot stavbeni inženir. Izdal je kot trinajstletni deček (1845) nekaj svojih litografij. Od septembra 1847 pa je bil v Parizu, kjer je obiskoval Lycée Charlemagne. Znameniti založnik in izdajatelj Philippon je postal pozoren na mladega mojstra. Kmalu nato sta napravila pogodbo (17. IV. 1848) za tri leta, s katero se je Doré zavezal, da mu napravi vsak teden celostansko litografijo za ilustrirani list »Journal pour rire«. Karikature in več

litografiranih albumov, ki jih je napravil v letih 1847. do 1854. dokazujejo, da se je naslanjal na tehniko starejših; tako postavila na Granvillea, Chama, največkrat pa na Tofflerja. Poleg tega je pa že od leta 1844. iz lastnega nagiba za sebe skiciral ilustracije francoskih klasikov.

»Bibliophile Jacob« (Paul Lacroix), ki je izdal »Oeuvres« z Doréjevimi ilustracijami, je pripravil umetnika do načrta za izdajo kompletne zbirke klasikov v lesorezni tehniki. Ilustrirani izdaji Rabelaisa v letu 1854. in Balzacovih »Contes drôlatiques« leta 1855. sta napravili Doréja kmalu slavnega. Še sedaj smatramo ti dve knjigi za njegovi najboljši deli. V letu 1855. je odstopoval z Th. Gautierjem in P. Dallozjem na Španjo. Naslednje leto pa je ustvaril z »Juif-Errant-om« v Sueu svojo prvo ilustrirano knjigo velikega formata. Ko je bil leta 1861. izdan z njegovimi ilustracijami še Dantejev »Pekele«, mu je bilo pripoznano, da je ustvaril nov evropski tip knjige.

Njegova umetnost in popularnost je rasla dan za dnem. Izdajal je letno po več debelih zvezkov; stare izdaje je dal tiskati na novo in jih je izdal, prevedene v vse svetovne jezike, ilustrirane s cinkovimi klisji po originalnih lesoreznih prvotnih izdaj. Po letu 1870. je polagoma popustila njegova produktivna ilustriranja knjig. V tem času je nastalo več Doréjevih oljnih slik in skulptur; tudi radirank pristevamo te pozni dobi (leta 1872.). Doré ni imel nobene strokovne umetniške izobrazbe, šola sta mu bila Louvre in gledališka premiera klasičnih dram, njegov učitelj je bil spomin, ki je bil tako natančen, da je ustvarjal z največjo lahkoto velike kompozicije brez modelov in podrobnih študij. Njegova virtuozna ustvarjanje kompozicij lahko primerjamo edinemu, ki mu je bil enak: velikemu in slavnemu italijanskemu baročnemu mojstru barv in kompozicij velikanjskih formatov, G. B. Tiepolu (* 16. IV. 1696, † 23. III. 1770).

Doré je bil v svojih ilustracijah bolj iznajditelj in pripovednik, kakor pa slikar.

*) Večina Doréjevih biografij (Mayerjev, Speemannov leksikon, Kupferstich Sammler itd.) prinašajo letnico rojstva 1833, kar je na napačno. Letnica 1832 je povzeta iz knjižne zbirke »Frankreichs klassische Zeichner im XIX. Jh.«, ki je na numeriran ponatis francoskega originala. Vsi večji francoski listi in revije so se letos spominjali velikega mojstra.

Svoja glavna življenjska dela, tako ilustracije Sv. pisma, je že samo vodil, dajajoč direktive svojim sodelavcem. Te ilustracije je samo skiciral z neutrudljivo fantazijo na lesene plošče, njegovi lesorezci pa so dokončavali pod njegovim nadzorstvom. Kako se je zavedal njihove marljivosti in cenil delo svojih sodržnikov, nam jasno pričča kazalo štiridesetih imen njegovih lesorezcev, tiskanih poleg njegovega imena v Bérardijevem katalogu.

Ko je Doré v letu 1862. ilustriral »Don Quichota«, sploh ni več risal na lesene plošče, temveč je svoje skice, lavirane s čopičem, prenesel na lesene plošče kar fotografsko. Lesorezci, med njimi znana Panemaker in Pisan, so morali rezati kar po svojem čustvovanju, brez podrobnih navodil svojega mojstra. Torej ne več tako, kakor včasih, ko je Doré ilustracije malega formata risal črto za črto na leseno ploščo in podajal prvi tip francoske knjižne ilustracije, kakor ga je ustvaril Gigoux s svojo izdajo »Gil Blas« leta 1853. Zato imajo Doréjeve poznejše ilustracije velikega formata že značaj slik in več grafičnih risb. Pod Doréjevim vodstvom so postali lesorezci iz tehnikov pravi virtuozji.

Nikakor pa prav ne spoznamo Doréjevega galskega duha in njegove lahkomiselnosti, učinkovite domisljivosti, če ne vidimo njegovih originalnih skic in risb. Večji del njegovih izvornikov nahajamo v Doréjevi galeriji v Londonu in po pariških zasebnih zbirkah (M. Alfred Beurdeley itd.). Doréjeve oljnathe slike in radiranke so nastale v letih 1860. do 1870., torej v času, ko so njegove ilustracije zavzele vedno večje formate. Njegove slike imajo tudi značaj velikih ilustracij brez vsakega posebnega barvnega nastroja. Kot slikar se Doré ni mogel uveljaviti v svoji domovini, pač pa so se njegove slike prodajale v množinah za horrendo vsoto (1.500.000 Din) v Ameriko in Anglijo. Njegove radiranke niso nikake nove »inspiracije«, temveč so samo ponavljanje umetnikovih oljnih slik. V svoji suhi sivi radirni tehniki so na pogled večinoma nedovršene; tiskane so samo v par izvodih in spominjajo na reprodukcijo tehnike radiranja, ki je takrat posebno cvetela v Franciji. Od plastike, ki jo tudi pristevamo med pozna dela njegovega ustvarjanja, je pomemben figuralni spomenik Dumasa st (Paris, Avenue de Villiers). Doréjevo življenjsko delo je bilo ogromno, saj obsega samo seznam ilustriranih knjig okoli 90 izvodov. Njegove skice, risbe, radiranke, litografije, oljne slike in plastika nam zgornjo kažejo pomembni kulturni razmah velikega mojstra — umetnika na poprišču nove grafične umetnosti.

Umrl je v 51. letu (23. I. 1883) za kapjo.

Naj bodo te vrste ob obeltnici njegove smrti posvečene spominu velikega francoskega umetnika obenem pa skromen memorial našim plodovitim slovenskim založništvom, da nas kaj kmalu razvesele s kakim dobrim prevodom francoskega originala s posnetki monumentalnih Doréjevih ilustracij — lesorezov. E. Justin, slikar-grafik.

Rimski Korsakov in ruska nacionalna glasba

Razgovor s prijateljem in sotrudnikom slovečega skladatelja, g. V. I. Belskim — Spomini na skladatelja »Snegoručke« — Kresna noč na Triglavu v fantaziji Rimskega Korsakova — Sečniji položaj ruske nacionalne glasbe

Te dni se je mudil v Ljubljani odlični ruski gost: g. Vladimir Ivanovič Belskij je na poti iz Dobrne, kjer se je nekaj časa zdrvil, posetil svoje znanke in obenem si pil v stike z našimi glasbenimi krogi. G. V. I. Belskij je predsednik ruskega glasbenega društva v Beogradu, v ruskem kulturnem svetu pa slovi kot intimni sodelavec velikega skladatelja Rimskega Korsakova in pisec tekstov za njegove opere »Zlat peteline«, »Car Saltan« in »Nevidno mesto Kitež«. Mimo tega je g. Belskij znan in priznan matematični statistik in specialist v zavarovalni tehniki; v tej panogi je imel prej v Rusiji samo dva enaka: Aleksandra Čuprova in Ladislava Bortkjevica, ki je pred meseci umrl kot profesor v Berlinu.

Gospoda Belskega sem našel pri njegovem uglednem znanu, g. univ. prof. Spektatorskem, ki je kot predsednik Ruske Maticе nekaj konzul za vse svoje rojake, zlasti književnike in znanstvenike, ki prihajajo v našo mesto. Gospod Belskij je rade vojae ustreget reporterski zvedavosti. Pri tem je skoraj že naravno, da se je razgovor najbolj sukal okoli slovečega Rimskega - Korsakova, avtorja »Snegoručke« in drugih, tudi pri nas znanih mojstrov.

»Moji stiki z Rimskim Korsakovim, mi je dejal g. Belskij, »so trajali nepretrgoma od l. 1896. do mojstrove smrti. l. 1908. Čeprav sva bila kaj neenake starosti, naju je vezalo intimno prijateljstvo in v tem času sem bil njegov najbližji sotrudnik, priča po-

elanka in obdelave skoraj vseh njegovih skladb v zadnjem razdobju mojstrovega plodovitosti in za našo rusko glasbo toli blagoslovljenega življenja. Pri »Sadkovu« sem se sodeloval anonimno in je predelaval scenarij, nadaljnje opere pa je mojster zložil na moj tekst. Nedolgo pred njegovo smrtjo sem spisal zanj pesniško besedilo opere »Nebo in zemlja«, ki obravnava religiozni sujet o ljubezni angelov do zemeljskih hčera in usodo Kajnovih potomcev. Rimski - Korsakov je pripravil že precej glasbenih skic za to opero, vendar dela ni mogel dovršiti, ker ga je presenetila smrt. V tej operi je hotel dosledno izvesti svoj etari načrt: vzpostaviti popolno zvezo simfonične glasbe z operno.

»Kako je Rimski - Korsakov ustvarjal?«
»O tem vprašanju in drugih tega kova pripravljam celo knjigo. V juniju l. 1933. bo 25-letnica smrti mojega velikega prijatelja. Ob tej priliki bosta izšli v Parizu dve knjigi: prvo piše znani muzikolog in filozof Lapšin o Rimskem - Korsakovu kot skladatelju z razlombo njegovega dela, druga pa je moja. Z njo bom dal javnosti svoje spomine na Rimskega - Korsakova in zlasti še na njegovo ustvarjanje, ki sem mu bil priča. To delo bo po vsej verjetnosti izšlo v Belgiji tudi v francoskem prevodu. Spominov na velikega mojstra pa imam toliko, da res ne vem, kaj bi Vam najprej povedal. No, vemo to-le, zanj prav značilno dejstvo: Njemu so glasbene inspiracije in ideje prihaja-

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

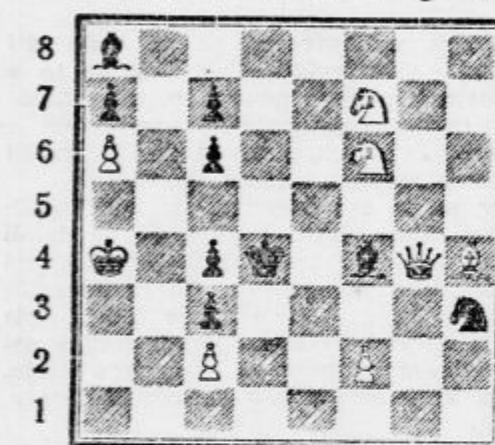
Naši šahisti študirajo tudi v inozemskih časopisih šahovske rubrike. V njih dobijo večini probleme in študije. Redkokdaj jim rubrika nudi tudi dobro utemeljeno rešitev kompozicije. Navadno objavlja po daljšem času prav na kratko poglavitve poteze, ki vodijo do matega, oziroma do zmage in pa — imena reševalcev.

Zdi se mi, da ta sistem ni zelo koristen. Začetniku je vendar treba pomagati. Saj lahko sam poskuša svojo srečo. Če pa se mu kompozicija upira, je zaključek navadno ta, da reševalec preze objave prave rešitve in obdrži neprijeten občutek, da ni kos šahovskim skrivnostim.

Te dni sem dobil iz kroga naših šahistov problem, pobran nekje v nemških rubrikah in prošnja za pomoč. Rad bom pomagal. Avtorja tega problema ne poznam. Tudi ne morem trditi, da je kompozicija nenavadno lepa. Toda prilika je ugodna za kratka pojasnila, potrebna pri reševanju problemov. Koristna bodo vsem onim šahistom, ki se mučijo s problemi, ker ne poznajo prave poti.

Diagram prikazuje pozicijo, ki ji dopisnik ni bil kos. Ni preveč zamotan. Res pa je, da skriva pravo pot do matega dokaj spretno. Nič ni čudno, da dopisnik nikakor ni mogel najti rešitve. Kdor ne pozna osnovnih kompozicijskih načel in zakonov, bo s problemom imel iste težave.

a b c d e f g h

Beli: Ka4, Dg4, Lh4, Sf6, Sf7, a6, c2, f2.

(8 figur)

Črni: Kd4, La8, Lf4, Sh3, a7, c3, c4, c6, c7.

(8 figur)

Mat v treh potezih.

Problemi opisujejo presenetljive napade na kralja v ostro odmerjenem času, v natančno določenem številu potez. Baš zato, ker je napad stisnjen na zelo kratki čas, je potrebna zmagujoči stranki velika premoč. V našem problemu na pr. ima beli premoč cele dame.

Kako naj bo problem lep, če vsebuje nepotreben material? Potrebna premoč mora biti do skrajnosti znižana. Torej ne sme nikjer v problemu stati nepotrebna figura, bela prav posebno ne. To je jasno.

Recimo, da bi zgoraj v problemu beli lovec na h4 za eksekucijo ne bil potreben. Ali ne bi kompozicija takoj postala lepša, če bi ga odstranili? Prav gotovo! Varčno uporabljati sredstva so za vsak lep problem značilna.

Skoraj nemoralno je, da reševalec lahko uspešno izkoristi to dejstvo. Da pogleda vsako figuro in se vpraša, čemu je potrebna. To je važna, včasih edina pot do rešitve. Z nepotrebnimi figurami bi kompozit marmakakega reševalca zbegal. Pa ne more, ne sme.

V zgornjem diagramu boste hitro našli dve beli figuri, ki sta sumljivi: kmet na a6 in lovec na h4. Čemu ima beli kmet na a6? Da zavira črnega kmeta na a7? Prav gotovo ne. Ta kmet ne bi marširal.

Če pride črni kralj preko c5 na b6, mora tam dobiti mat. Sicer bi problem v treh potezih ne bil rešljiv. Katera bela figura mu bo tam dala mat? Samo dama, ker na a5 stoječa hkratu brani kmeta na a6.

Če bi ta mat komponistu ne bil potreben, ne bi postavil ne belega kmeta na a6, ne črnega na a7. To je prvi važni izsledek. Vaznejši je drugi, namreč, da beli v prvi potezi ne bo nasprotniku jemal polja c5. Če bi ga, bi vendar ne potreboval matega na b6.

Takoj lahko izločite poteze: Ka4—a5, Sf6—d7, Dg4—f5 in Dg4—h5. Nobena ne more biti kot prva prava. Vse te važne stvari vam izdaja beli kmet na a6. Samo a tem, da mora opraviti svoj obstoj.

Poglejmo sedaj drugo sumljivo figuro, lovca na h4. Čemu je na svetu? Kje bo pomagal? Legitimirajmo ga! Mogoče bo še kaj izdal. Mogoče mu bomo izsilili drugi del skrivnosti, ki jo je avtor zakopal v problem.

Lovca bo očitno moral pomagati, če bomo zasledovali črnega kralja na begu proti točki b6. Saj smo ugotovili, da mu ta pot ostane odprta. Kje pa bo beli lovec potreben, moramo šele ugotoviti.

Mislite si, da ima črni potezo in da kar beži:

1. Kd4—c5

Če mu hočete na a5 z damo dati mat, morate igrati damo:

2. Dg4—f5+ Kc5—b6?

3. Df5—a5 mat.

Toda črni se lahko brani:

1. Kd4—c5

2. Dg4—f5+ Lf4—e5!

V tretji potezi je sedaj mat nemogoč. Bil bi pa mogoč, če bi beli lovec na diagonalni b6—g1 mogel dati šah.

Problem se nam očitno že udaja. Lovca moramo spraviti na označeno diagonalo. V prvi potezi mu moramo tja odpreti pot. Toda kako? Samo dve možnosti sta: preko g3 na f2, ali pa preko g5 na f4.

Torej:

1. f2—f3?

Poteza ne obeta nič. Polje f2 je zavarovano. Skakač na h3 ga nadzoruje. Razen tega se črnu kralju odpre nova pot preko e3—d2 v svobodo. Očitno ni druge poteze nego navidez okorna:

1. Lh4—g5!

Poskusimo!

1. Kd4—c5
2. Dg4—f5+ Lf4—e5
3. Lg5—e3 mat,
oziroma:
1. Lh4—g5 Kd4—c5
2. Dg4—f5+ Kc5—b6
3. Df5—a5 mat.
Kaj pa če črni skakač lovca vzame?
1. Lh4—g5 Sh3×g5
2. Dg4×f4+ Kd4—c5
3. Df4—e3 mat,

oziroma:
1. Lh4—g5 Sh3×g5
2. Dg4×f4+ Sg5—e4
3. Df4—e3 mat.
Črni lovec na a8 se še ni javil. Kmet na c6 mu zapira pot. Poskusimo še:
1. Lh4—g5 c7—c6
Sedaj pa ima beli presenetljiv mat:
2. Dg4—d1+ Lf4—d2
3. Lg5—e3 mat.

Sokol

Kako bo proslavila Praga 100-letnico Tyrševoga rojstva. Dne 17. septembra bo minilo 100 let, kar se je rodil ustanovitelj Sokolstva, dr. Miroslav Tyrš. Ob tej priliki se bodo vršile v Pragi Tyrševe igre, ki jih priredijo Češkoslovaška sokolska zveza skupno z Češkoslovaško atletsko amatersko unijo in nekaterimi sportnimi središči. Igre same bodo na bivšem telovadšču na Letni in bodo obsegale celo vrsto tekem v skoraj vseh granah telesne vzgoje ob udeležbi sokolskih in sportnih telovadcev. Na predvečer pa se bo vršil velik sprejem prškega Sokolstva in drugih častilcev Tyrša od stare telovadnice prškega Sokola, ki ji je leta 1863, zgradil Fünser pa do Tyrševoga doma, kjer bo nato na prostem velik zbor Sokolstva ob navzočnosti češkoslovaške vlade in zastopstev raznih korporacij iz cele države.

Tyrševe igre v Pragi, ki jih bo priredilo Sokolstvo skupno z češkoslovaško amatersko sportsko ligo 17. in 18. t. m. v spomin stoletnice rojstva dr. Tyrša bodo privlekli združile na skupnem nastopu vse najboljše sokolske in sportne telovadce, in sicer vse udeležence sportnih tekem na olimpijadi v Los Angelesu ter vse zmagovalce na letošnjih tekmah na vsesokolskem zletu. Tyrševe igre bodo obsegale poleg nastopov v prosti telovadi in prostih vajah tudi vaje na orodju, dalje razne igre vseh mogočih sportnih panog razen nogometa; vršile se bodo na Letni na sportnem stadionu.

Prvi pokrajinski zlet SKJ v Ljubljani 1933. Namestnik saveznega načelnika br. Miroslav Ambrožič je sklical na nedeljo 7. t. m. sestanek načelnikov vseh onih žup, za katere je obvezna udeležba na zletu, ki bo prihodnje leto ob priliki 70-letnice Ljubljanskega Sokola. Pozivu so se odzvali vsi župni načelniki (Celje, Ljubljana, Karlovac, Kranj, Maribor, Novo mesto, Sušak, Varaždin; Zagreb je svojo nedeljezgodopravil) in starostne ljubljanskih društev. Na sestanku, ki pa je bil zgolj informativnega značaja, se je ugotovilo približno število telovadečega članstva, ki znatno prekaša

število nastopilskih na zadnjih vsesokolskih zletih v Ljubljani in Beogradu. Zlet bo najbrž koncem junija. Priprave se že vrše. Sokolska župa Maribor bo priredila 1. in 2. oktobra s sodelovanjem drugih žup na letnem telovadšču Sokola I. v Mariboru velike tekme v lahki atletiki in štetihah (800, 400, 200, 100 m) za prvenstvo župe. Vabimo vse bratske župe k sodelovanju. Godbeni odsek Sokola I. javlja članstvu pihalne godbe, da se ukinejo redne vaje do 4. oktobra, ko se bo zopet vršila prva redna skušnja po počitnicah. Tedaj zopet točno vsi! Orkester vežba nesprenmenjeno ob ponedeljskih in sredo.

60letnica br. dr. Kujundžića. Poznamo beograjski sokolski delavec, bivši starosta beograjske župe in urednik župnega glasila »Dušan Silnik«, brat dr. Vojislav Kujundžić je praznoval 9. septembra svojo 60letnico. Že kot mladenč se je udeleževal v sokolskem življenju v Beogradu, kot dijak akademik je v Pragi vežbal v vno-gradskem Sokolu in nato v češkem Sokolu na Dunaju, kjer je osnoval srbskega Sokola. Po svojem povratku v Srbijo se je udeleževal v upravi srbske sokolske zveze pred vojno, po njej pa je vse svoje sile posvetil razvoju sokolske stvari v Sroji in zlasti v beograjski sokolski župi.

Sokolski smučarski znak za smučarske odseke društev in čet se dobi v Ljubljani pri saveznem načelnstvu za ceno 10 Din.

Drobne vesti iz saveznega tehničnega vodstva. Preteklo nedeljo se je vršiložno posvetovalno načelnikov vseh onih žup, ki priredijo in sodelujejo na drugoletnem pokrajinskem zletu v Ljubljani. — Savezni izpiti za sodnike v smučarstvu se bodo vršili med 16. oktobrom in 13. novembrom. — Izbirne tekme v odbojki za ves savez se bodo vršile 25. septembra in sicer za člane in moški naraščajo v Beogradu, za ženske oddelke pa v Novem Sadu. — Rezultate bomo objavili.

Kaj je bil vsesokolski zlet v Pragi? Na zanku, kratak način je to ugotovila revija »Nova telesna vzgoja« v Pragi, ki jo izdaja dr. Smolalcha. On pravi: Vsesokolski zlet v Pragi je bil največji skupni nastop članov, članic in mladine na svetu; največji je bil istakto tudi poset na največjem stadionu, kjer je bila organizirana največja rediteljska in organizacijska služba na svetu. Ta zlet predstavlja dosedaj največje skupno vežbanje mas.

Iz mednarodne telovadne zveze. Na skupščini MTZ, ki se je vršila v Pragi ob zletnih dnevih v navzočnosti zastopnikov 27 narodnosti, je bil izvoljen dosedanj predsednik Kazale (Cazelet) za dosmrtnega častnega predsednika in mu je bilo tudi za nadalje poverjeno predsedniško mesto. Kot namestnika sta bila izvoljena br. Zamolski in Bergičanski Gobled Devila, za načelnika Švicar Hugenin, medtem ko bodo določili njegove namestnike iz svoje srede Čehoslovaki in Francoz. Blagajnik Zveze je br. Miller iz Prage, tajnik pa g. Klement iz Luksemburga. Omenjena skupščina je tudi napravila nekatere važne sklepe glede preureditve tehničnega vodstva zveze, ki dosedaj ni bilo enotno organizirano.

Preokret med bolgarskimi junaki? Na letošnji glavni skupščini zveze bolgarskih

Junakov v Gornji Orehovici se je izvršila korenita izprememba v vodstvu te slovenske telovadne organizacije, ki še ni članica slovenskega Sokolstva. Dosedanji predsednik dr. Vatev je moral svoje mesto prepustiti Dimitriju Lazevu, enako je odstopil tudi načelnik Fotinov, njegov naslednik pa je bolgarski Čeh br. Josip Bureš, načelnik sofijskega češkega Sokola. Prehod vodstva v slovensko smer je pripisovati deloma vplivu vsesokolskega zleta v Pragi, deloma pa je to reakcija v resnici slovensko mislečih Junakov na dosedanje taktiko vodstva, ki se je vse bolj udinjalo italijanskim gimnazijem, Švicarjem itd. Na istem obnem zboru je zveza Junakov odklonila nadaljnje delo v Narodnem komiteju ter si je na ta način zagotovila popolno neodvisnost od raznih drugih organizacij. In to tudi pomeni mnogo.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota 17. septembra: Celjski grofje. Premijera, izven abonmaja (otvoritvena predstava).

Nedelja 18. Rokst, izven abonmaja, premijera.

Otvoritev gledališke sezone. Drevi ob 20. otvori ljubljanska drama novo sezono z izvršno zgodovinsko dramo »Celjski grofje«, ki jo je spisal pisatelj Bratko Kreft. Delo se razlikuje v marsičem od že dosedaj vpri-zornjenih dram iz življenja srednjeveških grofov. Predvsem je avtor skušal pokazati dobo in ljudi take, kakršni so v resnici bili. Središče dejanja je pravda zoper Veroniko Deseniško. Prvič je pisatelj izbral važni moment Veronikinega zagovornika, ki je tudi pri resničnem procesu pred nekaj stoletji rešil Veroniko smrtno obsodbo. Zaposleno je vse moško osebo z Levajem v vlogi Hermana II., Kraljem kot Friderikom in Janom kot Urihom. Pravedna bo igrala Jerman, zaljubljenega Silvia Piccolomini, ki v Hermanovem imenu Veroniko obtoži, bo predstavljal Drenovec. Veronika je Mira Danilova, temperamentalna cesarica Barbara Nabloka. V ostalem bodo zaposleni kot sodnik Plut, pater Gregor Sancin, gvardijan celjskih minoritov Cesar, padar Daneš, pek Lipah, trgovec Gregorin, Jošt Skrbink, orožar Polokar. Delo je odlično pripravil višji režiser profesor Sest, po čigar načrtu je naša slikarna izvršila krasno inecenacijo. Opazujemo občinstvo, da bo predstava otvoritvena in da stopa slovensko gledališče v jubilejno leto štirih decenijev, odkar se vrše slovenske predstave nepretrgano v organizirani obliki. Naključje je naneslo, da je slovensko gledališče pred štiridesetimi leti prav tako otvorilo svojo sezono z dramo iz življenja celjskih grofov, in sicer z Junčičevo tragedijo »Veroniko Deseniško« predaj vstopnic v opernem gledališču pri dnevni blagajni. Vstopnice se lahko rezervirajo telefonično (2231). — Druga premijera letošnje sezone bo v nedeljo 18. t. m. Vpri-zornje se trojejska veseliga, ki jo je napisal Connors, prevel pa Ivan Cesar. »Rokst« je izredno vesela in ljubka veseliga, polna zapletljajev in komičnih situacij. Glavno vlogo ima Cesar. Delo bo prav gotovo izvršno zabavalo vsakogar. Naslovno vlogo bo igrala Saričeva, ostale vloge so v rokah Medvedove, Mire Danilove, Boltarjeve, Jana, Zelenika in Pluta. Veseliga je režiral profesor Sest. Izven abonmaja.

BOXBERGER

KISSINGEN

TABLETE ZA SHUŠANJE

so nad pol stoletja po vsem svetu znane kot neškodljivo in učinkovito sredstvo

profi odebelenju.

Delujejo brez bolečin in so lahko zaužitne. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobreno po Min. a. p. in a. z. št. 623 od 29. III. 1932.

Radio

Nedelja 18. septembra

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Sad-jarstvo. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Veseliga »Tež-ke ribe«. — 16.45: Zabavni kotiček. — 17: Sramel kvartet. — 20: Pevski koncert ge-Zlate Gjurgjenac-Gavella. — 20.45: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Tamburice s spremljevanjem na kitare. — BEOGRAD 12.30: Operetna glasba. — 17: Narodne melodije. — 19.30: Koncert na člo. — 20.40: Operetni večer. — 22.50: Ci-ganska godba. — ZAGREB 11.30: Koncert na ploščah. — 17: Plesna glasba. — 20.30: Večer lahke glasbe. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 19: Prenos iz Brna. — 20: Operni večer. — 22.25: Češki jazz. — BRNO 19: Revija. — 20: Program iz Prage. — VAR-SAVA 18.20: Plesna glasba. — 20: Orkestra-len koncert. — 22: Godba za ples. — DU-NAJ 10: Zborovsko petje. — 10.30: Godzno rok. — 11.15: Francoska glasba. — 19.35: Fallove skladbe. — 13.50: Koncert na citre. — 15.30: Komorna glasba. — 16.30: Lahka godba. — 19.20: Sodobne dunajske pesmi. — 20.10: Dramski večer. — 22.30: Godba za ples. — BERLIN 20: Orkestralni koncert. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 19: Na-rodni plesi. — 20.10: Koncertni večer. — Plesna glasba. — MÜNCHEN 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Puccinijeva opera »La Boheme«. — 22.40: Plesna glasba iz Berlina. — BUDIMPEŠTA 17.45: Madžar-ske pesmi. — 19.20: Slušolga. — Koncert ciganske kapele. —

Nove telefonske številke

Ljubljana

Automatni bufet »Daj.Dame« . . . 23-08
Banko Ignac, gostilna . . . 23-37
Barle Janko, župnik . . . 21-59
Belušić Josip, stanovanje . . . 33-47
Bernik Ivan, izdelovanje šaluzij . . . 23-35
Bessenčič Ivan, precizna mehanika . . . 23-15
Bežjak Branko . . . 28-15
Bogataj Ivan, stanovanje . . . 28-97
Bonač I. sin, kartonaja . . . 34-81
Breskvar Ivan, ključavničarstvo . . . 20-44
Cankar Izidor, dr. univ. prof. . . 31-82
Čestni odbor, sreski . . . 20-23
Čotič Dinko, kleparstvo in vodo-vodna instalacija . . . 28-03
Čotič Franjo . . . 21-26
Černe Josip, prokurist ban. hran. . . 33-83
»Daj.Dame«, automatični bufet . . . 23-08
Debolak Gvido dr., zdravnik . . . 27-29
Dudek Alojzij, avt.-kleparstvo . . . 32-71
»Eks«, kovinski izdelki . . . 26-34
»Export« k. d., špedicija . . . 21-17
»Florjanci« Izidor, Dravljje . . . 30-81
Franz Drago, trgovina z barvami . . . 20-45
Fux Riko dr., stanovanje . . . 28-86
Gjstibek Savo . . . 21-37
Gorjanc Jože . . . 28-07
Grudnik Rudolf, mesarske potreb. . . 22-69
Guštin Drago, prevoznikstvo . . . 25-09
Gutnik Antonija, mesarija, Vič . . . 23-19
Harley Davidson, motor import . . . 26-57
Haus Ilona . . . 23-63
Heuffel Franc, pekar, Vič . . . 22-79
Histološki inštitut univerze . . . 34-27
Hlebiš J., slikarstvo in pleskarstvo . . . 30-70
Hribernik, tovarna, Tacen . . . 26-18
Jager Franc, tapetnistvo . . . 20-42
Janežič Anton, knjigovoznica, Gre-goričeva ul. . . 33-53
Jax Ivan in sin . . . 24-65
Jeločnik Rado, adm. zvan. . . 26-47
Jugostroj d. z. o. z. . . 20-32
Kambič Franc in Ljudmila . . . 34-96
Kavarna »Metropol« . . . 20-92
Kavarna Sedej Jakob . . . 23-89
Kavarna »Tabore« . . . 23-27
Klimovec Franc dr., kanonik . . . 22-43
Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice . . . 31-13
Kokotj Franc . . . 22-40
Kongresna kavarna, Sedej . . . 23-69
Kopališče ob Ljubljani, mestno . . . 29-39
Košena Pavel, mesarija . . . 29-39
Kregar Franc, oostilna, Štepanja vas . . . 27-51
Krivic Rudolf dr., advokat . . . 27-23
Krikoč, stanovanje . . . 28-93
Kuhar Andrej dr., notar . . . 21-88
Kuharič Aleksander . . . 34-69
Kuvrta, d. z. o. z. . . 28-07
»Lana«, tekstilna tovarna . . . 33-51
Lavrič Franc . . . 24-60
Lemež Milan dr., odvjetnik . . . 32-68
Lončar Adela, šivilja . . . 29-90
»Lustrac«, trgov. z barvami in laki . . . 27-53
Manda F. J., civ. inž. . . 22-19
Marn Josip, pleskar, ličar in sobo-slikar . . . 30-68
Martine Franja, mlekarja . . . 27-01
Mergenthaler Adolf, tovarna usnja . . . 22-73
»Merkur« d. d., tiskarna . . . 25-52
»Mesarski list«, redakc. in uprava . . . 22-83
Mestna elektrarna, upravni odbor . . . 20-96
Mestna hranilnica, podružnica . . . 23-67
Modni salon »Vera« . . . 24-93
Možjer Anton dr., advokat . . . 22-14
Narodna odbrana . . . 21-09
Novak Anton, trgov. Štepanja vas . . . 22-57

Oficirski dom . . . 33-75
Orsini und Rosenberg Felix dr., avstrijski gen. konzul . . . 21-64
Pauer Fridrik, pekarni . . . 23-83
Pečar Viktor, prevoznikstvo . . . 26-90
Pehani Jožica . . . 33-73
Piccoli Gabriel dr., stanovanje . . . 20-89
Pirnat Ivan, posestnik, Vič . . . 26-69
Pleško Martin, stanovanje . . . 22-86
P. Dreberšek Stanko, poštni uradnik . . . 31-55
Pogačnik Ivan, foto atelje . . . 22-61
Pošta Ljubljana 1, meh. delavnica, nova številka . . . 20-00
Pošta Ljubljana 1, preiskovalnišče prog. novi številki . . . 2100 3100
Pošta Ljubljana 1, tehn. vodstvo . . . 30-00
Poštna hranilnica, stanovanje direktorja . . . 21-13
Preprotnik Sabina dr., zdravnica . . . 22-95
Prijetelj Ivan dr., prof. . . 22-25
Rakovac Slavko dr., zdravnik . . . 20-58
Razmožnik Krista . . . 20-09
Rojina Ivan, zasebnik . . . 26-18
Rot L., krznarstvo . . . 20-05
Romman Jože, izdelovanje klobas . . . 27-66
Sanatorij trgovskega bolniškega in podpornega društva . . . 20-87
Schneider & Verovšek, železn. . . 20-85
Sedej Ivan, betonski izdelki . . . 32-67
Sedej Jakob, kavarna . . . 23-69
Semenišče, bogoslovno . . . 20-79
Sever Rudolf, tapetnik . . . 26-22
Šfilgoj Ant., devocionalije in papir . . . 20-12
Šitar & Svetek, gravski zavod . . . 25-57
Šitar Karol, tapetnik . . . 28-10
Slograd, gradbeno vodstvo za re-gulacijo Ljubljane . . . 31-62
»Sokolski Glasnik«, uredništvo . . . 21-77
Sreski čestni odbor . . . 20-23
»Stora« d. d., tovarna zaves . . . 23-40
Strojanski Ina, trgovina . . . 31-61
Salehar Franc, poštni uradnik . . . 30-71
Šifer Albin, puškar . . . 33-49
Šimenc Pavel, cvetličarna, Sv. Petra cesta . . . 26-54
Šmuc Jožko, fotograf . . . 33-02
Šubič Vladimir inž., arhitekt . . . 30-96
Šušteršič Egidij, soboslikarstvo . . . 31-01
Tavzav Janko dr., poš. svetnik . . . 20-28
Tehnični razdelek banske uprave . . . 33-71
Tekstilna tovarna, Beer, Hribernik & Co. . . . 26-18
Tiskarna Grafika . . . 25-57
Tiskarna Merkur d. d. . . 25-52
Tönnies G., gradbeno podjetje . . . 21-42
»Trgovski list«, uprav. in uredn. . . 30-69
Turk Josip dr., univ. decent . . . 22-87
Tušar Ferdinand, pekarna, Šiška . . . 23-98
»Unitas«, univerzalna tehn. dr. . . 22-19
Univerza, histološki inštitut . . . 34-27
Vavpetič L. dr., odvjetnik . . . 24-54
»Vera«, modni salon . . . 24-63
Verderber A. . . . 27-65
Vidmar Milan dr., univ. prof. . . 33-65
Vincentinum, zavod Marij. sester . . . 24-18
Vinocet, tovarna kisa, Vič, nova številka . . . 23-89
Wehl Jos., ključavničarstvo . . . 22-58
Zaloga školskih knjig in učil . . . 23-61
Zargi Ign., modna trgovina . . . 20-69
Zelezniska direkcija, nove številke . . . 29-81
Kino Union, Valjak Gjuro . . . 23-29
Klančnik Ivan, mizarstvo . . . 23-19
Knjižna na učiteljske tiskarne, podružnica . . . 26-28

Zelezniska uprava, direktor, stanovanje, nova številka . . . 32-08
Zelezniska uprava, pomočnik direk-torja, stanovanje, nova številka . . . 29-67
Zitko Stanislav dr., nova številka . . . 24-20
Živič M. . . . 24-25
Župni urad Sv. Jakoba . . . 21-39

ODSTRANJENI TELEFONI

Atelje Miss, Medved J. . . . 24-65
»Avalac« d. d., časopisna agencija . . . 25-57
Banka Pehani & Co. . . . 27-65
Berbuč Josip 20-32
Burroughs Adding Machine Comp. . . . 33-47
»Centrac«, Junc Milka 23-83
Dolenc Anton ing. . . . 23-69
Dukić Leo ing. . . . 31-61
»Elektrac« d. d. . . . 33-02
Ferenč Ferdo, kleparstvo 32-63
Fritsch O., železnica 28-86
Grünfeld Leopold 31-79
Ivančič Josip 23-35
Ivančič Josip, konfekcija 33-48
Jovanović Andrija V., stanovanje 25-93
»Jugoslovane«, upravnštvo 30-68
»Jugoslovane«, uredništvo 30-69
Jugoslov. Steyr tovarne, trgovina 33-87
Kaufmann in drugi 33-65
Kavarna, narodna 22-67
Keršič Karl, restavracija 31-82
Komerčijalna banka, d. d. . . . 20-05
Kos Ivan, manufaktura 22-40
Kubelka Josip 34-09
Lacan, brača 27-53
»Levante«, špedicija 21-17
Maher G., d. z. o. z. . . . 23-37
Medved Jožko 21-31
»Merkator« 29-56
Mestno načelnstvo, prosv. oddelek 32-37
»Metlac«, d. z. o. z. . . . 33-88
Muc I., koloniale 30-92
»Nova Jugomotalija« 27-29
Oljane, združene 24-60
»Oriente«, tovarna barv 29-35
Phillips, jugoslov. trg. d. d. . . . 33-49
»Piščanec Just«, car. posrednik 27-23
Policijska uprava, višji svet. Mlekus-vanje brzojav 34-99
Pošta Ljubljana 1, telef. posredo-vanje brzojav 27-01
Ravnar Josip 26-47
Reich Viktor 26-54
Siemens d. d., stavbno vodstvo 32-67
Skrbec Franjo, lesna trgovina 25-95
in stanovanje 32-98
»Trgovski list«, uredništvo in uprava 25-52
»Vinocet«, tovarna kisa, pisarna 23-89
Zadružna banka 23-67
Župančič Oton 28-36

Nove telefonske številke Marib

Iz življenja in sveta

Lunin mrl

so opazovali v sredo 14. t. m. ne samo pri nas, ampak tudi v drugih deželah. Ta posnetek je seveda trik in prikazuje posamezne faze od popolnega zamračenja do popolne jasnosti meseca

Fiziološke zanimivosti

V Rimu zboruje ta čas mednarodni kongres fiziologov, ki se ga udeležujejo najbojisti predstavniki te znanstvene stroke iz vsega sveta. Prvi del kongresa je bil v glavnem posvečen fiziološki kemiji. Med drugimi predavanji je vzbudilo veliko pozornost predavanje francoskega raziskovalca Dodela, ki je poročal o dveh snoveh, ki se tvorita v krvi nesečnih žensk. Prva snov zavira porod in izginja polagoma proti viski nosečnosti. Tedaj prične delovati druga snov, ki porod pospešuje. Prof. Fischer iz Berlina je pojasnil svojo novo metodo za odvajanje električnih tokov iz možganske skorje, ki nastajajo pri čutnih dražljajih v njej. Prof. Bethe iz Frankfurta je dokazoval, da levičarstvo ne pomeni pojavnosti levičarstva, temveč da se organizem, zlasti živčni sistem, popolnoma prilagodi levičarstvu in deluje povsem normalno. Njegova statistična raziskavanja so mu med drugim pokazala, da je med visokošolskim učitelstvom dve do trikrat več levičarjev nego pri drugih ljudeh. Pravo senzacijo med temi in drugimi

predavanji pa je pomenilo predavanje 34-letnega slavnega biologa prof. Pavlova iz Leningrada. Govoril je o obeh temeljnih pojavih živčnega sistema, o zaviranju in proženju dražljajev. Ponovno proženje večkratnega dejanja povzroča pogojne reflekse, ki se vršijo podzavestno in vodijo do neposredne reakcije organizma na okolico. Vsako zadržanje sestoji iz vsote takšnih pogojnih refleksov, ki se dajo doseči tudi eksperimentalno. Baš Pavlov in njegovi učenci so te metode izdelali do popolnosti. Pri tem je Palov n. pr. pri pseih odkril dva tipa, ki bi ju v primeri s človekom imenovali saugvinčni in flegmatični tip. Med psi je razločevali tudi izenačeno močni in šibki živčni tip. Zadnji je enak človeškemu nevrotikom. Nevroze se dajo pri pseih eksperimentalno povzročiti in tudi eksperimentalno ozdravljati. Prof. Pavlov je prepričan, da bo tudi histerija dobila svojo fiziološko utemeljitev, čim brdo vzroke človeškega zadržanja začeli iskati v njegovih pogojnih refleksi.

Telo modernega moškega

V Ameriki so napravili model moškega telesa, ki so ga izračunali po postavah 10.000 bivših bojevnikov. Ta model kaže, da je moderno moško telo vse kaj drugega nego tisto, ki so ga stari Grki oblikovali v svojih Apolonih. Ramena so prešibka in ozka, boki pa preširoki. Model je tipičen za moške, ki morajo svoje delo opravljati sede pri pisalni mizi.

K temu modelu je izjavil tajnik angleške evgenične družbe, da bi na Angliškem po isti metodi dosegli prilično enak model, samo da bi bil bržkone tanjši, ker se Američani v nasprotju z Angleži nagibajo k tolšči. Slabi gospodarski položaji še pospešuje nagnjenje k degeneraciji. Otroci revežev in slabo hranjenih se močno množijo, višji stanovi pa omejujejo poroda.

Zadnja tolažba

Pravoslavni svečenik Gillet, ki je tolažil Gorgulova na poti k usmrčenju

Važne najdbe v puščavi Gobi

Ekspedicija dr. Svena Hedina poroča o važnih arheoloških najdbah v puščavi Gobi. Mladi švedski učenjak dr. Folke Bergmann je našel med razvalinami slovitega »črnega mesta« Karakota med smetmi važne rokopise v kitajskem in drugih jezikih, med drugimi tudi takšne v doslej neznanim pisavi. V teh rokopisih sluti dr. Bergmann važne podatke o zgodnji zgodovini Azije. Karakoto je razdelil bržkone Džingiskan in so ga potem bržkone radi pomanjkanja pitne vode polagoma čisto opustili. Sredi puščave je našel dr. Bergmann tudi sledove obsežnih mejnih utrd, ki služijo slovitemu kitajskemu zidu, in ostanke 2000 let stare pošne postaje iz dobe dinastije Han.

Živalske katastrofe v Nežiderskem jezeru

Nežidersko jezero na meji med Avstrijo in Madžarsko kaže neko posebnost, s katero so se začeli v zadnjem času baviti zlasti biologi. Jezero ima namreč čudno »navadno«, da se v rednih presledkih skoraj popolnoma osuši in se nato spet napolni z vodo. Kje tiči vzrok, še ni dognano, vsekakor ne samo v tem, da je izredno plitko (največja globina 1,5 m) in se v vročini zato razmeroma lahko posuši. Nekoč bo moralo izginiti popolnoma, kakor izginja sedaj njegovo živalstvo. Ob vsaki osušitvi namreč pogine to živalstvo, ki ga je izredno mnogo, skoraj popolnoma, ker ne ostane dovolj vode, da bi moglo v njej živeti. Ribe, druge višje živalske vrste, vodne rastline Nežiderskega jezera so že skoraj izumrle, ostajajo samo še nižji organizmi. Kmalu pa tudi teh ne bo več.

Pes jo je ubranil

V okolici Gradca se je te dni spri 58-letni upokojeni nadzornik gospodarsko-ekonomske stroke Franc Wenzler s svojo ženo. V prepiru jo je hotel udariti in pobiti na tla. Tedaj pa se je zapodil vanj domači pes, ki je ugriznil gospodarja v desni kazalec ter mu raznesel obe podlehiti. V težkem stanju so ga odpeljali v bolnico, kjer se bo moral lečiti delj časa.

Zakaj zehamo?

Zehanje povzroča pomanjkanje kisika v pljučih. To se utegne zgodi, če dihalna delujejo pravilno ali preveč površno. S tem pride pre malo zraka v pljuča in kri bi se lahko zastupila v nakopičenem strupene ogljikove kisline. V tem položaju si pljuča v interesu vsega organizma pomagajo tako, da vsrkajo nenadoma in z vso močjo kolikor morejo zraka. Posledica: človek zeha.

Površno delovanje dihalnega mišičevja ima lahko različne vzroke, običajno utrujenost ali tudi dolgočasenje. Zgodi se pa lahko, da zezehamo tudi sredi najbolj napetega duševnega delovanja, n. pr. pri poslušanju kakšnega zanimivega predavanja. Pozornost nam je osredotočena na predavanje, dihanje je postalo nehoti površno in bežno. Pljuča si skušajo nekaj časa pomagati z lažjim, toda hitrejšim dihanjem, če pa to ne zaleže, morajo poseči po zehanju. Sosed, ki bi zaradi tega menil, da se dolgočasimo, se zelo moti.

Zdravnik - samomorilec

Dr. Heinrich Dehmle, človekoljubni sin pesnika Dehmle, je, kakor smo poročali, izvršil samomor zaradi gospodarskih razmer

Presenečenje

V Ameriki so po angleškem vzorcu začeli prirejati skupne izlete z železnicami s nedoločnim ciljem. Takšen »ekspres presenečenja«, ki mu končno postajo zve celo strojevodja šele sredi vožnje, je te dni n. pr. ostavil Washington in je bil zvrhan ljudi, ki so radovedno čakali, kam jih bo zapeljal. Nazadnje se je izkazalo, da mu je bil smoter kraj Falls Springs v Virginiji, ki je oddaljen 400 km od Washingtona.

Ljudje so bili zelo zadovoljni z vožnjo, ciljem in organizacijo izleta. Samo eden je delal kiseli obraz. Mož je bil namreč v Falls Springs doma in se je bil odpeljal s svojim avtomobilom v Washington, samo da bi ga vlak presenečenja popeljal nekam proč. A kar je še huje: doma ni mogel niti domov, da si odpočije, temveč se je moral vrniti v vlakom v Washington, da si vzame spet svoj avto...

Deška četa

Iz Asunciona poročajo, da je paragvajska vlada sklenila obrazovati poseben vojaški oddelek iz dečakov. Polk bo pritegnjen k rednim vojaškim operacijam proti bolivijskim četam. Fantje bodo opravljali samo lahko službo, stražili bodo ceste, opazovali letala in čuvali mostove, da ne bi jih sovražni vojaki pogrnili v zrak.

Nekrvava revolucija v Čile

Provizorični predsednik Davila je odstopil, ker so mu telcaji zagrozili, da bodo predsedniško poslopje uničili z bombami, če se ne umakne. Zatekel se je pod varstvo ameriškega poslanstva

Nepravo pomlajevalno sredstvo

Znani japonski raziskovalec dr. Kotaro Širi je dolgo sestavljal neko pomlajevalno pijačo, ki ji je dal ime »uzus«. Ta eliksir je preizkušal na samem sebi, a nekega dne so ga našli mrtvega. Kakor je dognala preiskava, je bil vzel preveliko dozo te pomlajevalne tekočine, ki ji še niso dognali sestave.

Ladja — plavajoči otok

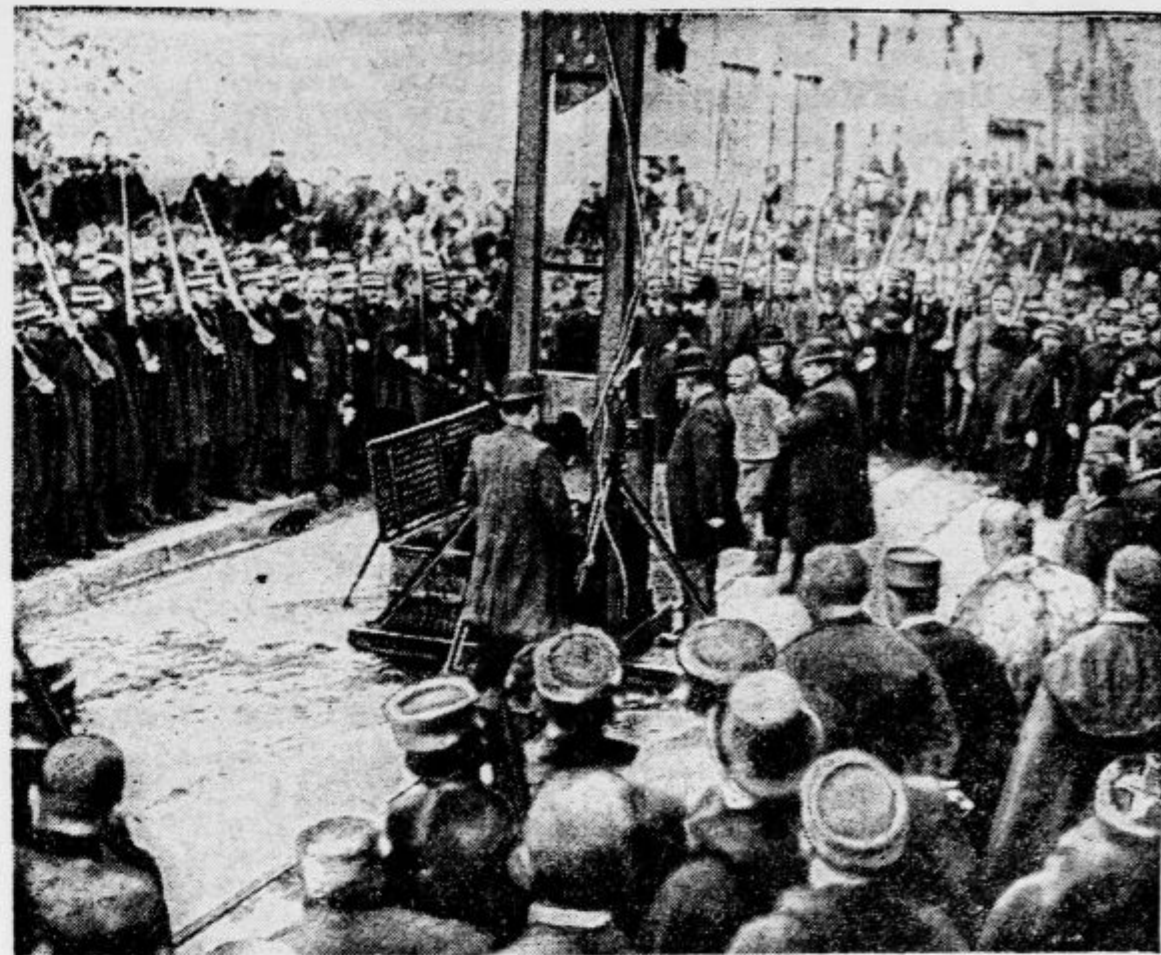
Iz Berlina poročajo, da namerava nemška Lufthansa izgraditi redni pošni promet v južno Ameriko s posebnimi letali. Lloydovo ladjo »Westfalia« bodo preuredili v nekakšen plavajoči otok. Tako preurejeno jo bodo zasidrali v južnem Atlantiku, kjer bo oskrbovala zvezo med letali z evropske in ameriške celine.

Mednarodni fiziologi pri papežu

V Rimu trenutno zborujejo mednarodni fiziologi, katere je ob tej priliki sprejel tudi papež Vatikankega mesta

Tako so usmrtili Gorgulova

Od velike revolucije je v Franciji udomačena navada giljotiniranja na smrt obsojenih zločincev. Takšna je bila tudi smrt morilca Pavla Gorgulova

Zaklad Inkov

Znani francoski potovalec Roger Courteville pripravlja novo ekspedicijo v ozemlje vzhodnih And, že tretjo med svojimi južnoameriški odpravami. Ekspedicija ima pred vsem znanstvene namene, obenem pa hoče poiskati skrivnostni rudnik zlata, ki so ga nekoč iskali Inki.

Vest o tem izredno bogatem rudniku je dobil raziskovalec na svoji zadnji ekspediciji, ko je našel v neki perujski vasi star rokopis. Sestavljen je v španščini, kakršno so govorili v Pizarrovi dobi, deloma pa v neki inkaški pisavi, ki je še niso razjasnili. Zlati rudnik leži v vzhodnih pobožjih And, več dni od reke Akaje in pri kra-

ju Yamani, za katerega pa ne vedo niti domačini. Courteville misli, da bo to v Ecuadorju v povirju nekega pritoka Amazonke. Podrobnejše podatke upa dobiti v inkaškem delu rokopisa, ki ga je izročil Britskemu muzeju, da mu ga razreši.

Sicer pa ni nič čudnega, da teh točnih podatkov nima, kajti sužnje, ki so delali v zlatih rudnikih inkaških kraljev, so od časa do časa pomorili in jih nadomestili z novimi, da ni mogel nihče izdati, kje ležijo ti rudniki. Podobno je bilo tudi v nekem velikem rudniku za smaragde v Kolumbiji, ki je še danes v državnem obratu.

„American Nurse“

V Ameriki je startalo čez Atlantski ocean letalo »American Nurse« z bolničarko Newcomer in zdravnikom dr. Pisoullijem (desno), ki se je podal na tvegano vožnjo, da bi študiral vpliv poleta na organizem letalca

Opičji samomor

Mottershead, ravnatelj zoološkega vrta v angleškem mestu Chesterju, pripoveduje naslednje:

»Med svojim dolгим opazovanjem živali nisem še nikoli doživel, da bi kakšna žival izvršila namenoma samomor. Ena izmed naših opic pa je morala nekaj takšnega storiti. Gledalci so se spopetka zabavali, ko so jo gledali, kako je odgriznila dva metra dolg kos od vrvi, ki je visela v kletki. Vrv je prenesla nato k nekemu drevesu v kletki in jo pritrčila k veji. Nato je napravila zanko, ki si jo je z veliko hladnokrvnostjo položila okoli vratu. Potem je splezala tako visoko, kolikor ji je vrv dopuščala in je skočila z vso silo z drevesa. Smrt je nastopila takoj.

Mottershead ne ve povedati vzrokov te živalske tragedije. Vsekakor je dal strogo nadzirati ostale opice, da bi ne začele posnemati te »igre«.

Dediščina po Rockefellerjevi hčeri

Ob smrti nedavno umrle Rockefellerjeve hčere mrs. Mc. Cormick, ki je umrla v dorzdevno siromahničnih razmerah, se je v ameriški javnosti pojavilo umestno vprašanje, kam je izginilo ogromno premoženje te zapravljivke, ki je po pravici veljala za največjo razstipnico sveta. Dolgo se je zdelo, da bo ostalo izginotje njenih milijonov skrivnost, ki ne bo nikoli rešena. Šele po intenzivnem iskanju v njenem stanovanju so prišli sorodniki na to, da je pokojnica zapustila ne eno, ampak dve oporoki. Zadnja je bila napisana kratko pred smrtjo.

Našli pa so ne le oporoki, ampak tudi lep del pogrešene nakita v vrednosti 2 milijonov dolarjev. Med temi dragulji sta dve diamantni ogrlici, več drugih nakitnih kosov iz najzlahtnejšega kamena in drugo. Vse to je hranila pokojnica v posebnem oklepnem trezorju. Še vedno pa je oganka, kam je prišlo mnogo kosov razkošnega posodja, razni antični predmeti itd. S tem, da so odkrili dve oporoki, pa se je vprašanje dediščine še bolj kompliciralo kakor je bilo ob smrti. Zadnji testament namreč določa, da pripade pet dvajsetin vse zapuščine švicarskemu arhitektu Edvinu Krennu, ki je bil dolgo let prijatelj pokojnice. Ta oporoka je bila napisana 8. avgusta in sorodniki jo bodo pred sodiščem skušali pobijati, da bi si vso ostalo pozneje razdelili sami.

Vojni minister in kraljica lepote V Parizu se mnogo govori in piše o ne-navadni zaroki. Francoski industrijec in bivši vojni minister Paul Louis Weiller se je v Grčiji zaročil z grško kraljico lepote Alice Diplaraku. Zaročenca sta se seznanila na neki vojni žaji po Egejskem morju, koder je Grkinjo spremljal tudi francoski pisatelj Paul Morend.

Čitajte tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Ne pod 24 let

Počitajsko ravnanje v Budimpešti je izdalo ukrep, da ne sme nobena elastičarica, kavarna, restavracija in gostilna zaposlovati natakarice in strežnice pod 24. letom. To odredbo ji je narekovala izkušnja, da se dekleta v teh službah zaradi bežnih znanj preživljajo še na druge nedovoljene načine. Vsaka prodajalka, natakarica in strežnica, ki služi v podjetjih monovane vrste, mora dokazati, da je stara vsaj 24 let, sicer mora ostaviti svoje mesto. Na ta način je prišlo ob kruh na stotine in stotine lepih deklet v najbolj cvetoči mladostni dobi.

KARIKATURA

Gandhi je zagrozil z gladovno stavko do smrti za primer, da ne bi hotela angleška vlada spremeniti volilnega reda za parije

ANEKDOTA

Eden izmed osvobojenih sužnjev, ki so v dobi poznejših rimskih cesarjev igrali na dvoru veliko vlogo in so se po navadi prevzeli radi svojega bogastva in vplivnosti, je pri neki gostiji sedel poleg znamenitega grškega filozofa Batokla. Osvobojenec je bil prešerni volje in se je hotel izmodrijana malo ponorečevati, češ, kaj je temu vzrok, da daje bel in črni filozof isto rumenkasto juho.

»To je težko pojasniti,« je odvrnil modrijan hudobno. »Ali mi morete n. pr. povedati, odkod to, da dajejo jermeni iz črne in bele usnja na koži iste rdeča lise?«

Vsak dan ena

Resnično, časih se moram zamisliti, če so mi vse zveste...

Michel Zévaco:

Pardailanov sin

Zgodovinski roman.

»Nu, zdaj se mi, da me Concini tudi to pot še ne bo dobil! Nisem tako neumen, kakor bi bilo njemu po godu!«

Blizal se je morišču. Tik onkraj zlovesčega kraja je bila že pot. Treba je bilo samo najti kako vrzel v živi meji. Pa to ni moglo biti težko. Minuto še, dve minuti, in konjeniki, ki dirjajo na pozorišče, se lahko primejo za nos. Ne bodo mu več mogli do živega.

Ko je tako premišljeval, je dospela na ploščad tista četa, ki jo je bil srečal Pardailan z dekletoma. Bilo jih je kakih dvajset, samih oprčnikov, in poveljeval jim je Roquetaill. Zagledali so njega, ki so ga iskali. S strahovitim krikom so jo udrili na pot, da bi mu preprečili beg. Eden izmed njih je stekel na nasprotni konec poti in jel mahati z rokami in kričati na vse grlo. Vesel hrup se mu je oglasil.

Z desne, od spodaj in od zadaj je slišal Jehan grmenje, tako silno, da se je zemlja tresla. Oddelka jezdecev sta prihajala. Vsak trenutek sta se morala pokazati na ploščadi. Zadaj z leve je tudi že slišal jedrni topot sovražnikov, ki so hoteli navkreber. Sprejati, naravnost, je stalo v vrsti dvajset mož z Roquetaillom na čelu. In sprejati, zadaj, z desne, z leve, z vseh strani se je razlegal divji krik:

»Nadeni! Prinite ga! Držite ga!«

Med vpitjem so se oglašali vzhviti grohota in mastne šale. To-fiko jih je bilo, da so gledali na stvar kakor na kako veselico.

145

Jehan je izdri rapir. Obupan je pogledal okoli sebe. Nikjer ni česar! Nikoder zavetja! Niti najmanjše luknje ne, da bi se mogel skriti vanjo! Če bi bil mogel napraviti vsaj še teh nekaj korakov, bi bil rešen. Tako pa je videl, da je neresljivo izgubljen. Smrtna bledica ga je oblivala. V glavi se mu je mešalo od gneva.

»Kaj?« je zakričal v duhu. »Umreti, ko me ona čaka? Zdaj, ko se mi je pravkar spet nasmehnilo življenje, polno sreče! Ali je mogoče?«

Vzlic vsemu je še korakal naprej. Misli je na morišče. Če bi se s hrbotom naslonil ob njegov visoki zid, ga vsaj ne bi mogli zgrabičiti od zadaj. Nenadna misel ga je prešinila. Kakor preganjan ris je planil k vratom in jih stresel.

»Preklete! Zaklenjena so!«

Upal je, da se mu posreči vdreti noter; potem bi se branil, ko-likor časa bi se le mogel. V njegovem položaju je bil ves up rešitve na tem, da pridobi časa. Obrnil se je, pripravljen na boj, ves naježen v napetosti usodne minute.

A naskoka ni bilo. Pa jih je bilo vendar dvajset! Toda Roquetaill je bil strogo prepovedal napad. Ravnal je po Concinijevih navodilih in se zadovoljil s tem, da je zaprl preganjancu pot. Sicer je bil pa tako prepričan o jalovosti vsakega odpora, da je sam krenil naprej in porogljivo okliknil žrtev:

»Nu, vdaj se že! Saj vidiš, da si ujet!«

»Ondaj si bil samo morilec,« je zarohnel Jehan. »To se ti je zdelo menda prepošteno. Danes si birič in krvniški priganjač. To se ti bolje prilega.«

»Razbojnik!« je zavreščal Roquetaill. »Nakolesili te bodo! Razčetrili!«

»Pa ne zato, strahopetec, ker bi me ti prijel,« mu je zabrusil Jehan. »Saj se niti približati ne upaš!«

Sport

Zagrebski Hašk v Ljubljani

Hašk: Ilirija — Jutri ob 16.
na igrišču Ilirije

Jesenska nogometna sezona se prične v Ljubljani s prav zanimivo tekmo. V goste pride zagrebski Hašk, ki bo nastopil v prijateljski tekmi proti Iliriji. Hašk je prvak ZNP in je kljub temu, da se ni mogel prebiti v semifinalna tekmovalja za državno prvenstvo, v prav odlični formi. O tem pričajo lepi rezultati, ki jih je dosegel na svoji turneji po Bolgariji, zlasti v Sofiji, kjer so zagrebski akademiki zapustili najboljši vti in prešli vabilo za ponovno gostovanje. O Zagrebčanih se da sploh govoriti le najboljše in v superlativih, saj je znano, da goji Hašk najbolj kultiviran in prečlenen nogomet v vsej državi.

Ilirija je porabila daljši odmor za intenziven trening, reorganizirala je tudi ne-koliko svoje moštvo in splošno mnenje je, da je opaziti tendenco zboljšanja forme Ilirijanske enajsterice. Zato bo nedeljska tekma, ki je tudi nekaka preizkušnja pred pričetkom podsezonskega tekmovalja, gotovo prav zanimiva in utegne privabiti na igrišče lepo število gledalcev, ki bodo tu-di prišli na svoj račun.

Kvalifikacijske plavalne tekme SK Ilirije

se bodo pričele danes ob 16. v kopališču Ilirije. Današnji program obsega naslednje discipline: 50 m prosto za gospode (40 tekmovalcev), 50 m prosto dame (20 tekmovalki), 200 m prosto za gospode, 200 m prosto za dame in 200 m prosto za gospode. Mnogo bo tekmovalcev pridobilo na zanimivosti tudi zaradi tega, da je znani državni prvak in rekorder, internacional-ec Drasko Wilfan, član Primorja, prijavil rušenje državnega rekorda na 100 m hrbno, 200 m hrbno in 200 m prosto. Vrhili se bosta tudi dve waterpolo tekmi, ena med juniori in seniorji Ilirije, druga pa med dvema kombiniranimi teamoma, in propagandni skoki naših najboljših skakačev. — Vstopnina v kopališče ostane nezvišana.

Razpis I. pohorskega gozdnega teka

Slovenski športni klub Maraton in mariborski Smučarski klub priredita v nedeljo dne 25. septembra t. l. I. pohorski gozdni tek za lahkoatlete in zimске sportnike. Skupni start ob 10. pred Ruško kočo. Cilj: »Pohorski dom«. Dolžina proge znaša šest kilometrov. Ocenjuje se tekmovalne po-edince in istočasno klubskih moštvo trojic. — Uprava Pohorskega doma pokloni prvu posredniku klup zmagovalca, nasled-njim trem spominskih plakete, trem prvop-laciranim moštvo trojic pa diplome. Posebna darila: SPD, podružnica Ruše pokloni darilo najboljšemu zimskeemu sport-niku. Oba prireditelja pa nagradita svoja dva najboljša tekača. Razdelitev nagrad takoj po teku pred Pohorskim domom.

Vodstvo gozdnega teka: Vodja teka: inž. Albin Černe. Njegov namestnik: inž. Pe-po Terzan. Vrhovna sodnika: Gnuš Miloš, kapt. v p. in Smerdel Jože. Starter: Kram-berger Franjo. Sodnik na startu: Gajšek Božidar in Voglar Srečko. Sodniki na ci-lju: dr. Jettmar Ervin, Vetrh Franjo, Ber-gant Evgen, Fischer Jože, Bežaj France, Čameršelič Gorup Joža, Hren Zmago in Vahtar Danilo. Zapisničarji: Ferenc Kri-sta, Potočnič Maksimiljan, Novak Nace. Zdravnika: dr. Ljudevit Novak in dr. Al-fonz Wankmüller.

Prijave s prijavlino 5 Din za osebo se sprejemajo do 24. t. m. pri Franju Vetr-hu, urarna Stojec, Maribor, Jurčičeva ul. 8 in v trgovini Sport — Roglič, Maribor, Grajski trg.

Službene objave LNP

Nadaljevanje seje p. o. dne 14. septembra. Vzame se na znanje zapisnik Mo. Maribor z dne 5. 9., nadalje zapisnik ZNP, Zagreb, št. 1026/32 z dne 3. 9., zapisnik Dobrne (Trbovlje) št. 63/32 z dne 12. t. m., zapisnik Dika (Domžale) št. 181 z dne 12. t. m. ter zapisnik Javornika (Rakek) št. 46/32 z dne 11. 9.

Naknadno se odobri prijateljski tekmi Kortan (Kranj) : Svoboda (Zalog) 11. t. m. v Kranju in Laško : Celje II 8. t. m. v Laškem.

Na znanje se vzame zapisnik in poslanske slike Save, Sevnica z dne 9. t. m. ter do-pis Korotana (Kranj) št. 209/32 z dne 7. t. m. s poslanišimi prijavitelji.

Verificirajo se s pravom nastopa dne 24. 9. t. l. za Sparta, Ljubljana: Krašovec Vinko; za Jadran, Ljubljana: Oven Franc, Pelc Vinko; za Disk, Domžale: Majhenič Friderik; za Atletik, Celje: Kodela Jozef, Gorschev Emanuel; za Muro, Murska So-bota: Janša Albin; za ISSK Maribor: Pavetič Josip.

S pravom nastopa dne 24. 9. t. l. za mednarodne, dne 14. 12. t. l. za prijateljske in dne 14. 3. 1933 za prvenstvene tek-me se verificirata za ISSK Maribor, Maribor: Borovka Miroslav in Sternad Zmago. Pozivajo se Zeleničar in Svoboda, oba Maribor, da pošljeta legitimaciji, in sicer Zeleničar za Borovko in Svoboda za Sternada, do prihodnje seje.

Popravi se verifikacija igralca Skoka Ferda, člana Čakovčakega SK Čakovac, izvedena po ZNP, Zagreb, tako da ima pravo takojšnjega nastopa za vse tekme. Prav tako se popravi verifikacija igralca Ivana Vinška, člana Svobode, Ljubljana, da ima pravo takojšnjega nastopa.

Poziva se Mo Trbovlje, da predloži do 22. t. m. obračun prvenstvenega tekmovalja pretekletke sezone ter odpadni deli za LNP.

Objavlja se vrstni red in terminski ljubljanskega II. b-rzreda: 25. septembra: Disk : Reka v Domžalah, Svoboda, Vič : Domžale v Ljubljani; 2. oktobra: Domžale : Svoboda, Zalog v Domžalah, Svoboda, Vič : Sparta v Ljubljani; 9. oktobra: Disk : Svoboda, Vič v Domžalah, Sparta : Svoboda, Zalog v Ljubljani; 16. oktobra: Domžale : Reka v Domžalah, Sparta : Disk v Ljubljani; 23. oktobra: Disk: Domžale v Domžalah, Reka : Svoboda, Vič v Ljubljani; 30. oktobra: Disk : Svoboda, Zalog v Domžalah, Sparta : Reka v Ljubljani; 6. novembra: Domžale : Sparta v Domžalah, Reka : Svoboda, Zalog v Ljubljani; 13. novembra: Svoboda, Vič : Svoboda, Zalog v Ljubljani.

Terminski ljubljanskega II. a-rzreda: 25. septembra: Korotan : Jadran, 2. oktobra: Hermes : Jadran, Korotan : Grafika, 9. oktobra: Hermes : Korotan, Jadran : Grafika.

Pozivajo se klubi Bratstvo, Jesenice, Jugoslavija, Celje, Laško, Laško in Sloga, Loke, da pošljejo predpisane prijavitnice z dvema slikama za vsakega igralca in svr-ho verificiranja.

Iz seznama verificiranih igralcev se črta Vozelj Viktor, Trbovlje (Trbovlje). — Tajnik II.

SK Ilirija. Danes ob 20. sestanek rednega članstva nogometne sekcije; točno in vsilj Gostovanje rezerve v Novem mestu je predloženo na 25. t. m., tudi juniorski prvi finale v Mariboru se bo vrši kasneje. — Plenarna seja upravnega odbora bo v to-rek, 20. t. m. ob 20.30 v »Emonici, I.; sekcijska načelstva naj pripravijo referate.

SK Ilirija (sabljaška sekcija). Redni tren-ing nadaljevalnega tečaja se bo prišel 19. t. m. točno ob 19. v telovadnici učiteljskega Resljeva cesta.

SK Ilirija (Hazenška sekcija). Prvenstvena tekma proti Concordiji v Zagrebu je zaradi lahkoatletskih prireditelj prelože-na na nedeljo 25. t. m. Prihodnji trening je jutri dopoldne ob 10.30. Trening v po-nedeljek odpade. Lahkoatletska sekcija naj postavi za jutrišnji tekmo Hašk : Ilirija 6 starejših rediteljev, ki naj se javijo pri blagajni na igrišču. Blagajniški odsek: Pri jutrišnji tekmi vršijo blagajniško službo Pevalak, Baltezar in Habič. Nastop blagaj-niške in rediteljske službe je točno ob 14.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevo od 16.30 obvezen trening za juniorsko moštvo.

TSK Slovan. Jutri morajo biti ob 15. na igrišču Primorja Zavri I, Marohiotti I., Gm. Poljšak, Uhan, Slegel, Thuma, Klju-žec, Zavri II., Bögel, Sloga, Šorn, Srebot-njak, Lumar. Ob 16. igramo s Svobodo prijateljsko tekmo. Ostali igralci imajo istočasno trening.

TSK Slovan. Drevo ob 20.30 redna od-borova seja pri Sokolu (lovska soba). Na-prošam gg. Bahovec, Kunaver, Gm. Bu-cik, Felber, Anko, Gluhak, Novak Rudi, Novak Kobi, Dorčec Gluhelink, Thuma in Sulgoj, da se je sigurno udeležijo.

SK Grafika. Igralci Stupica II., Mekina, Novak, Pipan, Ploh, Bežan, Trobevsak, Maks, Stupica I., Kobal, Stromajer, Miličič naj bodo v nedeljo ob pol 12. na kopldvoru. Imenovani naj dvignejo opremo danes od 5 do pol 6. popoldne na igrišču Primorja.

SK Svoboda — Ljubljana. Jutri igra rezerva ob 14.30 proti SK Sparti, I. moštvo pa ob 16. proti SK Slovanu. Obe tekmi bo-sta na igrišču Primorja. Ob 14. se morajo javiti na igrišču: Mirko, Marjetič, Sprei-ter, Janežič II., Feliks, Habicht II., Bon-celj II., Usnik, Andrej, Sušteršič, Ozebek, Serše in Simčič, ob 15. pa I. moštvo: Ma-njlo, Boncelj I., Potekal, Starnan, Ha-bicht I., Boeme, Vili, Janežič I., Jeršek, Rončar, Brvar, Potekal sigurno! Drevo ob 20. važna odborova seja v Delavski zbor-nici. Udeležba sigurna in točna! Predsed-nik.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledeči: Klemenec, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Vinko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj) : Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje kra-tral niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom podneli s 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

V NAJEM SE ODDA TRGOVSKA HIŠA V KAMNIKU

s staro dobro špecerijsko trgovino, popolno trgovsko opremo, dvema stanovanjema in vrtom. Zaloge blaga ni potreba prevzeti. — Potrebn kapital Din 50.000. — Pismena vprašanja na oglasni oddelek »Ju-tra« pod »Sigurna eksistencija«. 11582

Zračno centralno kurjavo (FRISCHLUFTHEIZUNG)

11580

rabljeno, v zelo dobrem stanju, uporabno za večjo vilo ali to-varno, po izredno nizki ceni prodaja

Ing. Gustav Zemanek & Co.,
specijalno podjetje za centralne kurjave in vodovode
Ljubljana Aleksandrova cesta 4

Grafika, ki zavzema odlično mesto v I. raz-redu Ljubljane, je v zelo dobro formi, saj je zadnjo nedeljo porazila ljubljansko Svobodo, bo nastopila v Kranju s kompletnim I. mošt-vo. Ker tudi domačini nastopijo v nekoli-kih izmenjani in najmočnejši postavi, se obe-ta zelo zanimiva in napeta borba. Zaradi gasilske tomlbe je pričetek tekme že ob pol 14.

SK Zadruga. Jutri se odigra poskusna tekma z Reko. Naslednji igralci naj bodo točno ob 8. na igrišču SK Ilirije: Verovšek, Arhar, Čimperman, Senčar II., Starnan, Zupančič, Kokalj, Pipp, Praunecis, Senčar I., Osterman; rezervi: Premrl; stranski sodnik Sušnik; rediteljska služba: Puc, Gr-čar, Hrovath.

SK Javornik, Rakek. V nedeljo bo na našem igrišču tekma proti komb. moštvo Primorja iz Ljubljane, in sicer točno ob 16., nakar se opozarjajo zlasti: Korbar, Alič, Bršček, Igljič, Krašovec, Skuke in Zgonc da se pravočasno zglasijo v garde-robii. — Miklavčič naj bo že ob 14. na me-stu.

Nogometni drobiž. Iz nedavnih služ-benih objav LNP povzemamo, da je bila na seji poslovnega odbora z dne 14. t. m. razveljavljena prva kvalifikacijska tekma za vstop v podsavezni I. razred med SSK Celjem in ljubljanskim Slovanom, ki se je kot znano, končala z visoko zmago (5 : 0) SSK Celja. Povod za protest in takšen sklep podsaveza so bile nepravilne dimen-zije drog na golih. Po istem sklepu se bo ta kvalifikacijska tekma ponovila dne 25. t. m.; situacija je sedaj takšna, da ima Slovan iz druge kvalifikacijske tekme v dobro dve točki in razliko 4 : 1 in bi mo-ral SSK Celje posteno zaigrati, če bo ho-tel — dasti na svojem igrišču, če mu bo do tedaj spravil v red širino in višino golov — doseči tako izdatno zmago. Pot SSK Celja oziroma Slovana v tako zvane lige je letos precej zapletena in tudi dolgotrajna!

Jutri se bosta vršila v ožjem državnem prvenstvu dve nogometni tekmi, in sicer med Gradjanskim in Hajdukom v Splitu ter med Jugoslavijo in Vojvodino v Beogradu. Medtem ko bo slednja skokaj gotovo prinesla zmago Jugoslaviji, je izid sre-čanja v Splitu precej dvomljiv. »Za vsak primer« bo Gradjanski odpeljal s seboj vlak »kibicev«.

Tenis Kamnik : Elan (Novo mesto) 4 : 3. V nedeljo se je vršila v Kamniku re-vanšna tekma med SK Kamnikom in SK Elanom iz Novega mesta. Pri prvem letošnjem srečanju med obema kluboma v No-vem mestu je zmagal Kamnik v razmerju 4 : 3. Tudi revanšni dvoboj je odločil Kamnik z istim razmerjem v svojo korist. Vseki klub so zastopali isti igralci kot pri prvem srečanju. Prireditelj, kateri je pri-sostvovalo lepo število prijateljev teniske igre, je bila najboljša propaganda za teni-ski sport.

Smrt pri fotografiranju

V Blüchtutalu pri Gollingu se je prošle dni smrtno ponesrečil 21 letni gozdarski adjunkt Lonsky. Nastavil je fotografski aparat, da bi napravil posnetek skupine borovcev, pri tem pa mu je zdrknilo, da je pred očmi svojega očeta zgrmel v 70 m globok prepad, odkoder se niso mogli dvig-niti njegovega trupla.

Skrivnostna raketa

Iz Sydneya poročajo, da je tam eksplo-diral skrivnostno stratosferno vozilo, s katerim sta se hotela brata Formanna iz-strečiti na Novi Zelandiji. Raketa bi mo-rala doseči višino 20.000 m, in sicer z brzino 1000 km na uro. Na povratni vožnji bi eden izmed obeh bratov v višini 3000 m odskočil s padalom, da bi bil dru-gemu pristaneč lažji.

Vsaka

varčna gospodinja uporablja

Viteko Vorekino

za pranje in ribanje.

307

Tisti mah sta planila na ploščad Concini in častnik s svojimi ljudmi in zdirjala naravnost proti morišču. Zdaj jih je bilo skupaj že kakih šestdeset. In konjski topot je grmel čisto blizu.

»Konec!« je z mrzlim gnevom rekel Jehan sam pri sebi, »moje kosti bodo ostale na tem prekletem kraju! Ali, tako mi Krista, živga me ne dobijo v pesti! Kolikor jih bom mogel, toliko jih še pobijem, preden skočim tudi sam v pekel.«

Ko je storil ta sklep, se je tudi že ozrl, kako bi ga mogel naj-bolje izvršiti. Vsa hladnokrvnost se mu je mahoma vrnila. In tedaj je zagledal stopnice, ki so vodile na morišče. Kakor blisk je bil na njih. Z drugim skokom se je vzpel na vrh. Zlovesč nasmeh mu je skrivil obraz. Zdaj je vedel, da mu ne bo treba samemu odriniti na veliko pot. Zgradba je bila dosti previsoka, da bi bili mogli kar tako splezati nanjo. Edini dohod na vrh so bile stopnice so bile zelo ozke. Samo eden na mah je mogel priti po njih, dva vstric nikoli ne!

Jehan je obstal na vrhni stopnici, s petami strnjenimi kakor na paradi, z izbočenimi prsi, dvignjeno glavo in konico rapirja uprto v konec skornja. Tako jih je pričakoval, ves plamenec od drznosti.

Med tem se je krog zoževal. Nasprotniki, razvrščeni v obliki pahljače, so stali le nekaj korakov od morišča. Concini, Roque-taille in častnik, na čelu svojih ljudi, so bili tik pod zidom. Vsi ti nenavadni ukrepi so bili Florentinčevu delo in posledek nasvetov, ki mu jih je bil sporočil Goulard. Ko je Concini zagledal Jehana, se je okrutno zagrohotal:

»Lopov že ve, kaj ga čaka. Le pogledjte, sam se je postavil pod vešala. Samo krvnika še manjka, pa bi bilo vse v redu.«

Kaj ne,« mu je zabrusil Jehan, »ti bi ga rad nadomestil? Da, ta posel bi bil pravi zate. A krvnik je se od sramu obesil, če bi dobil takega tovariša.«

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vjudno naznanjam, da bom dne 17. SEPTEMBRA t. l.

otvoril na Taboru kavarno pod nazivom

„KAVARNA TABOR“

Kavarna je na novo in moderno renovirana ter bo nudila p. n. občinstvu največjo udobnost. — Cenj. gostom bodo na razpolago razni zemeljski in inozemski časopisi ter revije, biljard in druge igre. Skrbel bom za najboljšo in solidno pos-trežbo, točil bom izborna odprta vina, pivo in druge pijače. Na razpolago bodo tudi mrzla jedila itd.

Za obilen poset se priporočata

11591

Ivan in Zofi Flerin.

TRGOVSKI ZASTOPNIK

s protokolirano firmo bi sprejel vodstvo poslov zaupnega značaja za račun večjih domačih ali inozemskih trgovsko-industrij-skih podjetij v svojstvu zaupnika, šefa po-družnice, upravitelja konsignacijskega skladišča ali podobno. Razpolaga z večjo kav-čijo. Zainteresirani naj se obrnejo pisme-no na Jugoslovensko Rudolf Mosse a. d. Beograd, post. pret. 409 pod šifro »255«. 11105

Za jugoslovanski patent št. 5557 od 1. de-cembra 1927 na: 11572

»Vlečna in udarna priprava za žel. vozila« (»Zug- und Stossvorrichtung für Eisenbahnfahrzeuge«) se iščejo kupci ali odje-malci licenc. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

VSAA NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

ZASTOPSTVO

prvovrstne tovarne ali podjetja

IŠČE ugledna, zasneljiva, dobro vpelja-na zagrebska agenturna in komisijska trgo-vina za Zagreb, Savsko in Primor-sko banovino. — Prvovrstne reference. Cenjene ponudbe na naslov: Zagreb I, poštni pretinac 211

Lucifer

Radium-masaža dr. Geraldde vsebuje radium v prahu, kakor kozmetični pudri. Radium nadomešča povsem nedostajanje svetlobe, zraka in solnca. S svojim zračenjem zgostuje in napenja kožo, nasi-ča in polni s cirkulacijo pomožena krvna telesa, dalje izgizuje vse pore in zgrbljena mesta, pri čem-er izgiznejo iz obraza zajedno tudi vsi madeži, vse koze in vse pege, in pokaže se, da izgizajo tudi znamenja in diščice. Koža se pomlaja, polt se po-svežuje in postaja napeta in nežna. Cena zavojčku Din 25 in velikemu zavojčku z vsem, ki stane Din 50. Izberite najzanesljivejšo in najboljšo sred-stvo. Zabeležite samo dr. Geraldde-ovo Radium-ma-sažo. Dobiva se v vseh boljših drogerijah in parfu-merijah. Glavno skladišče: W. Honig, Zagreb, Ro-kova ulica 6, I. — Telefon br. 5865. — Samoprodaja za večja mesta oddamo. 321

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob priliki izgube našega nenadomestljivega so-proga, očeta, brata itd., gospoda

Franca Goloba

mesarja in posestnika

izkazali srčno sočutje in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, društvu »Citalnice« za ganljive žalostinke, darovalcem cvetja in vencev, njegovim stanoskim tovarišem in vsem ostalim, ki so se udeležili v častnem številu.

Ljubljana, dne 16. septembra 1932.

11574

ZALUJOČI OSTALI

Michel Zévaco;

Pardailanov sin

Zgodovinski roman.

»Nu, zdaj se mi, da me Concini tudi to pot še ne bo dobil! Nisem tako netumen, kakor bi bilo njemu po godu!«

Blizal se je morišču. Tik onkraj zlovesčega kraja je bila že pot. Treba je bilo samo najti kako vrzel v živi meji. Pa to ni moglo biti težko. Minuto še, dve minuti, in konjeniki, ki dirajo na pozorišče, se lahko primejo za nos. Ne bodo mu več mogli do živega.

Ko je tako premišljeval, je dospela na ploščad tista četa, ki jo je bil srečal Pardailan na dekletoma. Bilo jih je kakih dvajset, samih opričnikov, in poveljeval jim je Roquetaillie. Zagledali so njega, ki so ga iskali. S strahovitim krikom so jo udri na pot, da bi mu preprečili beg. Eden izmed njih je stekel na nasprotni konec poti in jel mahati z rokami in kričati na vse grlo. Vesel hrup se mu je oglasil.

Z desne, od spodaj in od zadaj je slišal Jehan grmenje, tako silno, da se je zemlja tresla. Oddelka jezdecev sta prihajala. Vsak trenutek sta se morala pokazati na ploščadi. Zadaj z leve je tudi že slišal jadrni topot sovražnikov, ki so hoteli navkreber. Sprejeli, naravnost, je stalo v vrsti dvajset mož z Roquetailliem na čelu. In sprejeli, zadaj, z desne, z leve, z vseh strani se je razlegal divji krik:

»Naden! Primité ga! Držite ga!«

Med vpitjem so se oglašali vzhit grohota in masne šale. To-liko jih je bilo, da so gledali na stvar kakor na kako veselico.

Jehan je izdri rapir. Obupan je pogledal okoli sebe. Nikjer ni česar! Nikoder zavetja! Niti najmanjše luknje ne, da bi se mogel skriti vanjo! Če bi bil mogel napraviti vsaj še teh nekaj korakov, bi bil rešen. Tako pa je videl, da je neresljivo izgubljen. Smrtna bledica ga je oblivala. V glavi se mu je mešalo od gneva.

»Kaj?« je zakričal v duhu. »Umreti, ko me ona čaka? Zdaj, ko se mi je pravkar spet nasmehnilo življenje, polno sreče! Ali je mogoče?«

Vzlic vsemu je še korakal naprej. Misli je na morišče. Če bi se s hrbtom naslonil ob njegov visoki zid, ga vsaj ne bi mogli zgrabi od zadaj. Nenadna misel ga je prešinila. Kakor preganjan ris je planil k vratom in jih stresel.

»Preklete! Zaklenjena so!«

Upal je, da se mu posreči vdreti noter; potem bi se branil, ko-likor časa bi se le mogel. V njegovem položaju je bil ves up rešitve na tem, da pridobi časa. Obrnil se je, pripravljen na boj, ves naježen v napetosti usodne minute.

A naskoka ni bilo. Pa jih je bilo vendar dvajset! Toda Roquetaillie je bil strogo prepovedal napad. Ravnal je po Concinijevih navodilih in se zadovoljil s tem, da je zaprl preganjancu pot. Si-cer je bil pa tako prepričan o jalovosti vsakega odpora, da je sam krenil naprej in porogljivo okliknil žrtve:

»Nu, vdaj se že! Saj vidiš, da si ujet!«

»Ondaj si bil samo morilec,« je zarohnel Jehan. »To se ti je zdelo menda prepošteno. Danes si burič in krvniški priganjač. To se ti bolje prilega.«

»Razbojnik!« je zavreščal Roquetaillie. »Nakolesili te bodo! Raz-četverili!«

»Pa ne zato, strahopetec, ker bi me ti prijel,« mu je zabrusil Jehan. »Saj se niti približati ne upaš!«

S pravom nastopa dne 24. 9. t. l. za mednarodne, dne 14. 12. t. l. za prijateljske in dne 14. 3. 1933 za prvenstvene tekme se verificirata za ISSK Maribor, Maribor: Borovka Miroslav in Sternad Zmago. Pozivata se železničar in Svoboda, oba Maribor, da pošljeta legitimaciji, in sicer železničar za Borovko in Svoboda za Sternada, do prihodnje seje.

Popravlja se verifikacija igralca Skoka Ferda, člana Čakovčevega SK Čakovac, izvedena po ZNP, Zagreb, tako da ima pravo takojšnjega nastopa za vse tekme. Prav tako se popravlja verifikacija igralca Ivana Virška, člana Svobode, Ljubljana, da ima pravo takojšnjega nastopa.

Poziva se Mo Trbovje, da predloži do 22. t. m. obračun prvenstvenega tekmo-vačenja preteklo sezone ter odpadajoči de-lež za LNP.

Objavlja se vrstni red in termin i ljubljanskega II. b-razreda: 25. septembra: Disk: Reka v Domžalah, Svoboda, Vič: Domžale v Ljubljani; 2. oktobra: Domžale: Svoboda, Zalog v Domžalah, Svoboda, Vič: Sparta v Ljubljani; 9. oktobra: Disk: Svoboda, Vič v Domžalah, Sparta: Svoboda, Zalog v Ljubljani; 16. oktobra: Domžale: Reka v Domžalah, Sparta: Disk v Ljubljani; 23. oktobra: Disk: Domžale v Domžalah, Reka: Svoboda, Vič v Ljubljani; 30. oktobra: Disk: Svoboda, Zalog v Domžalah, Sparta: Reka v Ljubljani; 6. novembra: Domžale: Sparta v Domžalah, Reka: Svoboda, Zalog v Ljubljani; 13. novembra: Svoboda, Vič: Svoboda, Zalog v Ljubljani.

Termini ljubljanskega II. a-razreda: 25. septembra: Korotan: Jadran, 2. oktobra: Hermes: Jadran, Korotan: Grafika, 9. oktobra: Hermes: Korotan, Jadran: Grafika. Pozivajo se klubi Bratstvo, Jesenice, Jugoslavija, Celje, Laško, Laško in Sloga, Loke, da pošljejo predpisane prijavnice z dvema slikama za vsakega igralca v svo-bo verificiranja.

Iz seznama verificiranih igralcev se črta Vozelj Viktor, Trbovje (Trbovje). — Tajnik II.

SK Ilirija. Danes ob 20. sestanek rednega članstva nogometne sekcije; točno in vsil! Gostovanje rezerve v Novem mestu je predloženo na 25. t. m., tudi junijski pr-ji finale v Mariboru se bo vršil kasneje. — Planarna seja upravnega odbora bo v to-rek, 20. t. m. ob 20.30 v »Enosis, I.; sek-cijska načelstva naj pripravijo referate.

SK Ilirija (sabljaška sekcija). Redni tren-ing nadaljevalnega tečaja se bo pričel 19. t. m. točno ob 19. v telovadnici učiteljskega Reshaja cesta.

SK Ilirija (Hazenška sekcija). Prven-stvena tekma proti Concordiji v Zagrebu je zaradi lahkotnostskih prireditev prelože-na na nedeljo 25. t. m. Prihodnji tren-ing je jutri dopoldne ob 10.30. Trening v po-nedeljek odpade. Lahkotnostska sekcija naj postavi za jutrišnjo tekmo Hašk: Ilirija 6 starejših rediteljev, ki naj se javijo pri bla-gajni na igrišču. Blagajniški odsek: Pri jutrišnji tekmi vršijo blagajniško službo Pevalak, Baltezar in Habič. Nastop blaga-jniške in rediteljske službe je točno ob 14.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevo ob 16.30 obvezen trening za junior-sko moštvo.

TSK Slovan. Jutri morajo biti ob 15. na igrišču Primorja Zavri I., Marohiotti I., Gm. Poljšak, Uhan, Slegel, Thuma, Ključ-ec, Zavri II., Bögel, Sluga, Sorn, Srebot-njak, Lumbar. Ob 16. igramo s Svobodo prijateljsko tekmo. Ostali igralci imajo istočasno trening.

TSK Slovan. Drevo ob 20.30 redna od-borova seja pri Sokolu (lovska soba). Na-prošam gg. Bahovec, Kunaver, Gm. Bu-cik, Felber, Anko, Gluhak, Novak Rudi, Novak Kobi, Dorček, Gluhak, Thuma in Suligoi, da se je sigurno udeležijo.

SK Grafika. Igralci Stupica II., Mekina, Novak, Pipan, Ploh, Bežan, Trobešek, Maks, Stupica I., Kobal, Stromajer, Mihelič naj bodo v nedeljo ob pol 12. na kolodvoru. Imenovani naj dvignejo opremo danes ob 5 do pol 6. popoldne na igrišču Primorja.

SK Svoboda — Ljubljana. Jutri igra rezerva ob 14.30 proti SK Sparti, I. moštvo pa ob 16. proti SK Slovanu. Obe tekmi bo-sta na igrišču Primorja. Ob 14. se morajo javiti na igrišču Mirko, Marjetič, Sprei-tzer, Janežič II., Feliks, Habič II., Bon-celj II., Usnik, Andrej, Sušteršič, Ozehek, Serše in Simčič, ob 15. pa I. moštvo: Ma-nojlo, Boncelj I., Potekal, Steman, Ha-bič II., Bogme, Vili, Janežič I., Jeršek, Bončar, Brvar, Potekal, sigurno! Drevo ob 20. važna odborova seja v Delevski zbor-nici. Udeležba sigurna in točna! Predsed-nik.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

SK Reka. Jutri ob pol 9. naj bodo na igrišču Ilirije sledi: Klemenc, Dehevc, Dane (Oto) Korle, Viniko, Sreče, Drage, Eržen, Broin, Piko in Ventl.

Korotan (Kranj): Grafika (Ljubljana). Ena najlepših letošnjih nogometnih tekem v Kranju je bila nedavno odigrana prijateljska tekma z ljubljansko Grafiko. Gostje ta-krat niso nastopili povsem kompletni in so dobro razpoloženi domačinom naslede-li 6:2. V nedeljo 18. t. m. bo revanšna tekma.

V NAJEM SE ODDA
TRGOVSKA HIŠA V KAMNIKU

s staro dobro špecijsko trgovino, popolno trgovsko opremo, dvema stanovanjema in vrtom. Zaloge blaga ni potreba prevzeti. — Potrebn kapital Din 50.000. — Pismena vprašanja na oglasni oddelci »Ju-tra« pod »Sigurna eksistencija«.

11582

Zračno centralno kurjavo

11580 (FRISCHLUTHEIZUNG) rabljeno, v zelo dobrem stanju, uporabno za večjo vilo ali to-varno, po izredno nizki ceni prodaja

Ing. Gustav Zemanek & Co., specialno podjetje za centralne kurjave in vodovode Ljubljana Aleksandrova cesta 4

Grafika, ki zavzema odlično mesto v I. raz-redu Ljubljane, je v zelo dobro formi, saj je zadnji nedeljo porazila ljubljansko Svobo-do. Na nastopila v Kranju s kompletnim I. moš-vo. Ker tudi domačini nastopijo v nekol-ko izmenjani in najmočnejši postavi se oba ta zelo zanimiva in napeta borba. Zaradi gasilske tomlje je pričetek tekme že ob pol 14.

SK Zadruga. Jutri se odigra poskusna tekma z Reko. Naslednji igralci naj bodo točno ob 8. na igrišču SK Ilirije: Verovšek, Arhar, Cimperman, Senčar II., Steman, Zupančič, Kokalj, Pipp, Prameš, Senčar I., Osterman; rezerva: Premelj; stranski sodnik Sušnik; rediteljska služba: Puc, Gr-čar, Hrovat.

SK Javornik, Rakek. V nedeljo bo na našem igrišču tekma proti komb. moštvo Primorja iz Ljubljane, in sicer točno ob 16., nakar se opozarjajo zlasti: Korbar, Alič, Brišček, Iglič, Krašovec, Skuke in Zgonc — da se pravočasno zglasijo v garde-robi. — Miklavčič naj bo že ob 14. na me-stu.

Nogometni drobiž. Iz nedavnih služ-benih objav LNP povzemamo, da je bila na seji poslovnega odbora z dne 14. t. m. razveljavljena prva kvalifikacijska tekma za vstop v podsavetni I. razred med SSK Celjem in ljubljanskim Slovanom, ki se je kot znano, končala z visoko zmago (5 : 0) SSK Celja. Povod za protest in takšen sklep podsavetne so bile nepravilne dimen-zije drog na golih. Po istem sklepu se bo 25. t. m.; situacija je sedaj takšna, da ima Slovan iz druge kvalifikacijske tekme v dobro dve točki in razliko 4 : 1 in bo mo-ral SSK Celje pošteno zaigrati, če bo ho-tel — dasi na svojem igrišču, če mu bo do tedaj spravil v red širino in višino golov — doseči tako izdatno zmago. Pot SSK Cel-ja oziroma Slovana v tako zvane lige je letos precej zapletena in tudi dolgotrajna.

Jutri se bosta vršila v ožjem državnem prvenstvu dve nogometni tekmi, in sicer med Jugoslavijo in Vojvodino v Beo-gradu. Medtem ko bo slednja skoraj goto-vo prinesla zmago Jugoslaviji, jo izid sre-đanja v Splitu precej dvomljivo. »Za vsak primer« bo Gradjanski odjeljal »a seboj vlak« kibiceve.

Tenis Kamnik: Elan (Novo mesto) 4 : 3. V nedeljo se je vršila v Kamniku re-vanšna tekma med SK Kamnikom in SK Elanom iz Novega mesta. Pri prvem letoš-njem srečanju med obema kluboma v No-vem mestu je zmagal Kamnik v razmerju 4 : 3. Tudi revanšni dvoboj je odločil Kamnik z istim razmerjem v svojo korist. Vsek klub so zastopali isti igralci kot pri prvem srečanju. Prireditev, kateri je pri-sostvovalo lepo število prijateljev teniške igre, je bila najboljša propaganda za teni-ški sport.

Smrt pri fotografiranju V Blüthenthalu pri Gollingu se je prošle dni smrtno ponesrečil 21 letni gozdarski adjunkt Lonsky. Nastavil je fotografski aparat, da bi napravil posnetek skupine borovcev, pri tem pa mu je zdrknilo, da je pred očmi svojega očeta zgnel v 70 m globok prepad, odkoder se niso mogli dvig-niti njegovega trupla.

Skrivnostna raketa Iz Sydneya poročajo, da je tam ekspo-diral skrivnostno stratosferno vozilo, s katerim sta se hotela brata Formanna iz-streliti na Novi Zelandiji. Raketa bi mo-rala doseči višino 20.000 m, in sicer z brzino 1000 km na uro. Na povratni vožnji bi eden izmed obeh bratov v višini 3000 m odskočil s padalom, da bi bil dru-gemu pristanek lažji.

Vsa varčna gospodinja uporablja Vitekovo Varekino za pranje in ribanje.

11574

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vjudno naznanjam, da bom dne 17. SEPTEMBRA t. l.

otvoril na Taboru kavarno pod nazivom

„KAVARNA TABOR“

Kavarna je na novo in moderno renovirana ter bo nudila p. n. občinstvu največjo udobnost. — Cenj. gostom bodo na razpolago razni tuzemski in inozemski časopisi ter revije, biljard in druge igre. Skrbel bom za najboljšo in solidno po-strežbo, točil bom izborna odprta vina, pivo in druge pijače. Na razpolago bodo tudi mizna jedila itd.

Za obilen poset se priporočata

11591

Ivan in Zofi Flerin.

Specialna izobrazba, dobra vzgoja in brez-hibno nemški

Institut Anderl-Rogge

GRAZ, Lessingstrasse 19.

Nemška jezikovna šola za inozemce. Znan-stvena, gospodinjstva in trgovska izobrazba. Tečaj za nemško dopisovanje. Tuji jeziki, glasha, Internat Dom za dijakine. Vpla-čilo se vrši v Jugoslaviji. Prospekti. 11338

SVARILO!

Podpisani svarim vsakogar, da nisem plačnik za dolgove, ki jih napravi moja že-na Gizela Spindler, posestnica iz Cvena pri Ljutomeru.

Franc Spindler

Oven pri Ljutomeru 11562

Čisto polt

V 10-14 dneh dočnete s pomočjo kure lučenja. Že po prvem dnevu se polt očisti od poljske. S traj-nim, a neopaznim obnavljanjem kože odpravlja to sredstvo temeljito in na vedno prišča, črna, bela, rdeča, modra, ma-šobna, suha, se in ovencu kože in snake sta-ranja. Polt postane bleščeča, čista in mladenka-svoja. Uspeh in neokladičnost zanesljiva. Garan-tura 100 Din. Milo škoduje koži. Vzemite za umivanje obraza mlo limonine maslo; velika steklenica Din 60.—, Preparate SCHRODER-SCHENKE razpoložljive proti plačilu v naprej (poština 6 Din) ali po povzetju (poština 12 Din) dolo za Jugoslavijo »Omnia« od 1/2 Zagreb, Draškovičeva 27. Zahtevajte brezplačno ilustrovan conik. 11507

Kdor ni čital tega romana in ljubi napeto in fantastično štivo, naj ga takoj naroči pri upravi »Jutra« za Din 30.—, vezan Din 40.—.

Lucifer

Radium-masaža dr. Geraldde vsebuje radium v prahu, kakor kozmetični pudri. Radium nadome-šča povsem nedostajanje svetlobe, zraka in solnca. S svojim zračenjem zgostuje in napenja kožo, nasi-ča in polni s cirkulacijo pomožna krvna telesa, dalje zgostuje vse pore in zgrbljena mesta, pri čem-er izginejo iz obraza zajedno tudi vsi madeži, vse kože in vse pege, in pokaže se, da izginejo tudi znamenja in dilače. Koža se pomlaja, polt se po-svežuje in postaja napeta in nežna. Cena zavojčku Din 25 in velikemu zavojčku z vsem, ki stane Din 50. Izberite najzanesljivejše in najboljše sred-stvo, zahtevajte samo dr. Geraldde-ovo Radium-ma-sažo. Dobiva se v vseh boljših drogerijah in parfumerijah. Glavno skladišče: W. Honig, Zagreb, Ro-kova ulica 6. I. — Telefon br. 5865. — Samoprodaja za večja mesta oddamo. 321

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob priliki izgube našega nenadomestljivega so-proga, očeta, brata itd., gospoda

Franca Goloba

mesarja in posestnika

izkazali srčno sočutje in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom najprizrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, društvu »Čitalnice« za ganjlive žalostinke, darovalcem cvetja in vencev, njegovim stanovskim tovarišem in vsem ostalim, ki so se udeležili v častnem številu.

Ljubljana, dne 16. septembra 1932.

11574

ZALUJOČI OSTALI

Cene malim oglašom

Zemlje in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna priložnost za tisk ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam po kamo«, »Auto-motor«, »Kapital«, »Vrednote«, »Informacije«, »Življenje«, »Ostale«, »Šport«, »Vrednote«, »Informacije«, »Življenje«, »Ostale«, »Šport« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zasluge«, če se s oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče službo ali službo, plača se

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znakah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računajo enkratna priložnost Din 5.— za tisk ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna priložnost za tisk ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse priložnosti za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplačati v pisnu obnovo s naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za tisk pa 3 Din. (1)

Goslačico

mlado in dobro rudarino, ki ima v lasti veliko kapele. Zanimanje na violini, kromatonski harmoniki in kitarah. Instrumenti, z dobrim glasom za soopetanje naj se javijo s fotografijo na naslov: Slavko Rastak, kanečnik — Pošte, restaneta, Sola. 3767-1

Kuharica

popolnoma samostojna, poučena in marljiva, ki bi opravičila tudi hišna dela, dobi takoj mesto pri triletnem trgovskem rodnim. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37667-1

Trgovski pomočnik

svetovni strokovnjak, dobi mesto s 15. oktobrom. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Zmožnost 1000«. 37453-1

Čuvaia

v starosti 25-35 let, ne oženjenega, poštenega in svobodnega, ki ima veselje do kulinarike, potrebuje za svoj ribovod. Prednost imajo tisti, ki se razumejo tudi na veterinarstvo. Pomočnik za zahteva ni na Aloma Company. 37453-27

Gostiln. kuharica

svetovni strokovnjak, ki je imela voditi preveliko gostilniško kuhinjo v večjem mestu, dobi takoj službo. Pomočnik na trgovini Poljana, Ljubljana. 37453-27

Pletilje

dobro izučena sprejme takoj »Jutra«. Kranj. 37698-1

Mladenko

ali prodajalca, ki ima kufar in bi pomagal v trgovini, sprejem s 1. oktobrom. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Zmožnost 1000«. 37698-1

Sivile

na čistoč in pošteno, dobi mesto v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Postrežnik

pridno in snažno, s dobriimi sprejemami sprejme takoj »Jutra«. 37698-1

Starejšo natakario

s primerno kario sprejme. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Služkinja

pridno in snažno, s dobriimi sprejemami sprejme takoj »Jutra«. 37698-1

Dobrega brivskega pomočnika

s primerno kario sprejme. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Absolventa

stavbne škole, sprejme v službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Vajenci ke

učbeno, sprejme v službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Učenko

s dobriimi sprejemami sprejme v službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Sivilsko vajenko

s dobriimi sprejemami sprejme v službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37698-1

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

59.

Ko je Arabka povedala očetu svoj doživljaj, so stari švejk in njegovi možje strme obstopili Tarzana. Hoteli so ga celo sprejeti za člana rodu. Teden dni je ostal pri njih kot častni gost. Nato se je s težkim srcem poslovil od dekleta in njenih ljudi ter odjahal dalje.

Zasluge

Kdor išče zasluge, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali za tisk pa 3 Din. — Kdor išče zasluge, plača za vsako besedo 1 Din; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (3)

Zastopnike

za Maribor in za vse kraje dravsko banovine sprejme takoj »Jutra« pod šifro »Zavarovalnica«. 37723-2

Zastopnike

in potnike za prodajo samostojne in lahke prodajne novosti, ki je nujno potrebna zdravim in se bolj bošim, iščemo: Bolezni, turizem, sportniki in vsi ki delajo na prostem, dalje oficirji, redarji itd. bodo kupili za splošni izum. Pomočnik za referenčni poštanski »Jutra« prodaja za zasluge. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37723-2

Prodajalka

(začetnica) s kario, želi dobiti mesto v delnični prodaji. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37723-2

Kuharica

izkušena, išče samostojno mesto pri oženih, družini ali vdovu, ker ljubim otroke. — Naslov: V. J., restavracija, pri postaji D. M. v Polju. 37770-2

Kuhar

star 25 let, s dobriimi sprejemami sprejme takoj »Jutra«. 37770-2

Zobotehnik

predložen v zlatu in kavčuki, išče službo. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Našojstvo«. 37770-2

Poučitelj

neoznačen, nemški etnografijski in drugi trgovski učitelj, ki bi pomagal v trgovini, sprejem s 1. oktobrom. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za tisk pa 3 Din. (2)

Služkinja

snažna in poštena, vena gospodinjstva, išče službo v hiši odraslih oseb. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Za domačega hlapca

ali pisarn. slugo išče službo. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Kmečki fant

išče zaposlitev. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Pošten mlinar

gospodarsko izobražen, išče mesto v kmetijski mlinskih delavnicah. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Natakario

pridna in poštena, ki zna tudi kuhati, želi takoj službo. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Tri natakario

želi službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Za svojega kočijaza

lično službo po dolgotrajnem zadovoljivem službovanju. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Deklica

želi službo in dobro vzgojena. Išče službo sicer, ali sicer. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Otroški vozički

globoki, moderni, od 50 Din naprej, sport, beli, najmoderneše oblike. — Tomšič Šušnik, Sv. Petra cesta 52. 37703-6

Službo vratarja

bovilega sluge, hišnika, trg. slugo ali kakšno privatno službo iščem. Uspešen sem v prevornem hotelu. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Maribor in zvezi«. 37724-2

Do 500 Din nagrade

domu, ki mi prekrade službo hlapca. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Zmožnost 1000«. 37724-2

Invalid

zmožen slov., hrvaškega, nemškega, francoskega, italijanskega in madžarskega jezika, išče službo hotelu, pisarni, ali sicer. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Prodajalka

(začetnica) s kario, želi dobiti mesto v delnični prodaji. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Kuharica

izkušena, išče samostojno mesto pri oženih, družini ali vdovu, ker ljubim otroke. — Naslov: V. J., restavracija, pri postaji D. M. v Polju. 37770-2

Kuhar

star 25 let, s dobriimi sprejemami sprejme takoj »Jutra«. 37770-2

Zobotehnik

predložen v zlatu in kavčuki, išče službo. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Našojstvo«. 37770-2

Poučitelj

neoznačen, nemški etnografijski in drugi trgovski učitelj, ki bi pomagal v trgovini, sprejem s 1. oktobrom. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za tisk pa 3 Din. (2)

Služkinja

snažna in poštena, vena gospodinjstva, išče službo v hiši odraslih oseb. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Za domačega hlapca

ali pisarn. slugo išče službo. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Kmečki fant

išče zaposlitev. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Pošten mlinar

gospodarsko izobražen, išče mesto v kmetijski mlinskih delavnicah. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Natakario

pridna in poštena, ki zna tudi kuhati, želi takoj službo. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Tri natakario

želi službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Za svojega kočijaza

lično službo po dolgotrajnem zadovoljivem službovanju. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Deklica

želi službo in dobro vzgojena. Išče službo sicer, ali sicer. Gre tudi izven Ljubljane. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra«. 37770-2

Otroški vozički

globoki, moderni, od 50 Din naprej, sport, beli, najmoderneše oblike. — Tomšič Šušnik, Sv. Petra cesta 52. 37703-6

Gomolje

hiacint, tulipanov, krusov, kump. Ljubljana. 37031-6

Čevlji na obroke

Tempo, Maribor, Slovenija 18. 37724-2

Malinovec

priloge in naravnih, s čistim sladkorjem vkuhan, se dob. na malo in veliko v lekarni dr. P. Picolet, Ljubljana, Dunajski trg 6. 37724-2

Lep čoln

s motorjem (Ausensbord-motor) prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

4 oleandre

3 palmi, 1 Kuba, in spalni dvoran, napredni prodaja Golob, Gullusova nabrežje št. 29. 37724-2

Otroški vozički

skladni, moderni, na peresih, napredni prodaja Golob, Gullusova nabrežje št. 29. 37724-2

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (10)

Nove avtomobile

»Renault« osebne in tovorne, ekonomične, prvo vrste, prodajamo iz zaloge s 15% popustom. Zahtevajte ponudbo, oziroma obisk. — »Renault«, Ljubljana, Cesta na Rožnik št. 19. 37724-2

Avto »Cresler«

(šestvalnik) skoraj nov napredni. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Motorno kolo

cca 240 cm³, nabijeno, lepo, dobro ohranjeno, s 15% popustom. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Tiskojstvo«. 37724-2

Osebn. avto

šestvalnik, odprti, vožen 16.000 km, zamenjan za 1 1/2 ali dvovalnikovega tovornjaka. Informacije daje M. Marušič v Logatcu. 37724-2

Avtotaksi

ameški, znamke, s električnim motorjem, v najboljšem stanju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Dvosedežen avto

prodam za 3200 Din. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (16)

Družabnico

trgovsko izobraženo, za prevoz vožje in res dobro, išče trgovino. Kupi se lahko tudi hiša. Pomočnik na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Ena prička«. 37724-2

Vila v Zeleni jami

napredni. Vse na tedi krajci. Ljubljanske kreditne banke. — Realiteta pisarna, Ljubljana, Wolfova ulica 1. 37724-2

Zahvala

Vsem, ki ste nas ob prebrdki izgubi draga soproga, očeta, starega očeta itd., gospoda

Frana Megla

nadučitelja v pokoju pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji tolažili, vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, naša iskrena zahvala.

Posebno pa se zahvalujemo pokojnikovim stanovskim tovarišem in tovariškam, ki ste prihiteli v tako velikem številu, precastiti duhovščini, gg. hišnika zdravnikom, gg. govornikom za prisrčno slovo od pokojnega, domačemu pevskemu društvu za ganljive žalostinke, Gasilnemu društvu iz Cvetkova in vsem darovalcem vencev in cvetja. 11584

Zalujoče rodbine: MEGLA — RAKUŠA — RELIC ERZENJAK.

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Kranj — Maribor — Celje, 16. septembra 1932.

Zalujoči rodbini: Nič — Pajk

Privatno posojilo

ščem na hranilnici knjižice. Cenji, ponudbe pod »Glasilo« na oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Osamljeno osebo

starejšo, mlajšjo, tudi s deželi, ki bi hotela preživeti svojo starost na deželi v lepem kraju, in ki poseduje hranilni knjižico, sprejem v domstvo osebno. — Ravnanje za časa zdravja in bolnišnično najužijemo. Pisni na področju »Jutra« v Mariboru pod znakom »Miro« življenja. 37724-2

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (7)

Peč

dobro ohranjeno kupim. Vprašati v vinotoku v Sebnicu ulici št. 6. 37724-2

Oblacila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (13)

Lep kostum in plašč

za srednjo postavno posrejo napredni v Somoški ul. št. 14, prišljake deano. 37724-2

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (36)

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher se je preučila na Gospodarski šoli št. 1 (pri Figeacu na dvorišču). 37724-2

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za tisk pa 5 Din. (20)

Novo hišo

s 6 sobami in priključki 30% pod ceno prodaja J. Fencančič, Zg. Siska 216. 37724-2

Hišo s trg. lokali

do 400.000 Din, in posrebo do 200.000 Din kupim. Posrebovalci so vključeni. Izdatne ponudbe pod šifro »Jutra« na oglašnem oddelku »Jutra«. 37724-2

Dvostanovanj. hišo

s lepo opremljenimi zelenjavnimi vrtovi, v letovisku Lasko prodaja Franjo Turkman, Lasko. 37724-2

Vila v Zeleni jami

napredni. Vse na tedi krajci. Ljubljanske kreditne banke. — Realiteta pisarna, Ljubljana, Wolfova ulica 1. 37724-2